

Översikt av lagen

Det ord (Torah) som översatts till lag, kunde lika gärna översättas till undervisning. Med Torahn förstår judarna vanligtvis minst alla fem Moseböcker, ibland t.o.m. hela gamla testamentet.

Lagens funktioner

1/ Kungens levnadsregler för sitt folk

Genom befrielsen och uttåget ur Egypten avskiljde Gud ett eget folk åt sig för vilket Han var kung och således hade rätt att reglera varje aspekt av livet. Israelerna gick frivilligt in i detta förbund vid Sinai berg. Folket skulle bli ett ljus för hednafolken. De skulle leva enligt Guds goda lagar och bli ett levande vittne om den Gud som älskar alla folk och om hurudan hans vilja för mänskligheten är.

Jag är HERREN, er Gud. ³Ni skall inte göra som man gör i Egyptens land, där ni har bott. Inte heller skall ni göra som man gör i Kanaans land, dit jag vill föra er. Ni skall inte vandra efter deras stadgar. ⁴Mina domslut skall ni följa och mina stadgar skall ni handla noggrant efter. Jag är HERREN, er Gud. ⁵Ja, ni skall hålla fast vid mina stadgar och lagar, ty den människa som följer dem skall leva genom dem. Jag är HERREN. (3 Mos 18:2-5)

2/ Lagen är till för att följas

Lagen är rätt och rättfärdig och inte till bara för att höras eller beundras, den är till för att följas. Nu ska vi åter påminna oss om att lagens föreskrifter till en stor del handlar om hur människan ska kunna få sina synder förlåtna och kunna vandra i frid med Gud. Att följa och lyda lagen innebär alltså inte att man måste vara perfekt, Gud vet hurudana vi är, men att följa lagen innebär att när man bryter mot Guds vilja - hans lag - så lyder man i tro de föreskrifter Gud gett för hur man ska kunna få nåd och förlåtelse genom offerväsendets föreskrifter.

1. Och nu, Israel, hör de stadgar och rätter som jag vill lära eder, för att I mån göra efter dem, på det att I mån leva och komma in i och taga i besittning det land som HERREN, edra fäders Gud, vill giva eder.
2. I skolen icke lägga något till det som jag bjuder eder, och I skolen icke taga något därifrån; I skolen hålla HERRENS, eder Guds, bud, som jag giver eder.
3. I haven med egna ögon sett vad HERREN har gjort i fråga om Baal-Peor, huru HERREN, din Gud, utrotade ur ditt folk var man som följde efter Baal-Peor.
4. Men I som höllen eder till HERREN, eder Gud, I leven alla ännu i dag.

Lagen Sammanställning

5. Se, jag har lärt eder stadgar och rätter såsom HERREN, min Gud, har bjudit mig, på det att I mån göra efter dem i det land dit I nu kommen, för att taga det i besittning.
6. I skolen hålla dem och göra efter dem, ty det skall tillräknas eder såsom vishet och förstånd av andra folk. När de få höra alla dessa stadgar, skola säga: »I sanning, ett vist och förståndigt folk är detta stora folk.»
7. Ty vilket annat stort folk finnes, vars gudar äro det så nära som HERREN, vår Gud, är oss, så ofta vi åkalla honom?
8. Och vilket annat stort folk finnes, som har stadgar och rätter så rättfärdiga som hela denna lag, vilken jag i dag förelägger eder? (5 Mos 4:1-8)

1. Och dessa äro de bud, stadgar och rätter som HERREN, eder Gud, har bjudit mig att lära eder, för att I skolen göra efter dem i det land dit I nu dragen, till att taga de i besittning --
2. detta på det att du må frukta HERREN, din Gud, så att du håller alla hans stadgar och bud, som jag giver dig, du med din son och din sonson, i all dina livsdagar, och på det att du må länge leva.
3. Så skall du nu höra, Israel, och hålla dem och göra efter dem, för att det må gå dig väl, och för att I mån föröka eder mycket, såsom HERREN, dina fäders Gud, har lovat dig -- ett land som flyter av mjölk och honung. (5 Mos 6:1-3)

Ni ska inte göra varandra orätt, du ska frukta din Gud, ty jag är HERREN er Gud. Ni ska göra efter mina stadgar och mina rätter ska ni hålla och ska göra efter dem då ska ni bo trygga i landet. (3 Mos 25:17-18)

16. I skolen icke fresta HERREN, eder Gud, såsom I frestaden honom i Massa.
17. I skolen troget hålla HERRENS, eder Guds, bud och de vittnesbörd och stadgar som han har givit dig.
18. Och du skall göra vad rätt och gott är i HERRENS ögon, för att det må gå dig väl, och för att du må komma in i det goda land som HERREN med ed har lovat åt dina fäder, och taga det i besittning,
19. därigenom att han driver undan för dig alla dina fiender, såsom HERREN har lovat. (5 Mos 6:16-19)
29. Ack att de hade sådana hjärtan, att de fruktade mig och hölle alla mina bud alltid! Det skulle ju då gå dem och deras barn väl evinnerligen.
30. Gå nu och säg till dem: 'Vänden tillbaka till edra tält.'
31. Men du själv må stanna kvar här hos mig, så skall förkunna för dig alla de bud och stadgar och rätter som du skall lära dem, för att de må göra efter dem i det land som jag vill giva dem till besittning.»
32. Så hållen nu och gören vad HERREN, eder Gud, har bjudit eder. I skolen icke vika av vare sig till höger eller till vänster.
33. På de vägar som HERREN, eder Gud, har bjudit eder gå skolen I

Lagen Sammanställning

alltid vandra, för att I mån bliva vid liv och det må gå eder väl, och för att I mån länge leva i det land som I skolen taga i besittning. (5 Mos 5:29-33)

3/ Ger föreskrifter för hur leva ett rent liv

Ni ska inte orena er med något av allt detta, ty med sådant har de hedningar orenat sig som jag fördriver för er. Därigenom har landet blivit orenat och jag har på det hemsökt dess missgärning så att landet har utspytt sina invånare. Gören intet sådant på det att landet inte ska utspy er om ni så orenar det, likasom det utspyr det folk som har bott där före er. Ty var och en som gör någon av dessa styggelser skall utrotas ur sitt folk. (3 Mos 18:24-25, 28;20:22-24)

4/ Avskiljer och gör helig

Ni ska vara heliga, ty jag, HERREN (Jahvé) er Gud är Helig (3 Mos 19:2, 20:7)

Ja, just därför att de har bedrivit allt sådant har jag blivit led vid dem . Och därför har jag sagt till er. Ni ska besitta deras land, ty jag ska ge det till besittning, ett land som flyter av mjölk och honung. Jag är HERREN er Gud som har avskilt er från andra folk. Ni ska vara heliga ty jag , HERREN är helig och jag har avskilt er från andra folk för att ni ska höra mig till. (3 Mos 20:22-24, 26)

Rättfärdighet, rättfärdighet skall du eftertrakta, för att du må leva och taga i besittning det land som Herren, din Gud, vill giva dig. (5 Mos 16:20)

5/ Lagen skall läras

Guds goda vilja behöver läras och studeras

6. Dessa ord som jag i dag giver dig skall du lägga på ditt hjärta.
7. Och du skall inskärpa dem hos dina barn och tala om för dem, när du sitter i ditt hus och när du går på vägen, när du lägger dig och när du står upp.
8. Och du skall binda dem såsom ett tecken på din hand, och de skola vara såsom ett märke på din panna.
9. Och du skall skriva dem på dörrposterna i ditt hus och på dina portar. (5 Mos 6:6-9)

10. Och Mose bjöd dem och sade: »Vid slutet av vart sjunde år, när friåret är inne, vid lövhyddohögtiden,
11. då hela Israel kommer för att träda fram inför HERRENS, din Guds, ansikte, på den plats som han utväljer, då skall du läsa upp denna lag inför hela Israel, så att de höra den.
12. Församla då folket, män, kvinnor och barn, och främlingarna som äro hos dig inom dina portar, på det att de må höra och lära, och på det att de må frukta HERREN, eder Gud, och hålla och göra

Lagen Sammanställning

efter alla denna lags ord;

13. och på det att deras barn, som då ännu icke känna den, må höra den och lära den, så att de frukta HERREN, eder Gud. Detta skolen I göra, så länge I leven i det land dit I nu dragen över Jordan, för att taga det i besittning. (5 Mos 31:10-13)

6/ Grundstenen för verklig laglydnad - kärlek till Gud

Det finns en mycket utbredd missuppfattning som gör gällande att lagen lär lagiskhet och att kärlek, nåd och barmhärtighet kommer in förs i nya testamentet. Det är totalt felaktigt. Man kan inte följa lagen utan att älska Gud över allting och sin nästa som sig själv

1. Så skall du nu älska HERREN, din Gud, och hålla vad han bjuder dig hålla, hans stadgar och rätter och bud, alltid. (5 Mos 11:1)
9. Så skall du nu veta att HERREN, din Gud, är den rätte Guden, den trofaste Guden, som håller förbund och bevarar nåd intill tusende led, när man älskar honom och håller hans bud,
12. Och nu Israel, var är det som HERREN, din Gud, fordrar av dig annat än att du fruktar HERREN, din Gud, att du alltid vandrar på hans vägar och älskar honom, och att du tjänar HERREN, din Gud, av allt ditt hjärta och av all din själ,
13. så att du håller HERRENS bud och stadgar, som jag i dag giver dig, på det att det må gå dig väl? 5 Mos 10:12-13, (j.f.r. Josua 22:5)
13. Om i nu hören de bud som jag i dag giver eder, så att I älsken HERREN, eder Gud, och tjänen honom av allt edert hjärta och av all eders själ,
14. så skall jag giva åt edert land regn i rätt tid... (5 Mos 11:13ff)
22. Ty om I hållen alla dessa bud som jag giver eder och gören efter dem, så att I älsken HERREN, eder Gud, och alltid vandren på hans vägar och hållen eder till honom,
23. då skall HERREN fördriva alla dessa folk för eder, och I skolen underlägga eder folk som äro större och mäktigare än I. (5 Mos 11:22ff)
5. Och du skall älska HERREN, din Gud, av allt ditt hjärta och av all din själ och av all din kraft. (5 Mos 6:5ff)

Du skall inte hämnas och inte hysa agg mot någon av ditt folk, utan du skall älska din nästa som dig själv. (3 Mos 19:18)

Följder av lydnad och olydnad

När Guds folk vägrar att lyda honom följer ovillkorligen ett straff. I sin nåd visar han sin långmodighet på två sätt. (1) Han låter straffet dröja så att Israel skall kunna omvända sig från sin onda väg eller (2) så låter Han en rättfärdig kvarleva undkomma straffet (Amos 3:2,11; 9:7-9; Jer 29:7; Jes 10:5-14,20-23; 43:14-25) (JNTk s.419)

Att leva i enlighet med Guds förbund innebär att man lever som under ett paraply när regnet öser ner. Normaltillståndet för mänskligheten efter syndafallet är att man är under förbannelse. Det är att jämföra med att man är utan skydd i hållande regn. Att leva i förbundets välsignelse innebär ett onormalt tillstånd där man på grund av nåd är skyddad under "ösregnet." När Israels barn inte ville leva under förbundets villkor så var det som om de sa att vi vill inte vara under paraplyets skydd - vi vill vara "fria". Det innebar att de kom in under normaltillståndet - förbannelsen. När Gud i sin undervisning, lag förkunnar vilka förbannelser som skall komma så är det så att ingen skall kunna säga att han inte visste vad som skulle hända om man struntade i förbundets villkor. Guds kärlek är stark som döden, men som all äkta kärlek tvingar den sig aldrig på någon. Vill man gå bort får man det, men Gud har då tydligt sagt hur det då blir, men var och en får välja själv.

Och det skall lända oss till rättfärdighet, när vi hålla och göra efter alla dessa bud, inför HERREN, vår Guds, ansikte, såsom han har bjudit oss. (5 Mos 6:25)

26. Se, jag förelägger eder i dag välsignelse och förbannelse:

27. välsignelse, om I hören HERRENS, eder Guds, bud, som jag i dag giver eder,

28. och förbannelse, om I icke hören HERRENS, eder Guds, bud, utan viken av ifrån den väg jag i dag bjuder eder gå och följ efter andra gudar, som I icke känner.

9. Så skall du nu veta att HERREN, din Gud, är den rätte Guden, den trofaste Guden, som håller förbund och bevarar nåd intill tusende led, när man älskar honom och håller hans bud,

10. men som utan förskoning vedergäller och förgör dem som hata honom. Han dröjer icke, när det gäller dem som hata honom; utan förskoning vedergäller han dem.

11. Så håll nu de bud och stadgar och rätter som jag i dag giver dig, och gör efter dem. (5 Mos 7:9-11)

(Texsammanhangen i sin helhet hittar du i: 2 Mos 23:25-31; 3 Mos 26; 5 Mos 4:23-40; 5 Mos 11:8-28; 5 Mos 28-29; 5 Mos 30:1-10)

Välsignelser

Allmänt

6. Välsignad skall du vara vid din ingång och välsignad skall du vara vid din utgång. (5 Mos 28:6)
8. HERREN skall bjuda välsignelsen vara med dig i dina visthus och i allt vad du företager dig; han skall välsigna dig i det land som HERREN, din Gud, vill giva dig.
9. HERREN skall upphöja dig till ett folk som är helgat åt honom, såsom han med ed har lovat dig, om du håller HERRENS, din Guds, bud och vandrar på hans vägar.
10. Och alla folk på jorden skola se att du är uppkallad efter HERRENS namn; och de skola frukta dig. (5 Mos 28:8-10)
12. HERREN skall öppna för dig sitt rika förrådshus, himmelen, till att giva åt ditt land regn i rätt tid, och till att välsigna alla dina händers verk; och du skall giva lån åt många folk, men själv skall du icke behöva låna av någon.
13. Och HERREN skall göra dig till huvud och icke till svans, du skall alltid ligga över och aldrig ligga under, om du hör HERRENS, din Guds, bud, som jag i dag giver dig, för att du skall hålla och göra efter dem,
14. och om du icke viker av, vare sig till höger eller till vänster, från något av alla de bud som jag i dag giver eder, så att du följer efter andra gudar och tjänar dem. (5 Mos 28:12-14)

Klimat och jordbruk

Regn i rätt tid, god fruktbarhet för djur, växtlighet och människor skall göra att folket får leva i ett allmänt överflöd

Ge er regn i rätt tid så att jorden ger sin gröda och träden på marken bär sin frukt. Och trösktiden skall hos er räcka till vinbärgningen och vinbärgningen skall räcka intill såningstiden och ni ska ha bröd nog att äta och ska bo trygga i ert land. Gammal gröda som legat inne ska ni ha att äta. Ni ska nödgas skaffa undan den gamla för den nya. 3 Mos 26:4-5,10

13. Om i nu hören de bud som jag i dag giver eder, så att I älsken HERREN, eder Gud, och tjänen honom av allt edert hjärta och av all eder själ,
14. så skall jag giva åt edert land regn i rätt tid, höstregn och vårregn, och du skall få inbärga din säd och ditt vin och din olja.
15. Och jag skall giva din boskap gräs på din mark; och du skall äta och bliva mätt. (5 Mos 11:13-15)

Lagen Sammanställning

13. Han skall då älska dig och välsigna sitt livs frukt och din marks frukt, din säd, ditt vin och din olja, dina fäkreaturs avföda och din småboskaps avel, i det land som han med ed har lovat dina fäder att giva dig.
14. Välsignad skall du bliva framför alla andra folk; bland dina män och kvinnor skall ingen vara ofruktsam, ej heller bland din boskap. (5 Mos 7:13-14)
4. Välsignad skall ditt livs frukt vara, och din marks frukt och din boskaps frukt, dina fäkreaturs avföda och din småboskaps avel. (5 Mos 28:4)
5. Välsignad skall din korg vara, och välsignat ditt baktråg. (5 Mos 28:5)
11. Och HERREN skall giva dig överflöd och lycka i ditt livs frukt och i din boskaps frukt och i din marks frukt, i det land som HERREN med ed har lovat dina fäder att giva dig.
12. HERREN skall öppna för dig sitt rika förrådshus, himmelen, till att giva åt ditt land regn i rätt tid, och till att välsigna alla dina händers verk. (5 Mos 28:11-12)

Jag ska vända mig till er och göra er fruktsamma och föröka er 3 Mos 26:9

I ditt land skall det inte finnas någon kvinna som föder i otid eller är ofruktsam. (2 Mos 23)

Fred, stort land

Fred är en Guds välsignelse, men ingen falsk fred utan en sann och rättfärdig. Vad fredsfördrag baserade på lögn och falskhet kan åstadkomma har hela världen fått bevittna i Israel sedan "freden" mellan Israeler och "palestinier" ingicks

Gud ska: - upphöja över alla andra folk, skaffa frid i landet ni ska få ro och ingen ska förskräcka er. Varken människor eller vilddjur. Gud ska ge ett stort lan som sträcker sig ända från röda havet i söder till Eufrat i norr.

1. Om du hör HERRENS, din Guds, röst, så att du håller alla hans bud, som jag i dag giver dig, och gör efter dem, så skall HERREN, din Gud, upphöja dig över alla folk på jorden. (5 Mos 28:1)

Jag ska skaffa frid i landet och ni ska få ro och ingen ska förskräcka er. Jag ska göra slut på vilddjuren i landet och intet svärd ska gå fram i ert land. Ni ska jaga era fiender framför er och de ska falla för era svärd. Fem av er ska jaga hundra framför sig och hundra av er ska jaga tiotusen och era fiender ska falla för era svärd 3 Mos 26:6-8

Förskräckelse för mig skall jag sända framför dig och vålla förvirring bland alla de folk som du kommer till och jag ska driva alla dina fiender på flykten för dig. Och jag skall låta ditt lands gränser gå från röda havet till filistéernas hav och från öknen till floden, ty jag skall ge

Lagen Sammanställning

landets inbyggare i dina händer och du skall förjaga dem så att de flyr från dig. (2 Mos 23:25-31)

8. Så hållen då alla de bud som jag i dag giver dig, på det att I med frimodighet mån kunna gå in i och intaga det land dit I nu dragen, för att taga det i besittning, (5 Mos 11:8)
10. Ty det land dit du nu kommer, för att taga det i besittning, är icke såsom Egyptens land, varifrån I haven dragit ut, där du måste trampa upp vatten till den säd du sådde, såsom man gör i en köksträdgård;
11. nej, det land dit I nu dragen, för att taga det i besittning, är ett land med berg och dalar, som får vatten att dricka genom himmelens regn,
12. ett land som HERREN, din Gud, låter sig vårda om, och på vilket HERRENS, din Guds, ögon beständigt vila, från årets begynnelse till årets slut. (5 Mos 11:10-12)
22. Ty om I hållen alla dessa bud som jag giver eder och gören efter dem, så att I älsken HERREN, eder Gud, och alltid vandren på hans vägar och hållen eder till honom,
23. då skall HERREN fördriva alla dessa folk för eder, och I skolen underlägga eder folk som äro större och mäktigare än I.
24. Var ort eder fot beträder skall bliva eder. Från öknen till Libanon, ifrån floden -- floden Frat -- ända till Västra havet skall edert område sträcka sig.
25. Ingen skall kunna stå eder emot. Frukta och förskräckelse för eder skall HERREN, eder Gud, låta komma över hela det land I beträden, såsom han har lovat eder. (5 Mos 11:22-25)
7. När dina fiender resa sig upp mot dig, skall HERREN låta dem bliva slagna av dig; på en väg skola de draga ut mot dig, men på sju vägar skola de fly för dig. (5 Mos 28:7)

Upprätthålla förbundet

Om Israeliterna håller Hans förbund skall de aldrig nånsin behöva tveka huruvida Gud står fast vid sitt förbund eller inte. Israels Gud är inte nyckfull eller svärberäknelig. Han står också fast vid villkoren om man inte vill leva i enlighet med förbundet.

Jag ska upprätthålla mitt förbund med er (3 Mos 26:9)

9. Så skall du nu veta att HERREN, din Gud, är den rätte Guden, den trofaste Guden, som håller förbund och bevarar nåd intill tusende led, när man älskar honom och håller hans bud,
10. men som utan förskoning vedergäller och förgör dem som hata honom. Han dröjer icke, när det gäller dem som hata honom; utan förskoning vedergäller han dem.
11. Så håll nu de bud och stadgar och rätter som jag i dag giver

Lagen Sammanställning

dig, och gör efter dem.

12. Om I nu hören dessa rätter och hållen dem och gören efter dem, så skall HERREN, din Gud, till lön därför låta sitt förbund och sin nåd bestå, vad han med ed lovade dina fäder. (5 Mos 7:9-12)

Vandra mitt ibland er

Detta är en av de vid första anblicken ofattbara sakerna med Gud. Han vill bo mitt ibland sitt folk, trots dess orenhet och synd.

Jag ska uppresa min boning mitt ibland er och min själ ska inte försmå er. Jag ska vandra mitt ibland er och ni ska vara mitt folk. 3 Mos 26:11-12

Hälsa, långt liv

Sjukdom är en följd av syndafallet och den påföljande förbannelsen som drabbade hela jorden, både växter, djur och människor. Istället följer hälsa och ett långt liv i spåren av förbundslydnad

Sjukdom skall jag ock avvända från dig. Dina dagars mått skall jag göra fullt. (2 Mos 23)

9. och på det att I mån länge leva i det land som HERREN med ed har lovat edra fäder att giva åt dem och deras efterkommande, ett land som flyter av mjölk och honung. (5 Mos 11:9)
21. på det att I och edra barn mån länge få bo i det land som HERREN med ed har lovat edra fäder att giva dem, lika länge som himmelen välver sig över jorden. (5 Mos 11:21)
15. Och HERREN skall avvända från dig all krankhet; ingen av Egyptens alla svåra sjukdomar, som du väl känner, skall han lägga på dig; han skall i stället låta dem komma över alla dem som hata dig. (5 Mos 7:15)

Förbannelser

Israels barn hade frivilligt gått in i Guds blodsförbund. De hade högtidligen lovat att hålla sig till alla de bud och rätter som Gud förelade dem genom Mose. Följden av att bryta ett blodsförbund var fruktansvärd.

Gud har inga gullegrisar. Det är inte så att i gamla förbundets tid så tyckte Gud om Israelerna medan han struntade i alla andra folk. Nej, men han utvalde ett enda folk för att genom dem kunna visa alla jordens folk hurudan han var. Han gav sina goda lagar och sin undervisning för att Israel skulle följa dem. Men Han säger här mycket tydligt att om Israel börjar leva lika ont som de folk de skulle fördriva skulle Gud i vrede vända sig mot dem på samma sätt. Gud hatade inte kananeiska folken, han hatade den synd som de kananeiska folken var totalt genomsyrad av.

Orsaken till att man drabbades av förbannelser

Orsaken är enkel: Man ville inte lyssna, man ville inte lyda. Därför låter Gud folket få som det vill, om det inte vill tjäna Honom får de tjäna andra med allt vad det innebär

Jag är HERREN er Gud som förde er ut ur Egyptens land för att ni inte skulle vara trälar där och jag har brutit sönder ert ok och låtit er gå med upprätt huvud. Men om ni inte hör på mig och inte gör efter alla dessa bud, om ni förkastar mina stadgar och om era själar försmår mina rätter så att ni inte gör efter alla mina bud utan bryter mitt förbund, då ska jag handla på samma sätt mot er: 3 Mos 26:13-16

45. Alla dessa förbannelser skola komma över dig och förfölja dig och träffa dig, till dess du förgöres, därför att du icke hörde HERRENS, din Guds, röst och icke höll de bud och stadgar som han har givit dig.
46. De skola komma över dig såsom tecken och under, och över dina efterkommande till evig tid.
47. Eftersom du icke tjänade HERREN, din Gud, med glädje och hjärtans lust, medan du hade överflöd på allt,
48. skall du få tjäna fiender som HERREN skall sända mot dig, under hunger och törst och nakenhet och brist på allt; och han skall lägga ett järnok på din hals, till dess han har förgjort dig. (5 Mos 28:45-48)

63. Och det skall ske, att likasom HERREN förut fröjdade sig över eder när han fick göra eder gott och föröka eder, så skall HERREN nu fröjda sig över eder, när han utrotar och förgör eder. Och I skolen ryckas bort ur det land dit du nu kommer, för att taga det i besittning. (5 Mos 28:63)

En förtärande eld

Om Israels barn avföll från Hans förbund skulle den hulde herden för dem bli en förtärande eld som skulle fördriva Israel från det land Han givit dem. Israel varnar för att låta någon bitter rot börja spira bland dem.

23. Tagen eder då till vara för att förgäta det förbund som HERREN, eder Gud, har slutit med eder, därigenom att I, alldeles emot HERRENS, eder Guds, bud, gören eder något beläte, något slags bild.
24. Ty, HERREN, din Gud, är en förtärande eld, en nitälskande Gud.
25. Om nu så sker, när du har fått barn och barnbarn och I haven blivit gamla i landet, att I tagen eder till, vad fördärvligt är, genom att göra eder något beläte, något slags bild, så att I gören vad som är ont i HERRENS, din Guds, ögon och därmed förtörnen honom,
26. då tager jag i dag himmel och jord till vittnen mot eder, att I med hast skolen förgås och utrotas ur det land dit I nu gå över Jordan, för att taga det i besittning; I skolen då icke längre leva där, utan skolen förvisso förgöras. (5 Mos 4:23-26)

15. Men om du icke hör HERRENS, din Guds, röst och icke håller alla hans bud och stadgar, som jag i dag giver dig, och gör efter dem, så skola alla dessa förbannelser komma över dig och träffa dig: (5 Mos 14)

18. Så må då bland eder icke finnas någon man eller kvinna, någon släkt eller stam vars hjärta i dag vänder sig bort ifrån HERREN, vår Gud, för att gå åstad och tjäna dessa folks gudar; bland eder må icke finnas någon rot varifrån gift och malört växer upp,
19. så att någon som hör detta edsförbunds ord välsignar sig i sitt hjärta och tänker att det skall gå honom väl, där han vandrar i sitt hjärtas hårdhet. Ty då skall hela landet, både vått och torrt, förgås.
20. HERREN skall icke vilja förlåta honom; nej, Herrens vrede och nitälskan skall då vara såsom en rykande eld mot de männen, och all den förbannelse som är uppskriven i denna bok skall komma att vila på honom, och Herren skall så utplåna hans namn, att det icke mer skall finnas under himmelen.
21. Och HERREN skall avskilja honom från alla Israels stammar till att drabbas av olycka, efter alla de förbannelser som äro fästa vid det förbund som är uppskrivet i denna lagbok.
22. Och ett kommande släkte, edra barn som uppstå efter eder, och främlingen, som kommer ifrån fjärran land, de skola säga, när de se de plågor och sjukdomar som HERREN har skickat över detta land,
23. när de se huru all jord där är förbränd och förvandlad till svavel och salt, så att den icke kan besås eller framalstra växter, och så att inga örter där kunna komma upp -- såsom det

Lagen Sammanställning

blev, när Sodom och Gomorra, Adma och Seboim omstörtades, då HERREN i sin vrede och harm omstörtade dem --

24. ja, alla folk skola då säga: »Varför har Herren gjort så mot detta land? Varför brinner hans vrede så starkt?»
25. Och man skall svara: »Därför att de övergåvo HERRENS, sina fäders Guds, förbund, det som han slöt med dem, när han förde dem ut ur Egyptens land,
26. och därför att de gingo åstad och tjänade andra gudar och tillbådo dem, gudar som de icke kände, och som han icke hade givit dem till deras del,
27. därför upptändes HERRENS vrede mot detta land, så att han lät komma över det all den förbannelse som är uppskriven i denna bok.
28. Ja, därför ryckte HERREN dem upp ur deras land, med vrede och harm och stor förtörnelse, och kastade dem bort till ett annat land, såsom nu har skett.»
29. Vad som ännu är fördolt hör HERREN, vår Gud, till; men vad som är uppenbarat, det gäller för oss och våra barn till evig tid, för att vi skola göra efter alla denna lags ord. (5 Mos 29:18-29)

Allmänt

Här kan man se motsatsen till vad som utlovades i välsignelserna

16. Förbannad skall du vara i staden, och förbannad skall du vara på marken.
19. Förbannad skall du vara vid din ingång, och förbannad skall du vara vid din utgång.
20. HERREN skall sända över dig förbannelse, förvirring och näpst, vad det än må vara som du företager dig, till dess du förgöres och med hast förgås, för ditt onda väsendes skull, då du nu har övergivit mig. (5 Mos 28:16,19-20)

43. Främlingen som bor hos dig skall höja sig över dig, allt mer och mer, men du skall stiga ned, allt djupare och djupare.
44. Han skall giva lån åt dig, och du skall icke giva lån åt honom. Han skall bliva huvudet, och du skall bliva svansen. (5 Mos 28:43-44)

Klimat, jordbruk

Regnet skall utebli, istället för att växt, djur och människor skall följas av välsignelse skall förbannelsen följa dem. Gräshoppor, maskar och annan ohyra skall förstöra skörden.

Får man skörda, får fiendefolk njuta av den.

5 Mos 11:8-28

16. Men tagen eder till vara, låten icke edra hjärtan bliva förförda, så att I viken av och tjäna andra gudar och

Lagen Sammanställning

tillbedjen dem;

17. ty då skall HERRENS vrede upptändas mot eder, och han skall tillsluta himmelen, så att regn icke faller och marken icke giver sin gröda; och I skolen med hast bliva utrotade ur det goda land som HERREN vill giva eder. (5 Mos 11:16-17)

17. Förbannad skall din korg vara, och förbannat ditt baktråg.

18. Förbannad skall ditt livs frukt vara, och din marks frukt, dina fäkreaturs avföda och din småboskaps avel. (5 Mos 28:17-18)

Ni ska förgäves så er säd, ty era fiender ska äta den. (j.f.r. domartiden Gideon) 3 Mos 26:16

Om ni detta oaktat inte hör mig så ska jag tukta er sjufalt värre för era synders skull.
- Jag ska krossa er stolta makt (stubborn pride). Jag ska låta er himmel bli som järn och er jord som koppar (Elias tid) och er möda ska vara förspild, ty er jord ska inte ge sin gröda och träden i landet ska inte bära sin frukt. 3 Mos 26:19-20

23. Och himmelen över ditt huvud skall vara såsom koppar, och jorden under dig skall vara såsom järn.

24. Damm och stoft skall vara det regn HERREN giver åt ditt land; från himmelen skall det komma ned över dig, till dess du förgöres. (5 Mos 28:23-24)

38. Mycken säd skall du föra ut på åkern, men litet skall du inbärga, ty gräshoppor skola förtära den.

39. Vingårdar skall du plantera och skall arbeta i dem, men intet vin skall du få att dricka och intet att lägga i förvar, ty maskar skola äta upp allt.

40. Olivplanteringar skall du hava överallt inom ditt land, men med oljan skall du icke få smörja din kropp, ty oliverna skola falla av. (5 Mos 38-40)

42. Alla dina träd och din marks frukt skall ohyra taga i besittning. (5 Mos 28:42)

Sjukdom

Om Israel kliver ur det skydd förbundstroheten ger, drabbas folket av sjukdomar, död och elände. Pest, brand och rost skall förfölja dem.

Jag ska hemsöka er med förskräckliga olyckor, med tärande sjukdom och feber, så att era ögon försmäktas och er själ förtvinar 3 Mos 26:16

21. HERREN skall låta dig bliva ansatt av pest, till dess han har utrotat dig ur det land dit du nu kommer, för att taga det i besittning.

22. HERREN skall slå dig med tärande sjukdom, feber och hetta, med brand och med svärd, med sot och rost; och av sådant skall du förföljas, till dess du förgås. (5 Mos 28:21-22)

Lagen Sammanställning

27. HERREN skall slå dig med Egyptens bulnader och med bölder, med skabb och skorv, så att du icke skall kunna botas.
28. HERREN skall slå dig med vanvett och blindhet och sinnesförvirring.
29. Du skall famla mitt på ljusa dagen, såsom en blind famlar i mörkret, och du skall icke lyckas finna vägen; förtryck allenast och plundring skall du utstå i all din tid, och ingen skall frälsa dig. (5 Mos 28:27-29)
35. HERREN skall slå dig med svåra bulnader på knän och ben, ja, ifrån fotbladet ända till hjässan, så att du icke skall kunna botas. (5 Mos 28:35)
58. Om du icke håller alla denna lags ord, som äro skrivna i denna bok, och gör efter dem, så att du fruktar detta härliga och fruktansvärda namn »HERREN, din Gud»,
59. så skall HERREN sända underliga plågor över dig och dina efterkommande, stora och långvariga plågor, svåra och långvariga sjukheter.
60. Han skall låta komma över dig alla Egyptens sjukdomar, som du fruktar för, och de skola ansätta dig.
61. Och allahanda andra sjukheter och plågor, om vilka icke är skrivet i denna lagbok, skall HERREN ock låta gå över dig, till dess du förgöres. (5 Mos 28:58-61)

Förtryck, ofred

I stället för fred och stort land skall Israel drabbas av krig och besegras, landet skall förminsкас eller helt tas ifrån dem. Vilddjur skall plåga dem och invånarna skall drabbas av skräck så att de flyr även om ingen förföljer dem. När de församlas i städerna skall Gud sända pest och de ska ges i fiendehand. Brödet skall vägas på våg och skall inte kunna mätta.

Varningarna blir allvarligare och allvarligare. Det blir värre därför att trots de allvarliga och plågsamma följderna av förbundsbroten vill inte folket vända sig om. Därför blir plågorna sjufalt värre, och sjufalt värre... Hela tiden längtar Gud efter att folket ville vända sig om till honom så att han skulle kunna hela deras skada. Jämför när värre och värre plågor drabbar egyptierna därför att Farao förhärdar sitt hjärta och inte låter israeliterna gå.

Bli slagna av fiender

- Jag ska vända mitt ansikte mot er och ni ska bli slagna av era fiender och de som hatar er ska råda över er och ni ska fly om ock ingen förföljer er. 3 Mos 26:17
25. HERREN skall låta dig bliva slagen av dina fiender; på en väg skall du draga ut mot dem, men på sju vägar skall du fly för dem; och du skall bliva en varnagel för alla riken på jorden.

Lagen Sammanställning

26. Och dina dödas kroppar skola bliva mat åt alla himmelens fåglar och åt markens djur, och ingen skall skrämman bort dem. (5 Mos 28:25-26)
30. Du skall trolova dig med en kvinna, men en annan man skall sova hos henne; du skall bygga ett hus, men icke få bo däri; du skall plantera en vingård, men icke få skörda dess frukt.
31. Din oxe skall slaktas inför dina ögon, men du skall icke få äta av den; din åsna skall i din åsyn rövas ifrån dig och icke givas tillbaka åt dig; dina får skola komma i dina fienders våld, och ingen skall hjälpa dig.
32. Dina söner och döttrar skola komma i främmande folks våld, och dina ögon skola se det och försmäkta av längtan efter dem beständigt, men du skall icke förmå göra något därvid.
33. Frukten av din mark och av allt ditt arbete skall förtäras av ett folk som du icke känner; förtryck allenast och övervåld skall du lida i all din tid.
34. Och du skall bliva vanvettig av de ting du skall se för dina ögon.
(5 Mos 28:28-34)

Om ni ändå vandrar mig emot och inte vill höra på mig så ska jag slå er sjufalt värre såsom era synder förtjäna:

Vilddjur dödar barn och boskap

- Jag ska sända över er vilddjur som ska döda era barn och fördärva er boskap och minska ert eget antal så att era vägar blir öde. 3 Mos 26:22

Om ni detta oaktagat inte låter varna er av mig utan vandrar mig emot, så ska också jag vandra er emot och slå er sjufalt för era synders skull. 3 Mos 26:23-24

Församlas i städer, pest, givna i fiendehand, hunger

- Jag ska låta er drabbas av ett hämndesvård och skall hämnas mitt förbund och ni ska nödgas församla er i städerna, men där ska jag sända pest bland er och ni ska bli givna i fiendehand. 3 Mos 26:25

- Jag ska så fördärva ert livsuppehälle så att ert bröd kunna bakas i en enda ugn av tio kvinnor och ert bröd ska lämnas ut efter vikt och när ni äter ska ni inte bli mätta (j.f.r. Hes 4:16; ghettona under andra världskriget) 3 Mos 26:26

49. HERREN skall skicka över dig ett folk fjärran ifrån, ifrån jordens ända likt örnen i sin flykt,
50. ett folk vars språk du icke förstår, ett folk med grym uppsyn, utan försyn för de gamla och utan misskund med de unga.
51. Det skall äta upp frukten av din boskap och frukten av din mark, till dess du förgöres, ty det skall icke lämna kvar åt dig vare sig säd eller vin eller olja, icke dina fäkreaturs avföda eller

Lagen Sammanställning

dina fårs avel, till dess det har gjort slut på dig.

52. Och det skall tränga dig i alla dina portar, till dess dina höga och fasta murar, som du förtröstade på, falla i hela ditt land. Ja, det skall tränga dig i alla dina portar över hela ditt land, det land som HERREN, din Gud, har givit dig. (5 Mos 28:48-52)

Om ni detta oaktat inte hör lyssnar på mig utan vandrar mig emot, så skall också jag i vrede vandra er emot och tukta er sjufalt för era synders skull. 3 Mos 26:27-28

Skall äta sina egna barn, dö, städer och helgedomar i ruiner. Landet ödeläggs

- Ni ska nödgas äta era söners kött och äta era döttrars kött (2 Kon 6:29; Jer 19:9; Klag 4:10)
- Jag ska ödelägga era offerhöjder och utrota era solstoder, jag ska lasta era döda kroppar på era eländiga avgudars döda kroppar, ty min själ skall försmå er 3 Mos 26:29-30
- Jag ska göra era städer till ruiner och föröda era helgedomar och jag ska inte mer med välbehag känna lukten av era offer. Jag ska själv ödelägga landet, så att era fiender, som bo däri ska häpna däröver 3 Mos 26:31-32 (2 Krön 36:19; Jer 19:8; 25:9)

53. Och då skall du nödgas äta din egen livsfrukt, köttet av dina söner och döttrar, dem som HERREN, din Gud, har givit dig. I sådan nöd och sådant trångmål skall din fiende försätta dig.
54. En man hos dig, som levde i veklighet och stor yppighet, skall då så missunnsamt se på sin broder och på hustrun i sin famn och på de barn han ännu har kvar,
55. att han icke skall vilja åt någon av dem dela med sig av sina barns kött, ty han äter det själv, eftersom han icke har något annat kvar. I sådan nöd och sådant trångmål skall din fiende försätta dig i alla dina portar.
56. En kvinna hos dig, som levde i veklighet och yppighet, i sådan yppighet och veklighet, att hon icke ens försökte sätta sin fot på jorden, hon skall då så missunnsamt se på mannen i sin famn och på sin son och sin dotter,
57. att hon missunnar dem efterbörden som kommer fram ur hennes liv, och barnen som hon föder; ty då hon nu lider brist på allt annat, skall hon själv i hemlighet äta detta. I sådan nöd och sådant trångmål skall din fiende försätta dig i dina portar. (5 Mos 28:53-57)

Israel skall förströs bland folken

Den yttersta straffet för Israel är när folket fördrivs från det land Gud lovat dem. Då skall landet få gottgörelse för sina sabbater.

36. HERREN skall föra dig och den konung som du sätter över dig bort till ett folk som varken du eller dina fäder hava känt, och där skall du få tjäna andra gudar, gudar av trä och sten.

Lagen Sammanställning

37. Och du skall bliva ett föremål för häpnad, ett ordspråk och en visa bland alla de folk till vilka HERREN skall föra dig. (5 Mos 28:36-37)
41. Söner och döttrar skall du föda, men du skall icke få behålla dem, ty de skola draga bort i fångenskap. (5 Mos 28:41)
62. Och allenast en ringa hop skall bliva kvar av eder, i stället för att I förut haven varit talrika såsom stjärnorna på himmelen; så skall det gå dig, därför att du icke hörde HERRENS. din Guds, röst.
63. Och det skall ske, att likasom HERREN förut fröjdade sig över eder när han fick göra eder gott och föröka eder, så skall HERREN nu fröjda sig över eder, när han utrotar och förgör eder. Och I skolen ryckas bort ur det land dit du nu kommer, för att taga det i besittning.
64. Och HERREN skall förströ dig bland alla folk, ifrån jordens ena ända till den andra, och där skall du tjäna andra gudar, som varken du eller dina fäder hava känt, gudar av trä och sten.
65. Och bland de folken skall du icke få någon ro eller någon vila för din fot; HERREN skall där giva dig ett bävande hjärta och förtvinande ögon och en försmäktande själ.
66. Och ditt liv skall synas dig likasom hänga på ett hår; du skall känna fruktan både natt och dag och icke vara säker för ditt liv.
67. Om morgonen skall du säga: »Ack att det vore afton!», och om aftonen skall du säga: »Ack att det vore morgon!» Sådan fruktan skall du känna i ditt hjärta, och sådana ting skall du se för dina ögon.
68. Och HERREN skall föra dig tillbaka till Egypten på skepp, på den väg om vilken jag sade dig: »Du skall icke se den mer.» Och där skolen I nödgas bjuda ut eder till salu åt edra fiender, till trälrar och trälinnor; men ingen skall finnas, som vill köpa. (5 Mos 28:45-68)

Men er ska jag förströ bland hedningarna och jag ska förfölja er med draget svärd, så skall ert land bli en ödemark och era städer ska bli ruiner. Då ska landet få gottgörelse för sina sabbater, då under hela den tid det ligger öde och ni är i era fienders land. Ja då skall landet hålla sabbat och ge gottgörelse för sina sabbater. Hela den tid det ligger öde skall det hålla sabbat och få den vila det inte fick på era sabbater, då ni bodde där. Och åt dem som blir kvar där ska jag ge försagda hjärtan i era fienders länder så att de jagas på flykten av ett prasslande löv som rörs av vinden och fly såsom flydde de för svärd och falla om ock ingen förföljer dem. Och de ska stupa på varandra likasom för svärd om ock ingen förföljer dem. Ja ni ska inte kunna hålla stånd mot era fiender.. Ni ska förgås bland hedningarna och era fienders land ska förtära er. (j.f.r. Nazitidens europa) Och de som blir kvar av er ska försmäktas i era fienders land genom sin egen missgärning och försmäktas tillika genom sina fäders missgärning likasom dessa ha gjort. Och de ska nödgas bekänna den missgärning de själva har begått och den deras fäder ha begått genom att handla trolöst mot mig och hur de ha vandrat mig emot - varför också jag måste vandra dem emot och föra dem bort till deras fienders land. (*annars skulle Gud inte vara helig och stå fast vid sitt ord*).

Men Gud har inte glömt sitt förbund

Gud längtar bara efter att de skall ångra sig och omvända sig så att Han får vara dem nådiga och demonstrera sin förbundstrohet till välsignelse för dem.

Följande avsnitt är speciellt viktigt att notera om man fått för sig att Gud för evigt förskjutit sitt förbundsfolk Israel. Gud kommer att förverkliga det Han har tänkt och sagt ut gällande sitt folk!

Ja då ska deras oomsburna hjärtan nödgas ödmjuka sig då ska de få umgälla sin missgärning. Och då ska jag tänka på mitt förbund med Jakob, då ska jag ock tänka på mitt förbund med Isak och på mitt förbund med Abraham, och på landet ska jag tänka. (att "tänka på" eller "komma ihåg" betyder mer än de svenska uttrycken förmedlar. Det uttrycker omsorg om någon, man handlar med en kärleksfull omsorg för någon NIV Gen 8:1n). Ty landet måste bli övergivet av dem och så få gottgörelse för sina sabbater genom att bli öde när folket är borta och själva ska de få umgälla (betala) sin missgärning därför, ja därför att de förkastade mina rätter och därför att deras själar försmådde mina stadgar. **MEN DETTA OAKTAT SKALL JAG, MEDAN DE ÄR I SINA FIENDERS LAND, INTE SÅ FÖRKASTA ELLER FÖRSMÅ DEM ATT JAG FÖRGÖR DEM OCH BRYTER MITT FÖRBUND MED DEM, TY JAG ÄR HERREN DERAS GUD.** Nej, till fromma för dem skall jag tänka på förbundet med förfäderna som jag förde ut ur Egyptens land inför hedningarnas ögon på det att jag skulle vara deras Gud. Jag är HERREN. 3 Mos 26:33-46

25. Om nu så sker, när du har fått barn och barnbarn och I haven blivit gamla i landet, att I tagen eder till, vad fördärligt är, genom att göra eder något beläte, något slags bild, så att I gören vad som är ont i HERRENS, din Guds, ögon och därmed förtörnen honom,
  26. då tager jag i dag himmel och jord till vittnen mot eder, att I med hast skolen förgås och utrotas ur det land dit I nu gå över Jordan, för att taga det i besittning; I skolen då icke längre leva där, utan skolen förvisso förgöras.
  27. Och HERREN skall förströ eder bland folken, och allenast en ringa hop av eder skall bliva kvar bland de folk till vilka HERREN skall föra eder.
  28. Och där skolen I tjäna gudar, gjorda av människohänder, gudar av trä och sten, som varken se eller höra eller äta eller lukta.
  29. Men när I där söken HERREN, din Gud, då skall du finna honom, om du frågar efter honom av allt ditt hjärta och av all din själ.
  30. När du är i nöd och allt detta vederfares dig, i kommande dagar, då skall du vända åter till HERREN, din Gud, och höra hans röst.
  31. Ty HERREN, din Gud, är en barmhärtig Gud. Han skall icke förgäta eller fördärva dig; han skall icke förgäta det förbund han har ingått med dina fäder och med ed bekräftat. (5 Mos 4:25-31)
-
1. Om du nu, när allt detta kommer över dig -- välsignelsen och förbannelsen som jag har förelagt dig -- om du lägger detta på hjärtat bland alla de folk till vilka HERREN, din Gud, då har drivit dig bort,

Lagen Sammanställning

2. och du så vänder åter till HERREN, din Gud, och hör hans röst, du med dina barn, av allt ditt hjärta och av all din själ, i alla stycken såsom jag i dag bjuder dig,
3. då skall HERREN, din Gud, åter upprätta dig och förbarma sig över dig; HERREN, din Gud, skall då åter församla dig från alla folk bland vilka han har förstrött dig.
4. Om ock dina fördrivna vore vid himmelens ända, skulle HERREN, din Gud, församla dig därifrån och hämta dig därifrån.
5. Och HERREN, din Gud, skall låta dig komma in i det land som dina fäder hava haft till besittning; och du skall taga det i besittning, och han skall göra dig gott och skall föröka dig mer än han har gjort med dina fäder.
6. Och HERREN, din Gud skall omskära ditt hjärta och dina efterkommandes hjärtan, så att du skall älska HERREN, din Gud, av allt ditt hjärta och av all din själ, för att du må leva.
7. Och HERREN, din Gud, skall lägga alla dessa förbannelser på dina fiender och på dem som hata och förfölja dig.
8. Och du skall åter höra HERRENS röst och göra efter alla hans bud, som jag i dag giver dig.
9. Och HERREN, din Gud, skall giva dig överflöd och lycka i alla dina händers verk, i ditt livs frukt och i din boskaps frukt och i din marks frukt. Ty såsom HERREN fröjdade sig över dina fäder, skall han då åter fröjda sig över dig och göra dig gott,
10. när du hör HERRENS, din Guds, röst, så att du håller hans bud och stadgar, det som är skrivet i denna lagbok, och när du vänder åter till HERREN, din Gud, av allt ditt hjärta och av all din själ. (5 Mos 30:1-10)

Efter Jerusalems och templets förstörelse trodde många hednakristna att judarna var för evigt förskjutna. Att Gud hade brutit sitt eviga förbund med dem. Hade man läst 3 Mos 26 och 5 Mos 4 kunde man lätt ha konstaterat att trots att de värsta hemsökelse drabbade judarna p.g.a. deras förbundsbrött, kommer Gud aldrig att bryta sitt förbund med dem. Nej, Gud kommer att visa sig mäktig att fullborda sina planer med sitt egendomsfolk Israel och med landet Israel och sin egen stad Jerusalem - den utvalda. Halleluja!

Sammanställning av civila lagar

Med civila lagar avses de lagar som inte är ceremoniella eller primärt har med tabernaklet, prästerskapet eller offerväsendet att göra. Man kunde även kalla dess för etiska lagar.

Gud gav allmänna lagar som proklamerades till allt folket. Dock kunde väl motiverade undantag göras från dessa. Sådana speciella hänsyn tillgodosågs genom att man kunde lägga fram sin sak inför folkets äldste och kanske inför Moses själv. Han skulle sedan invänta Guds rådslut. Mose nitälskade således inte för lagens bokstav, utan för Hans vilja som gett lagarna. Han sa inte bara - har du inte hört vad det står, kan du inte läsa? J.f.r. Selofhads döttrar (4 Mos 27:1-11; 4 Mos 36) och tidpunkten för påskfirande (4 Mos 9:1-14) samt hur kraven för offren kunde förändras om offraren var fattig (t.ex. 3 Mos 14:21-32).

Gud gav Toran till Israel i det sammanhang som det speciella folket utgjorde och dess detaljer reflekterar det Gud visste att just det folket i deras situation behövde för att växa andligt (JNT Kol 2:17) Samtidigt är det en undervisning (lag) som speglar Guds eviga karaktär och Hans vilja. Således är mycket av den giltig för alla folk i alla tider. I samband med Jesu liv och de förändringar som kom till i samband med det nya förbundets införande konstaterade man vid apostlamötet i Jerusalem (Apg 15) att hedningar (icke-judar) som kom till tro inte behövde anta strikt judiska seder och bruk. Bl.a. dietlagarna, judiska fester och offersystemet hör till de områden icke-judar inte skall följa samma föreskrifter som judar.

Gemensamt för alla brott mot Guds vilja som den är uttryckt i Mose lag är att de förstör relationer. Synd förstör min relation till Gud, andra människor och mig själv. Ibland drabbar min synd min relation till alla dessa, ibland den ena gruppen, alltid förstör den nå't.

Dödsstraff och andra stränga straff

16. Föräldrarna skola icke dödas för sina barns skull och barnen skola icke dödas för sina föräldrars skull; var och en skall lida döden genom sin egen synd. (5 Mos 24:16)

Dödsstraff tillämpas i en del fall vilket kan verka primitivt eller kärlekslöst. Men de hårda straffen var till för att minimera skadan och lidandet för människorna. Genom de hårda straffen sattes en gräns för ondskan. Den skulle inte få bli en surdeg som syrar hela degen. Det var den som hade utfört ett brott som skulle lida för sin gärning. Med vårt till synes humana straffsystem är det alltför ofta offret som lider mest eftersom förövaren ofta kommer ganska lindrigt undan. J.f.r. det lidande som kom när inte Israel lydde utan tillät upproret mot Gud att få fotfäste i landet. Det ledde till hela folkets fördrivande från löfteslandet in i Babylonisk och Assyrisk fångenskap. "Du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är. Och det övriga folket skall höra det och frukta, och man skall icke vidare göra något sådant ont bland eder." (5 Mos 19:19-20)

Lagen Sammanställning

Gud föreskrev även rättsskydd även för den anklagade. Jämför det i dag kritiserade systemet i USA. Där räcker det med att en person vittnar. Då är risken mycket större för att oskyldiga blir dömda än om det alltid krävs två eller tre vittnen för en fällande dom

”Det är icke nog att allenast ett vittne träder upp mot någon angående någon missgärning eller synd, vad det nu må vara för en synd som någon kan hava begått. Efter två eller efter tre vittnens utsago skall var sak avgöras. (5 Mos 19:15-20)

Respekt mot Gud

Precis som när Jesus sammanfattar det viktigaste i lagen med buden Du sk älska din Gud över allting och din nästa som dig själv så kan buden delas in i sådana som har endera med respekt mot Gud att göra eller respekt mot människor. Vi börjar med de bud som har med Gud att göra

1/ Inga avgudar

Man bör observera att Gud inte säger att så länge ni inte har någon Gud ni sätter lika högt som mig är det okej. Nej INGEN annan Gud ska fruktas, tjänas eller ens nämnas.

Hör, Israel! HERREN, vår Gud, HERREN är en. Och du skall älska HERREN, din Gud, av allt ditt hjärta och av all din själ och av all din kraft. (5 Mos 6:4-5)
Inga andra gudar

2 Mos 20:3; 5 Mos 5:7 Du skall inga andra gudar hava jämte mig.

2 Mos 23:13 Andra gudars namn skall ni inte nämna, de ska inte höras i din mun.

14. I skolen icke följa efter andra gudar, någon av de folks gudar, som bo runt omkring eder,
15. ty en nitälskande Gud är HERREN, din Gud, mitt ibland dig, och du må taga dig till vara, så att icke HERRENS, din Guds, vrede upptändes mot dig, och han utrotar dig från jorden. (5 Mos 6:14-15)

Föreskrivna straff

Här gäller strängaste möjliga straff: dödsstraff

2 Mos 22:20 Den som offerar åt andra gudar än åt HERREN allena han ska ges till spillo

2. Om bland dig, inom någon av de städer som Herren, din Gud, vill giva dig, någon man eller kvinna befinnes göra vad ont är i Herrens, din Guds, ögon, i det att han överträder hans förbund,
3. och går åstad och tjänar andra gudar och tillbeder dem, eller ock solen eller månen eller himmelens hela härskara, mot mitt bud,
4. och detta bliver berättat för dig, så att du får höra därom, då skall du noga undersöka saken; om det då befinnes vara sant och visst att en sådan styggelse har blivit förövad i Israel,
5. så skall du föra den man eller den kvinna som har gjort denna onda gärning ut till din stadsport det må nu vara en man eller en kvinna och stena den skyldige till döds.
6. Efter två eller tre vittnens utsago skall han dödas; ingen skall dömas till döden efter allenast ett vittnes utsago.

Lagen Sammanställning

7. Först skall vittnenas hand lyftas mot honom för att döda honom, och sedan hela folkets hand: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är. (5 Mos 17:2-7)

5 Mos 13:6-11

6. Om din broder, din moders son, eller din son eller din dotter, eller hustrun i din famn, eller din vän som är för dig såsom ditt eget liv, om någon av dessa i hemlighet vill förleda dig, i det han säger: »Låt oss gå åstad och tjäna andra gudar, som varken du eller dina fäder hava känt»
7. -- gudar hos de folk som bo runt omkring eder, nära dig eller fjärran ifrån dig, från jordens ena ända till den andra --
8. så skall du icke göra honom till viljes eller höra på honom. Du skall icke visa honom någon skonsamhet eller hava misskund och undseende med honom,
9. utan du skall dräpa honom: först skall din egen hand lyftas mot honom för att döda honom, och sedan hela folkets hand.
10. Och du skall stena honom till döds, därför att han sökte förföra dig till att övergiva HERREN, din Gud, som har fört dig ut ur Egyptens land, ur träldomshuset.
11. Och hela Israel skall höra detta och frukta, och man skall sedan icke mer göra något sådant ont bland dig.

5 Mos 13:12-18

12. Om du får höra att man i någon av de städer, som HERREN vill giva dig till att bo i, berättar
13. att män hava uppstått bland dig, onda män som förföra invånarna i sin stad, i det att de säga: »Låt oss gå åstad och tjäna andra gudar, som I icke känner»,
14. så skall du noga undersöka och rannsaka och efterforska; (*inget straff skall utmätas på alltför lösa grunder*) om det då finnes vara sant och visst att en sådan styggelse har blivit förövad bland dig,
15. så skall du slå den stadens invånare med svärdsegg; du skall giva den och allt vad däri är till spillo; också boskapen där skall du slå med svärdsegg.
16. Och allt byte du får där skall du samla ihop mitt på torget, och därefter skall du bränna upp staden i eld, med allt byte du får där, såsom ett heloffer åt HERREN, din Gud; den skall bli en grushög för evärdlig tid, aldrig mer skall den byggas upp.

Gör ingen bild (beläte)

Israeliterna togs ur ett sammanhang som var fullproppat med bilder och statyer av olika gudar. Frestelsen att göra en bild även av Abrahams, Jakobs och Isaks Gud var säkert stor, som vi märker vid händelsen med guldkalven.

I skolen icke göra eder gudar jämte mig; gudar av silver eller guld skolen I icke göra åt eder (2 Mos 20:4-5, 23)

Lagen Sammanställning

Ni ska inte göra er några avgudar, ej heller uppresa åt er något beläte eller någon stod eller uppsätta i edert land stenar med inhuggna bilder för att tillbedja vid dem, ty jag är Herren er Gud (3 Mos 26:1)

Du skall icke göra dig något beläte, som är en bild vare sig av det som är uppe i himmelen, eller av det som är i vattnet under jorden.

9. Du skall icke tillbedja sådana, ej heller tjäna dem; ty jag, HERREN, sin Gud, är en nitälskande Gud, som hemsöker fädernas missgärning på barn och efterkommande i tredje och fjärde led, när man hatar mig,
10. men som gör nåd med tusenden, när man älskar mig och håller mina bud. (5 Mos 5: 8-10)

15. Och eftersom I icke sågen någon gestalt den dag då HERREN talade till eder på Horeb ur elden, därför mån I nu noga hava akt på eder själva.
16. så att I icke tagen eder till, vad fördärvligt är, genom att göra eder någon beläte, något slags avgudabild, någon bild av man eller av kvinna.
17. eller någon bild av något fyrfotadjur eller av någon bevingad fågel som flyger under himmelen,
18. eller av något kräldjur på marken eller av någon fisk i vattnet under jorden.
19. Och när du lyfter dina ögon upp till himmelen och ser solen, månen och stjärnorna, himmelens hela härskara, då må du icke heller låta förföra dig att tillbedja dem och tjäna dem; ty HERREN, din Gud, har givit dem åt alla folk under hela himmelen till deras del. (5 Mos 4:15-19)

5 Mos 16:21-22

21. Du skall icke plantera åt dig Aseror av något slags träd, vid sidan av Herrens, din Guds, altare, det som du skall göra åt dig;
22. icke heller skall du resa åt dig någon stod, ty sådant hatar Herren, din Gud.

5 Mos 27:15

15. Förbannad vare den man som gör ett beläte, skuret eller gjutet, en styggelse för HERREN, ett verk av en konstarets händer, och som sedan i hemlighet sätter upp det. Och allt folket skall svara och säga: »Amen.»

Följd av olydnad

Fördrivning från det land Gud skulle ge dem väntade om de gjorde sig avgudabilder. Där skulle de få tjäna gudar av stock och sten

Lagen Sammanställning

23. Tagen eder då till vara för att förgäta det förbund som HERREN, eder Gud, har slutit med eder, därigenom att I, alldeles emot HERRENS, eder Guds, bud, gören eder något beläte, något slags bild.
24. Ty, HERREN, din Gud, är en förtärande eld, en nitälskande Gud.
25. Om nu så sker, när du har fått barn och barnbarn och I haven blivit gamla i landet, att I tagen eder till, vad fördärvligt är, genom att göra eder något beläte, något slags bild, så att I gören vad som är ont i HERRENS, din Guds, ögon och därmed förtörnen honom,
26. då tager jag i dag himmel och jord till vittnen mot eder, att I med hast skolen förgås och utrotas ur det land dit I nu gå över Jordan, för att taga det i besittning; I skolen då icke längre leva där, utan skolen förvisso förgöras.
27. Och HERREN skall förströ eder bland folken, och allenast en ringa hop av eder skall bliva kvar bland de folk till vilka HERREN skall föra eder.
28. Och där skolen I tjäna gudar, gjorda av människohänder, gudar av trä och sten, som varken se eller höra eller äta eller lukta. 5 Mos 4:23-28

Missbruka/Häda inte Guds namn

De två första exemplen handlar antagligen om domstolssammanhang, eller där man tar Gud som vittne för att verka mer trovärdig, fast man ljuger. Det tredje handlar direkt om att häda.

2 Mos 20:7 Du skall icke missbruka HERRENS, din Guds namn, ty HERREN skall icke låta den bliva ostraffad, som missbrukar hans namn

I skolen icke svärja falskt vid mitt namn, då ohelgar du din Guds namn. (3 Mos 19:12)

2 Mos 22:28. Gud ska du inte häda och över en hövding (ruler) i ditt folk skall du inte uttala förbannelser.

Straff

Strängaste möjliga straff utmättes: stening. Vad skulle det innebära om Israels folk kunnat häda den levande Guden och förbli ostraffad. Då skulle det lett till en störtflod av synd för en sådan Gud behöver man inte frukta eller lyda. Stränga straff är alltid till för att begränsa synden och den påföljande skadan. De minimerar skadan och lidandet och det är den som gjort sig skyldig till ett brott som får lida, inte offrena som fallet blir om inga stränga straff utmäts. Ta som exempel våldtäktsoffer som i praktiken är skyddslösa för sina plågoandar.

En man hade hädat HERRENS namn: Herren talade till Mose och sade: För ut hädaren utanför lägret, sedan må alla som hörde det lägga sina händer på hans huvud och må så hela menigheten stena honom. Och till Israels barn ska du säga: Om någon hädar sin Gud kommer han att bära på synd. Och den som smädar HERRENS namn ska straffas med döden, hela menigheten ska stena honom. Evad det är en främling eller inföding som smädar Namnet, skall han stenas. (3 Mos 24:10-16)

Förstlingsgåva

Förstlingsgåvan visade att Israels folk förstod och respekterade att jorden var HERRENS och allt vad därpå är. Genom att ge HERREN förstlingen, helgades allting. Den dag HERREN slog allt förstfött i Egypten helgade Han det förstfödda i Israel åt sig - både människor och djur. Av Israels folk fick leviterna ta det förstföddas ställning. Man helgade förstlingen endera genom att offra det som ett offer vid templet eller så att lösa det med en bestämd summa pengar.

”Helga åt mig allt förstfött, allt hos Israels barn som öppnar moderlivet, evad det är människor eller boskap - mig tillhör det” (2 Mos 13:2)

Se jag har själv bland Israels barn uttagit leviterna istället för allt förstfött bland Israels barn, allt som öppnar moderlivet, så att leviterna ska tillhöra mig. Ty mig tillhör allt förstfött, på den dag då jag slog allt förstfött i Egyptens land helgade jag åt mig allt förstfött i Israel, såväl människor som boskap. Mig ska de tillhöra. Jag är HERREN”. (4 Mos 3:11-13)

” HERREN sade till Mose. Mönstra allt förstfött av mankön bland Israels barn, alla som är en månad gamla eller därutöver och räkna antalet av deras namn. Och tag ut åt mig - ty jag är HERREN - leviterna istället för allt förstfött bland Israels barn, så ock leviternas boskap istället för allt förstfött bland Israels barns boskap. När Mose räknade antalet förstfödda kom han till 22 273. Antalet översteg leviternas med 273 st....”Men till lösen för de 273 personerna skall du ta fem siklar för var person, du skall ta upp dessa efter helgedomsikelns vikt. Och du ska ge pengarna åt Aron och hans söner såsom lösen för de övertaliga bland folket.

”Allt det som öppnar moderlivet, det skall höra mig till, också allt hankön bland din boskap som öppnar moderlivet såväl av fäkreaturen som av småboskapen. Men vad som bland åsnor öppnar moderlivet skall du lösa med ett får och om du inte vill lösa det skall du krossa nacken på det. Var förstfödd bland dina söner skall du lösa. Och ingen skall med tomma händer träda fram inför mitt ansikte (2 Mos 34:19-20;13:11-13))

(att lösa betyder här ”obtain release by means of payment”) Den ekonomiska betydelsen av åsnor som lastdjur gjorde att Gud gav tillåtelse att lösa dem med ett får (lamm). Männskor skulle helgas till HERREN genom sitt liv, inte sin död. (Nivån 2 Mos 13:13)

2 Mos 22:29-30. Av det som fyller din lada och av det som flyter från din press skall du utan dröjsmål frambära din gåva. Den förstfödde bland dina söner skall du giva mig (2 Mos 13:2; 34:9). På samma sätt med fäkreatur och småboskap. I sju dagar ska de stanna hos mamman, på åttonde dagen ska du ge dem åt mig.

19. Allt förstfött av hankön, som födes bland dina fäkreatur och din småboskap, skall du helga åt Herren, din Gud; du skall icke vid ditt arbete begagna det som är förstfött bland dina fäkreatur, icke heller skall du klippa ullen på det som är förstfött bland din småboskap.
20. Inför Herrens, din Guds, ansikte skall du med ditt husfolk för vart år äta det på den plats som Herren utväljer.
21. Men om djuret har något lyte, om det är halt eller blint eller har något annat ont lyte, så skall du icke offra det åt Herren,

din Gud.

22. Inom dina städer må du då äta det; både den som är oren och den som är ren må äta därav, såsom vore det gasell- eller hjortkött. 5 Mos 15:19-22

Det som är förstfött bland boskapen och som tillhör HERREN redan såsom förstfött, det skall ingen helga. Vare sig det är ett djur av fäkreaturen eller ett djur av småboskapen tillhör det redan HERREN (2 Mos 27:26)

Och HERREN talade till Mose och sade: Tala till Israels barn och säg till dem: När I kommen in i det land dit jag vill föra eder, skolen I, då I äten av landets bröd, giva åt HERREN en offergård därav. Såsom förstling av edert mjöl skolen I giva en kaka till offergård; I skolen giva den, likasom I given en offergård från eder loge. Av förstlingen av edert mjöl skolen I giva åt HERREN en offergård, släkte efter släkte. (4 Mos 15:17-21)

Ritual vid överlämnandet av förstlingsgåvan

5 Mos 26:1-11

1. När du kommer in i det land som HERREN, din Gud, vill giva dig till arvedel, och du tager det i besittning och bor där,
2. då skall du taga förstling av all markens frukt, av vad du får i avkastning av landet som HERREN, din Gud, vill giva dig, och lägga detta i en korg och gå därmed till den plats som HERREN, din Gud, utväljer till boning åt sitt namn.
3. Och du skall gå till den som på den tiden är präst och säga till honom: »Jag förklarar i dag för HERREN, din Gud, att jag har kommit in i det land som HERREN med ed har lovat våra fäder att giva oss.»
4. Och prästen skall taga korgen ur din hand och sätta den ned inför HERRENS, din Guds, altare.
5. Och du skall betyga och säga inför HERRENS, din Guds, ansikte: »Min fader var en hemlös aramé, som drog ned till Egypten och bodde där såsom främling med en ringa hop, och där blev av honom ett stort, mäktigt och talrikt folk.
6. Men sedan behandlade egyptierna oss illa och förtryckte oss och lade hårt arbete på oss.
7. Då ropade vi till HERREN, våra faders Gud, och HERREN hörde vår röst och såg vårt lidande och vår vedermöda och vårt betryck.
8. Och HERREN förde oss ut ur Egypten med stark hand och uträckt arm, med stora och fruktansvärda gärningar, med tecken och under.
9. Och han lät oss komma hit och gav oss detta land, ett land som flyter av mjölk och honung.
10. Och här bär jag nu fram förstlingen av frukten på den mark som du, HERRE, har givit mig.» Och du skall sätta korgen ned inför HERRENS, din Guds, ansikte och tillbedja inför HERRENS, din Guds, ansikte.
11. Och över allt det goda som HERREN, din Gud har givit åt dig och ditt hus skall du glädja dig, och jämte dig leviten och främlingen som bor hos dig.

Tionde

Tionde var ett underbart system som hade flera uppgifter. Dels fungerade det som en påminnelse om att allt egentligen tillhörde HERREN. Dels användes tiondet till att förse prästerna med offerdjur och annat nödigt till de föreskrivna offren. Dels användes tiondet som utjämning och hjälp till de fattiga i landet. Tiondet var också som en lön till leviterna och prästerna för det arbete de utförde

Man kunde lösa ett tiondedjur om man la till en femtedel av värdet.

All tionde av jorden, vare sig av säden på jorden eller av trädens frukt tillhör Herren, den är helgad åt HERREN. Om någon vill lösa något av sin tionde så skall han lägga femtedelen därtill. Och vad beträffar tionde av fäkreatur eller av småboskap, allt som går under herdestaven, så skall av allt detta vart tionde djur vara helgat åt HERREN. Man skall inte efterforska om det är bättre eller sämre och man får inte utbyta det. Om någon likväl utbyter djuret så skall både detta och det som har blivit lämnat i utbyte vara heligt, det får inte lösas.” (3 Mos 27:30-33)

Tre slag av tionde

Det verkar som om Israels barn praktiserade 3 slag av tionde:

1/ Årligen skulle tionde av all produktion i Israel föras till den central helgedomen i landet för distribution till Leviterna. Det allmänna tiondet som gavs till leviterna, gav i sin tur tionde av det de fick till prästerna.

2/ Då vid en inledande festival åt alla Israeler en del av det gemensamma tiondet. Resten den överlägset största delen hörde till Leviterna.

3/ Vart tredje år samlades tionde in till städernas förråd och lagrades för distribution till Leviterna och mindre bemedlade: främlingar, faderlösa och änkor.

Kategori 1

Som lön åt leviterna och de gav tionde av sitt tionde till prästerna

Åt Levi barn ger jag all tionde i Israel till arvedel som lön för den tjänst de förrätta, tjänsten vid uppenbarelsetältet (4 Mos 18:21)

21. Och se, åt Levi barn giver jag all tionde i Israel till arvedel, såsom lön för den tjänst de förrätta, tjänsten vid uppenbarelsetältet.
22. Men de övriga israeliterna må hädaneftre icke komma vid uppenbarelsetältet, ty de skola därigenom komma att bära på synd och så träffas av döden;
23. utan leviterna skola förrätta tjänsten vid uppenbarelsetältet, och de skola bära de missgärningar som begås. Detta skall vara

Lagen Sammanställning

en evärdlig stadga för eder från släkte till släkte; bland Israels barn skola de icke hava någon arvedel.

24. Ty den tionde som Israels barn giva åt HERREN såsom gård, den giver jag åt leviterna till arvedel. Därför är det som jag säger om dem att de icke skola hava någon arvedel bland Israels barn. (4 Mos 18:21-24)
25. Och HERREN talade till Mose och sade:
26. Till leviterna skall du så tala och säga: När I av Israels barn mottagen den tionde som jag har bestämt att I skolen få av dem såsom eder arvedel, då skolen I därav giva en gård åt HERREN, en tionde av tionden.
27. Och denna eder gård skall så anses, som när andra giva säd från logen och vin och olja från pressen.
28. På detta sätt skolen ock I av all tionde som I mottagen av Israels barn giva en gård åt HERREN; och denna HERRENS gård av tionden skolen I giva åt prästen Aron.
29. Av alla gåvor som I fån skolen giva åt HERREN hela den gård som tillkommer honom; av allt det bästa av gåvorna skolen I giva den, sådant bland dessa som passar till heliga gåvor.
30. Och du skall säga till dem: När I nu given såsom gård det bästa av dem, skall denna leviternas gåva så anses, som när andra giva vad loge och press avkasta.
31. I med edert husfolk mån äta det på vilken plats som helst; ty det är eder lön för eder tjänstgöring vid uppenbarelsetältet.
32. När I så given det bästa av dem såsom gård, skolen I icke för deras skull komma att bära på synd; och då skolen I icke ohelga Israels barns heliga gåvor och så träffas av döden. (4 Mos 18:25-32)

Kategori 2

Tiondegivarna fick själva samlas till en glädjefylld festmåltid där de fick äta av sitt tionde, resten gavs till leviterna.

Tionde skall du ge av all sädesgröda som för vart år växer på din åker. Du skall äta den inför HERRENS din Guds ansikte på den plats han utväljer till boning åt sitt namn; tionden av säden, ditt vin och din olja, och det förstfödda av dina fäkreatur och din småboskap ty du skall lära att frukta HERREN din Gud alltid. Men om vägen är dig för lång, så att du inte förmår föra det dit eftersom den plats som HERREN din Gud utväljer till att där fästa sitt namn ligger för avlägset för dig - då nu HERREN din Gud välsignar dig så må du sälja det och knyta in pengarna och ta dem med dig och gå till den plats som HERREN din Gud utväljer. Och du må köpa för pengarna vadhelst dig lyster, fäkreatur eller småboskap eller vin eller andra starka drycker eller vad du eljest kan åstunda och så skall du hålla måltid där inför HERRENS din Guds ansikte och glädja dig med ditt husfolk. Leviten som bor inom dina portar skall du då inte glömma bort ty han har ingen lott eller arvedel jämte dig. (5 Mos 14:22-27)

Kategori 3

Vart tredje år gavs tiondet till leviterna, samt till fattiga, föräldralösa och änkor

Vid slutet av vart tredje år skall du avskilja all tionde av vad du har fått i avkastning under det året och lägga upp det inom dina städer. Sedan skall leviten komma han som ingen lott eller arvedel har jämte dig, så ock främlingen och den faderlöse och änkan som bo inom dina portar och de ska äta och bli mätta. Så skall du göra för att HERREN din Gud må välsigna dig i alla dina händers verk, i allt vad du gör. (5 Mos 14:28-29)

5 Mos 26:12-19

12. När du under det tredje året, tiondeåret, har lagt av all tionde av vad du då har fått i avkastning och givit den åt leviten, främlingen, den faderlöse och änkan, och de hava ätit därav inom dina portar och blivit mätta,
13. då skall du så säga inför HERRENS, din Guds, ansikte: »Jag har nu fört bort ur mitt hus det heliga, och jag har givit det åt leviten och främlingen, åt den faderlöse och änkan, alldeles såsom du har bjudit mig; jag har icke överträtt eller förgätit något av dina bud.
14. Jag åt intet därav, när jag hade sorg, och jag förde icke bort något därav, när jag var oren, ej heller använde jag något därav för någon död. Jag har lyssnat till HERRENS, min Guds, röst; jag har i alla stycken gjort såsom du har bjudit mig.
15. Skåda nu ned från din heliga boning, himmelen, och välsigna ditt folk Israel och det land som du har givit oss, såsom du med ed lovade våra fäder, ett land som flyter av mjölk och honung.»
16. I dag bjuder dig HERREN, din Gud, att göra efter dessa stadgar och rätter; du skall hålla dem och göra efter dem av allt ditt hjärta och av all din själ.
17. Du har i dag hört HERREN förklara att han vill vara din Gud, och att du skall vandra på hans vägar och hålla hans stadgar och bud och rätter och lyssna till hans röst.
18. Och HERREN har i dag hört dig förklara att du vill vara hans egendomsfolk, såsom han har sagt till dig, och att du vill hålla alla hans bud;
19. på det att han över alla folk som han har gjort må upphöja dig till lov, berömmelse och ära, och på det att du må vara ett folk som är helgat åt HERREN, din Gud, såsom han har sagt.

Andra referenser i GT

Abraham gav Melki-Sedek tionde av allt (1 Mos 14:20)

Sabbatsvila

Sabbatsvilan är en välsignelse för allt skapat, samtidigt är det ett förbundstecken. Gud såg mycket strängt på vanhelgande av sabbaten, dödsstraff utmättes.

Två huvudsakliga dimensioner:

- 1/ Kategori 1: För vila och rekreation för alla, både människor och djur oberoende av ställning*
- 2/ Kategori 2: Ett förbundstecken*

Kategori 1 (Skapelsen)

Motiveringar:

- Skapelsen*
- Befrielsen ur Egypten*
- Tid för helig sammankomst*
- Fysisk vila*

3 Mos 19:3, 30; 3 Mos 26:2. Mina sabbater skolen I hålla och för min helgedom skolen I hava fruktan

2 Mos 20:8-10 Tänk på sabbatsdagen så att du helgar den. Då skall du ingen syssla förrätta. Ty på sex dagar skapade HERREN men Han vilade på den sjunde. Därför har HERREN välsignat sabbatsdagen och helgat den.

2 Mos 23:12. Sex dagar ska du göra ditt arbete, men på den sjunde skall du hålla vilodag, för att din oxe och din åsna må hava ro och din tjänstekvinnas son och främlingen må njuta vila.

Sex dagar skall arbete göras, men på sjunde dagen är vilosabbat, en dag för helig sammankomst, inget arbete skall ni då göra. Det är Herrens sabbat, var ni än är bosatta. (3 Mos 23:3)

2 Mos 20:8-10; 5 Mos 5:12-15 ”Tänk på sabbatsdagen så att du helgar den. Sex dagar skall du arbeta och förrätta alla dina sysslor, men på sjunde dagen är Herrens, din Guds sabbat, då skall du ingen syssla förrätta, ej heller din son eller din dotter, ej heller din tjänare eller tjänarinna, eller din oxe eller åsna eller någon av dina dragare, ej heller främlingen som är hos dig inom dian portar. På det att din tjänare och din tjänarinna må ha ro såväl som du. Du ska komma ihåg att du själv har varit en träl i Egyptens land och att HERREN din Gud har fört dig ut därifrån med stark hand och uträckt arm, därför har Herren din Gud bjudit dig att hålla sabbatsdagen. På sex dagar skapade HERREN men Han vilade på den sjunde. Därför har HERREN välsignat sabbatsdagen och helgat den.”

2 Mos 23:12. Sex dagar ska du göra ditt arbete, men på den sjunde skall du hålla vilodag, för att din oxe och din åsna må hava ro och din tjänstekvinnas son och främlingen må njuta vila.

Kategori 2 (Förbundetstecken)

De flesta buden kan man förstå att hålla av allmännyttiga orsaker. T.ex. att inte stjäla eller mörda. Men på ett kortsiktigt plan kan man bryta sabbatsbudet utan att någon kommer till skada. Därför är sabbatsbudet en bra indikation på den egentliga troheten gentemot förbundet.

Ex 31:12-17 Mina sabbater ska ni hålla, ty de är ett tecken mellan mig och er från släkte till släkte för att ni ska veta att jag är Herren som helgar eder. Så håll nu sabbaten, ty den ska vara helig. Den som ohelgar den skall straffas med döden, ty var och en som på den dagen gör något arbete han skall utrotas ur sin släkt. Sex dagar skall arbete göras men på sjunde dagen är vilosabbat, en Herrens helgdag. Och Israels barn skall hålla sabbaten, så att de fira den släkte efter släkte såsom ett evigt förbund. Den skall vara ett evärdligt tecken mellan mig och Israels barn, ty på sex dagar gjorde HERREN himmel och jord men på den sjunde vilade han och tog sig ro”

Straff för sabbatsbrott

Varför föreskriver Gud ett så strängt straff för sabbatsbrott? Kanske för att det så väl indikerar inre trolöshet. Man vill inte följa Guds vilja när det inte är lika uppenbart varför. Det är en känslig indikator för upproriskhet och inre avfällighet. Det är som ett litet tecken på en inre allvarlig sjukdom. En surdeg som skulle syra hela degen om den fick hållas i fred.

Så håll nu sabbaten, ty den ska vara helig. Den som ohelgar den skall straffas med döden, ty var och en som på den dagen gör något arbete han skall utrotas ur sin släkt. (2 Mos 31:14)

32. Medan nu Israels barn voro i öknen, ertappades en man med att samla ihop ved på sabbatsdagen.
33. Och de som ertappade honom med att samla ihop ved förde honom fram inför Mose och Aron och hela menigheten.
34. Och då det icke var bestämt vad som borde göras med honom, satte de honom i förvar.
35. Och HERREN sade till Mose: »Mannen skall straffas med döden; hela menigheten skall stena honom utanför lägret.»
36. Då förde hela menigheten ut honom utanför lägret och stenade honom till döds, såsom HERREN hade bjudit Mose. (4 Mos 15:32-36)

Att bryta sabbatsbudet ansågs som överlagt förakt mot HERRENS klara och entydiga bud. Det gjordes med ”upplyft hand” och straff för onda handlingar gjorda med berått mod var döden. J.f.r. följden av att Israels folk vägrade gå in och inta löfteslandet. Skulle handlingar gjorda i överlagt uppror mot Gud förblivit ostraffade skulle följden ha blivit total inre förruttnelse bland Israels barn och därmed deras undergång. Straffet, som var hårt, hindrade en Gudsupprorets cancersvulst att sprida sig - och minimerade således skadan

Sabbatsåret

Liksom den vanliga sabbatsvilan var sabbatsåret en stor välsignelse. Dels fick jorden vila, vilket man inom det moderna jordbruket igen börjat förstå vikten av (träda). Dels var det ett år då fattiga i landet skulle få njuta jorden frukt. Dels var det ett instrument som avslöjade otro och brist på tillit. Man måste ju lita på att Gud faktiskt skulle låta maten räcka...

2 Mos 23:11 I sex år ska du beså din jord och inbärga dess gröda, men under det sjunde året skall du låta den vila och ligga orörd, för att de fattiga bland ditt folk må äta därav, vad de lämna kvar, det må ätas av markens djur. Så skall du och göra med din vingård och med din vinplantering.

Förstfödsrätt

Förstfödsrätten skulle hindra orättvisor. Det var inte den son som mest gjorde sig till, liknade pappan eller något sån't som skulle avgöra vem som fick den dubbla arvslott, utan alltid den som föddes först. Förstfödsrätten innebar alltså en dubbel arvslott. De övriga barnen blev ju inte lottlösa, men de fick hälften mindre än den förstfödde.

5 Mos 21:15-17

15. Om en man har två hustrur, en som han älskar och en som han försmår, och båda hava fött honom söner, såväl den han älskar som den han försmår, och hans förstfödde son till den försmådda,
16. så får mannen icke, när han åt sina söner utskiftar sin egendom såsom arv, giva förstfödsrätten åt sonen till den älskar, till förfång för sonen till den han försmår, då nu denne är den förstfödde,
17. utan han skall såsom sin förstfödde erkänna sonen till den försmådda och giva honom dubbel lott av allt vad han äger. Ty denne är förstlingen av hans kraft; honom tillhör förstfödsrätten.

Föreskrifter för konungen

Gud visste att Israels önskan om en kung skulle bottna i en felaktig önskan att vara som alla andra folk, samt en önskan att inte vara direkt underställda Gud. Men redan genom Mose ges i alla fall föreskrifter för den kung Gud vet Israelerna kommer att börja ropa efter.

Följande föreskrifter ges:

- Herren skall utvälja honom (genom sina profeter)
- Det skall vara en israel
- Inte skaffa hästar i mängd
- Inte återvända till Egypten för att skaffa dessa (exakt vad Salomo gjorde)
- Inte skaffa hustrur eller rikedomar i mängd (Salomo...)

- *Studera och underordna sig Guds lag*

14. När du kommer in i det land som Herren, din Gud, vill giva dig, och du tager det i besittning och bor där om du då säger: »Jag vill sätta en konung över mig, såsom alla folk omkring mig hava»,
15. så skall du till konung över dig sätta den som Herren, din Gud, utväljer. En av dina bröder skall du sätta till konung över dig; du får icke sätta till konung över dig en utländsk man, som icke är din broder.
16. Men han må icke skaffa sig hästar i mängd, och icke sända sitt folk tillbaka till Egypten för att skaffa de många hästarna, ty Herren har ju sagt till eder: »I skolen icke mer återvända denna väg.»
17. Icke heller skall han skaffa sig hustrur i mängd, på det att hans hjärta icke må bliva avfälligt; och icke heller skall han skaffa sig alltför mycket silver och guld.
18. Och när han har blivit uppsatt på sin konungatron, skall han hämta denna lag från de levitiska prästerna och taga en avskrift därav åt sig i en bok.
19. Och den skall han hava hos sig och läsa i den i alla sina livsdagar, för att han må lära att frukta Herren, sin Gud, så att han håller alla denna lags ord och dessa stadgar och gör efter dem.
20. Så skall han göra, för att hans hjärta icke må förhäva sig över hans bröder, och för att han icke må vika av ifrån buden, vare sig till höger eller till vänster; på det att han och hans söner må länge regera; sitt rike, bland Israels folk. (5 Mos 17:14-20)

Respekt mot andra människor

Ibland florerar den missuppfattningen att Mose lag inte skulle lära sann och genuin respekt för andra människor. Detta är totalt fel Lagen lär respekt mot Gud, andra människor och djur och natur.

Älska din nästa

Vi ska inte:

- hata
- hämnas
- hysa agg

Men nog:

- tillrättavisa
- älska som dig själv

Du skall inte ha hat till din broder i ditt hjärta, men väl må du tillrättavisa din nästa så att du inte för hans skull kommer att bära på synd. (3 Mos 19:17)

Du skall inte hämnas och inte hysa agg mot någon av ditt folk, utan du skall älska din nästa som dig själv. Jag är HERREN (3 Mos 19:18)

Citerad av Jesus (Matt 22:39, Mark 12:31, Luk 10:27, Paulus Rom 13:9; Gal 5:14; Jakob 2:8). De striktare fariséerna (Shammai) tillade till det här budet vad de trodde att det innebar: "Hata din fiende" (Matt 5:43). Jesu reaktion: "Älska dina fiender" var helt i linje med den originala GT undervisningen och också med vad mer moderata fariséer tyckte. (NIV 3 Mos 19:18)

Föräldrar

Budet förenat med löfte om långt liv. Sätter klart samband mellan förakt för sina jordiska föräldrar och för sin himmelske far. Man kan inte påstå att man älskar honom om man föraktar de föräldrar Gud låtit oss få. Därav de stränga straffen

Var och en frukte sin moder och sin fader (3 Mos 19:3)

Hedra din fader och din moder. För att du må länge leva i det land HERREN din Gud vill giva dig. (2 Mos 20:12; 5 Mos 5:16)

Förbannad vare den som visar förakt för sin fader eller sin moder. Och allt folket skall säga: »Amen.» 5 Mos 27:16

Straff

2 Mos 21:15 Den som slår sin far eller mor, han ska straffas med döden.

Den som uttalar förbannelser över sin far eller mor, han ska straffas med döden. (2 Mos 21:17
3 Mos 20:9)

Gamla, fattiga och främlingen. Änkor och faderlösa

Notera omfattningen av lagar som reglerar förhållandet till dessa, de svagaste i samhället. Endast lagarna om äktenskap och sexualitet är mera omfattande. Mose lag lär att vi ska respektera och inte förakta de svaga grupperna i samhället. Vi ska också stöda materiellt.

Gamla

För ett grått huvud skall du stå upp och den gamle skall du ära. Du ska frukta HERREN, din Gud. 3 Mos 19:32

Främlingen, fattiga, änkor och faderlösa

Inte förtrycka främlingen. Han ska räknas som en inföding hos er, du ska älska honom som dig själv. Ni har ju själva varit främlingar i Egypten. (3 Mos 19:33-34; 2 Mos 22:21; 2 Mos 23:9)

17. Ty HERREN, eder Gud, är gudarnas Gud och herrarnas Herre, den store, den väldige och fruktansvärde Guden, som icke har anseende till personen och icke tager mutor;
18. som skaffar den faderlöse och änkan rätt, och som älskar främlingen och giver honom mat och kläder.
19. Därför skolen också I älska främlingen; I haven ju själva varit främlingar i Egyptens land. (5 Mos 10:17-19)

Änkor och faderlösa ska ni inte behandla illa. Behandlar du dem illa ska jag förvisso höra deras rop när de ropa till mig och min vrede ska upptändas och jag ska dräpa er med svärd så att era egna hustrur blir änkor och era barn faderlösa. 2 Mos 22:22-23.

Dessa svaga grupper skulle skyddas genom:

- 1/ Likhet inför lagen
- 2/ Rättvisa i församlingen
- 3/ Lagar om lån, räntor och betalning
- 4/ Lagar om skördande
- 5/ Lagar om återbördande av egendom
- 6/ Rätt till del av tionde

Kategori 1 (*Likhet inför lagen*)

En och samma lag skall gälla för er, den skall gälla lika väl för främlingen som för infödingen, ty jag är HERREN eder Gud (3 Mos 24:22)

Du ska inte i någon sak vränga rätten för den fattige som du har hos dig. (2 Mos 23:6)

19. Förbannad vare den som vränger rätten för främlingen, den faderlöse och änkan. Och allt folket skall säga: »Amen.» (5 Mos 27:19)

Israels barn, såväl som främlingen och inhysesmannen som bor ibland dem skola hava dessa sex städer såsom tillflyktsorter, till vilka var och er som ouppsåtligen har dödat någon må kunna fly. (4 Mos 35:15)

Kategori 2 (*Rättvisa i församlingen*)

13. Var inföding skall offra detta, såsom här är sagt, när han vill offra ett eldsoffer till en välbehaglig lukt för HERREN.
14. Och när en främling som vistas hos eder, eller som i kommande släkten bor ibland eder, vill offra ett eldsoffer till en välbehaglig lukt för HERREN, så skall han offra på samma sätt som I offren.
15. Inom församlingen skall en och samma stadga gälla för eder och för främlingen som bor ibland eder. Detta skall vara en evärdlig stadga för eder från släkte till släkte: I själva och främlingen skolen förfara på samma sätt inför HERRENS ansikte.
16. Samma lag och samma rätt skall gälla för eder och för främlingen som bor hos eder. (3 Mos 15:13-16)

Och inför Herrens, din Guds, ansikte skall du glädja dig på den plats som Herren, din Gud, utväljer till boning åt sitt namn, du själv med din son och din dotter, din tjänare och tjänarinna, och med leviten som bor inom dina portar, och främlingen, den faderlöse och änkan som du har hos dig. (5 Mos 16:11,14)

Offrena var olika beroende på offrarens ekonomiska resurser

8. Och om hon icke förmår bekosta ett får, så skall hon taga två turturduvor eller två unga duvor, en till brännoffer och en till syndoffer. Och prästen skall bringa försoning för henne, så bliver hon ren. (3 Mos 12:8)

Kategori 3 (*Lagar om lån, räntor och betalning*)

Man kan lägga märke till att det är dessa föreskrifter som gäller det materiella (ekonomin) som får det största utrymmet. Gud känner oss människor.

- *får ej ockra*
- *efterskänk fordran vid friår (sabbatsår)*
- *gärna ge eller låna vad den fattige behöver*
- *ge lön redan samma dag om fattig*
- *inte ta täcke, mantel, kläder eller handkvarn till pant*

Lånar du pengar åt någon fattig hos dig bland mitt folk, så skall du inte handla mot honom såsom en ockrare. Ni ska inte pålägga honom någon ränta. (2 Mos 22:25)

”Sabbatsåret var ett friår. Var långgivare som har lånat något åt sin nästa, skall då efterskänka sin fordran. Han får då inte kräva sin nästa och broder, ty ett HERRENS friår har då blivit utlyst. En utlänning må du kräva, men inte din broder. Dock borde rätteligen ingen fattig finnas hos dig, ty HERREN skall rikligen välsigna dig i det land som HERREN din Gud vill ge dig till besittning såsom din arvedel allenast du hör HERRENS sin Guds röst så att du håller alla dessa bud som jag idag ger dig och gör efter dem. Ty HERREN din Gud skall välsigna dig så som han lovat dig och du ska ge lån åt många folk men själv ska du inte behöva låna av någon och du ska råda över många folk men de ska inte råda över dig.

Om någon fattig finnes hos dig, en av dina många bröder så skall du inte förstocka ditt hjärta och tillsluta din hand för denne din fattige broder utan du skall gärna öppna din hand för honom och gärna låna honom vad han behöver i sin brist. Tag dig till vara så att den onda tanken uppstår i ditt hjärta: Det sjunde året, friåret är nära och att du då ser med ont öga på din fattige broder och inte ger honom något. Han kan då ropa över dig till HERREN och så kommer synd att vila på dig. Gärna ska du ge åt honom och ditt hjärta ska inte vara motvilligt när du ger åt honom, ty för sådan gåvas skull skall HERREN, din Gud, välsigna dig i alla dina verk, i allt vad du företager dig. Fattiga ska ju aldrig fattas i ditt land, därför bjuder jag dig och säger. Du ska gärna öppna din hand för din broder, för de arma och fattiga som du har i ditt land. (5 Mos 15:1-11)

10. Om du giver något lån åt din nästa, så skall du icke gå in i hans hus och taga pant av honom.
11. Du skall stanna utanför, och mannen som du har lånat åt skall bära ut panten till dig.
12. Och om det är en fattig man, så skall du icke hava hans pant till täcke, när du ligger och sover.
13. Du skall giva honom panten tillbaka, när solen går ned, så att han kan hava sin mantel på sig när han ligger och sover, och så välsigna dig; och detta skall lända dig till rättfärdighet inför HERREN, din Gud.
14. Du skall icke göra en arm och fattig daglönare orätt, evad han är en dina bröder, eller han är en av främlingarna som äro hos dig i ditt land, inom dina portar.
15. Samma dag han har gjort sitt arbete skall du giva honom hans lön

Lagen Sammanställning

och icke låta solen gå ned däröver, eftersom han är arm och längtar efter sin lön; han kan eljest ropa över dig till HERREN, och så kommer synd att vila på dig. (3 Mos 19:13)

17. Du skall icke vränga rätten för främlingen eller den faderlöse, och en änkas kläder skall du icke taga i pant;
18. du skall komma ihåg att du själv har varit en träl i Egypten, och att HERREN, din Gud, har förlöstat dig därifrån; därför bjuder jag dig att iakttaga detta. (5 Mos 24:10-18)

2 Mos 22:26-27. Har du av din nästa tagit manteln i pant (*i så fall var han mycket fattig*) så ska du ge den tillbaka åt honom innan solen går ner den är ju det enda täcke han har och med den skyler han sin kropp. Vad ska han annars ha på sig när han ligger och sover. Om han måste ropa till mig så ska jag höra, ty jag är barmhärtig.

5 Mos 24:6 Man skall icke taga handkvarnen eller ens kvarnens översten i pant, ty den så gör tager livet i pant.

Om din broder råkar i armod och kommer på obestånd hos dig så skall du ta dig an honom, såsom en främling eller en inhysesman skall han få leva hos dig. Du skall icke ockra på honom eller ta ränta, ty du ska frukta din Gud och du skall låta din broder leva hos dig. Du ska inte lämna honom dina pengar på ränta eller lämna honom av dina livsmedel mot ränta.

Rätt att ta ränta av främlingen

19. Du skall icke taga ränta av din broder, varken på penningar eller på livsmedel eller på något annat varpå ränta kan tagas.
20. Av utlänningen må du taga ränta, men icke av din broder, på det att HERREN, din Gud, i allt vad du företager dig, må välsigna dig i det land dit du nu kommer, för att taga det i besittning. (5 Mos 23:19-20)

Kategori 4 (*Lagar om skördande*)

Man skall inte göra det yttersta för att tillvarata all skörd, utan lämna det sista så att de fattiga kan äta det.

När I inbärgen skörden av edert land, skall du icke skörda intill yttersta kanten av din åker, icke heller ska du göra någon axplockning efter din skörd. Och i din vingård skall du icke göra någon efterskörd, och de avfallna druvorna i din vingård skall du icke plocka upp; du skall lämna detta kvar åt den fattige och åt främlingen. Jag är HERREN, eder Gud (3 Mos 19:9-10)

19. Om du, när du inbärgar skörden på din åker, glömmet en kärve kvar på åkern, skall du icke gå tillbaka för att hämta den, ty den skall tillhöra främlingen, den faderlöse och änkan. Detta skall du iakttaga, för att HERREN, din Gud, må välsigna dig i alla dina händers verk.
20. När du har slagit ned dina oliver, skall du icke sedan genomsöka

Lagen Sammanställning

grenarna; vad där finnes kvar skall tillhöra främlingen den faderlöse och änkan.

21. När du har avbärgat din vingård, skall du sedan icke göra någon efterskörd; vad där finnes kvar skall tillhöra främlingen, den faderlöse och änkan.

22. Du skall komma ihåg att du själv har varit en träl i Egyptens land; därför bjuder jag dig att iakttaga detta. (5 Mos 24:19-22)

I sex år ska du beså din jord och inbärga dess gröda, men under det sjunde året skall du låta den vila och ligga orörd, för att de fattiga bland ditt folk må äta därav, vad de lämna kvar, det må ätas av markens djur. Så skall du och göra med din vingård och med din vinplantering. (2 Mos 23:11)

Sex dagar skall du arbeta och förrätta alla dina sysslor, men på sjunde dagen är Herrens, din Guds sabbat, då skall du ingen syssla förrätta, ej heller din son eller din dotter, ej heller din tjänare eller tjänarinna, eller din ox eller åsna eller någon av dina dragare, ej heller främlingen som är hos dig inom dina portar. På det att din tjänare och din tjänarinna må ha ro såväl som du. Du ska komma ihåg att du själv har varit en träl i Egyptens land (5 Mos 5:12-15)

När ni inbärgar skörden ska du inte skörda intill yttersta kanten av din åker, inte heller ska du göra någon axplockning efter din skörd du ska lämna kvar detta åt den fattige och åt främlingen. Jag är HERREN er Gud. (3 Mos 23:22)

Kategori 5 (*Lagar om återbördande av egendom*)

Denna lag hindrade att jorden koncentrerades till ett litet antal storgodsägare.

När ni säljer jord, ska ni inte sälja den för evärdlig tid, ty landet är mitt. Ni är ju främlingar och gäster hos mig. I hela det land ni får till besittning ska ni medge rätt att återbörda jordegendom. Om din broder råkar i armod och säljer något av sin arvsbesittning så må hans närmaste bördeman komma till honom och återbörda det brodern har sålt. Och om någon inte har någon bördeman, men han själv kommer i tillfälle att anskaffa vad som behövs för att återbörda så skall han räkna efter hur många år som har förflutit ifrån försäljningen och betala lösen för de återstående åren åt den man till vilken han sålde och hans skall då återfå sin besittning. Annars återfår han sin besittning på jubelåret. (3 Mos 25: 23-28)

Kategori 6 (*Rätt till del av tionde*)

Denna del av tiondet fungerade som utjämningsfond,

Vid slutet av vart tredje år skall du avskilja all tionde av vad du har fått i avkastning under det året och lägga upp det inom dina städer. Sedan skall leviten komma han som ingen lott eller arvedel har jämte dig, så ock främlingen och den faderlöse och änkan som bo inom dina portar och de ska äta och bli mätta. Så skall du göra för att HERREN din Gud må välsigna dig i alla dina händers verk, i allt vad du gör. (5 Mos 14:28-29)

Foster

Knuffas en gravid kvinna så att fostret föds fram, men allt går bra och det överlever så behöver han bara betala böter vad kvinnans man kräver och efter domares prövning. Men dör fostret skall liv ges för liv. (2 Mos 21:22-23)

Här kommer det fram att fostret också är en mänska, om än ännu i moderlivet. Hon skyddas av samma lagar som för en född människa.

Slavar

Att en del människor skulle bli andra människor slavar var inget som Gud hade tänkt eller ville, den situationen är en följd av människans uppror mot Gud, ett symptom på människans själviskhet, kärlekslöshet och girighet. Bibeln är dock mycket realistisk, den utgår från de verkliga förhållanden som råder, inte en dröm- eller idealsituation. Därför ges föreskrifter som skall hindra sådana som har köpta tjänare eller slavar att behandla dem brutalt, hårt eller grymt. Gång på gång påminner Gud om att Israelerna själva varit slavar i Egypten och att de därför skall komma ihåg det och behandla sina slavar med värdighet. J.f.r. Paulus uppmaningar till både slavar och slavägare (Ef 6:5-9; Kol 3:22-4:1)

Den som stjälar en människa vare sig han säljer den stulne eller den finns kvar hos honom han skall straffas med döden. (2 Mos 21:16)

Hebreisk slav

Skall ge tillbaka till frihet det sjunde året, tillsammans med gåvor av vad det Gud välsignat med. Om tjänaren vill stanna på livstid skall han/hon få det. Detta visar även att det var tänkt att slavar skulle behandlas väl och med respekt, annars skulle nog ingen föreskrift för hur man ska göra med slavar som inte vill bli fria behövas. När vi hör ordet slav tänker vi nog för mycket på negerslaveriet i Amerika med piskningar och annat djävulskt som förekom. Ordet dräng eller piga för nog tankarna mer rätt.

Tjänaren kan även friköpas av någon nära släkting. Senast på jubelåret skall tjänaren släppas fri. Han ska då även återfå sin släktegendom. Upprepade gånger varnas för att behandla slaven/tjänaren brutalt och grymt.

Fri på det sjunde året. Fri tillsammans med sin hustru.
”Om någon av ditt folk, en hebreisk man eller en hebreisk kvinna har sålt sig till dig och tjänat dig i sex år så skall du på det sjunde året släppa honom fri ur din tjänst och när du släpper honom fri ur din tjänst, skall du inte låta honom gå med tomma händer. Du skall fastmer förse honom med gåvor från din hjord, från din loge och från din vinpress av det varmed HERREN din Gud har välsignat dig med skall du ge honom. Du skall komma ihåg att

Lagen Sammanställning

du själv varit en träl i Egyptens land och att HERREN din Gud har förlöslat dig, därför bjuder jag dig detta idag. (2 Mos 21:2-11)

16. Men om så skulle hända, att han säger till dig att han icke vill lämna dig, därför att han älskar dig och ditt hus, eftersom han har haft det gott hos dig,
17. så skall du taga en syl och sticka den genom hans öra in i dörren; därefter skall han vara din träl evärdligen. Med din tjänarinna skall du göra på samma sätt.
18. Du skall icke tycka det vara hårt att du måste släppa din tjänare fri ur din tjänst; i sex år har han ju berett dig dubbelt så stor förmån som någon avlönad legodräng. Så skall Herren, din Gud, välsigna dig i allt vad du gör.(5 Mos 15:12-18)

Om din broder råkar i armod hos dig och säljer sig åt dig skall du inte låta honom göra trälarbete, såsom en daglönare och en inhysesman skall han vara hos dig, intill jubelåret skall han tjäna hos dig. Då skall du giva honom fri, honom själv och hans barn med honom och han skall återfå sin släkteegendom, sin fädernesbesittning skall han återfå. Ty de är mina tjänare, som jag har fört ut ur Egyptens land, de ska inte säljas såsom man säljer trälarna. Du ska inte med hårdhet bruka din makt över dem; du skall frukta din Gud (3 Mos 25:35-43)

Om en främling eller en inhysesman hos dig kommer till välstånd, och en din broder råkar i armod hos honom och säljer sig åt främlingen som bor inhyses hos dig, eller eljest åt någon som tillhör en främlingsläkt, 48. så skall han sedan, efter det att han har sålt sig, kunna lösas ut; någon av hans bröder må lösa honom; 49. eller ock må hans farbroder eller hans farbroders son lösa honom, eller må någon annan nära blodsförvant av hans släkt lösa honom; eller om han kommer i tillfälle därtill, må han själv lösa sig. 50. Därvid skall han, jämte den som har köpt honom, räkna efter, huru lång tid som har förflutit ifrån det år då han sålde sig åt honom till jubelåret; och det pris för vilket han såldes skall uppskattas efter årens antal; hans arbetstid hos honom skall beräknas till samma värde som en daglönares. 51. Om ännu många år äro kvar, skall han såsom lösen för sig betala en motsvarande del av det penningbelopp som han köptes för. 52. Om däremot allenast få år återstå till jubelåret, så skall han räkna efter detta, sig till godo, och betala lösen för sig efter antalet av sina år. 53. Såsom en daglönare som är lejd för år skall man behandla honom ingen må inför dina ögon med hårdhet bruka sin makt över honom. 54. Men om han icke bliver löst på något av de nämnda sätten, så skall han på jubelåret givas fri, han själv och hans barn med honom. 55. Ty Israels barn äro mina tjänare; de äro mina tjänare, som jag har fört ut ur Egyptens land. Jag är HERREN, eder Gud. (3 Mos 25:47-55)

Hedniska trälarna

”Om du vill skaffa dig en verklig träl eller trälinna så skall du köpa den från hedningarna som bo runtomkring dig. Ni må också köpa sådana bland barnen till inhysesmännen som bo hos er och bland personer av deras släkt som ni har hos er och som är födda i ert land, sådana skall förbli er egendom. Dem kan ni lämna i arv och alltid ha hos er.” (3 Mos 25:44-46)

Förbud och straff för alltför hårdhänt behandling

Slår någon sin slav med käpp så att han genast dör skall han straffas därför. (2 Mos 21:20-21)

Slår någon sin träl i ögat så att han förlorar synen på det så skall han släppas fri till ersättning för ögat. Samma sak för en tand. (2 Mos 21:26-27)

15. En träl som har flytt till dig från sin herre skall du icke utlämna till hans herre.
16. Han skall få stanna hos dig, mitt ibland dig, på det ställe som han utväljer inom någon av dina städer, var han finner för gott; och du skall icke förtrycka honom. (5 Mos 23:15-16)

Blinda, döva

Precis som med fattiga och främlingar så skyddas denna utsatta grupp i Guds goda lag.

Du skall icke uttala förbannelser över en döv och för en blind skall du icke lägga något varpå han kan falla; du skall frukta din Gud. Jag är HERREN. (3 Mos 19:14).

18. Förbannad vare den som leder en blind vilse på vägen. Och allt folket skall säga: »Amen.» (5 Mos 27:18)

Stöld

Dessa regler är ganska omfattande. Gud vet var mänskan behöver mycket anvisningar och var det räcker med mindre.

Ni skall inte stjäla eller ljuga eller begå något svek mot varandra. Du skall inte med orätt avhända din nästa något eller taga något ifrån honom med våld. (2 Mos 20:15; 3 Mos 19:11,13; 5 Mos 5:19)

Ärlighet i affärerna

I skolen icke göra orätt i domen, icke i fråga om mått, vikt eller mål. Riktig våg, riktiga vikter, riktig efa, riktigt hin-mått skolen I hava. (3 Mos 19:35-36)

13. Du skall icke hava två slags vikt i din pung, ett större slag och ett mindre,
14. ej heller skall du i ditt hus hava två slags efa-mått, ett större och ett mindre.
15. Full och riktig vikt skall du hava, fullmåligt och riktigt

Lagen Sammanställning

efa-mått skall du ock hava, för att du må länge leva i det land som HERREN, din Gud, vill giva dig.

16. Ty en styggelse för HERREN, din Gud, är var och en som så gör, var och en som gör orätt.

Inte heller lust till

Guds lag understöder aldrig lagiskhet, skrymteri eller annan falskhet. Guds lag vill ha sanning från hjärtegrunden. Därför räcker det med lust till något som tillhör en annan för att bryta mot Guds lag. Jämför vad Jesus säger om äktenskapsbrott i bergspredikan. Han säger bara det som står här: att om du ser på en annan kvinna med lust har du redan begått äktenskapsbrott med henne.

Du skall icke heller hava lust till din nästas hus eller hustru, ej heller till hans åker eller hans tjänare eller hans tjänarinna, ej heller till hans oxer eller hans åsna, ej heller till något som tillhör din nästa. (2 Mos 20:15,17; 5 Mos 5:21)

Ställa till rätta, gottgöra

Det har funnits tendenser tidvis i olika sammanhang att det räcker med att säga förlåt att allt är bra då. Guds lag lär inte så i de fall där det är möjligt att ställa till rätta det man gjort. Nej, det stulna skall betalas tillbaka till sitt fulla värde, därtill skall en femtedel läggas till. Jämför vad Sackeus säger att han skall göra med de pengar han fuskat till sig. Speciella föreskrifter gäller för stöld av djur.

”Om någon, vare sig man eller kvinna, begår någon synd i det han gör sig skyldig till en orättrådighet mot HERREN och denna person alltså ådrager sig skuld, så skall han bekänna den synd han begått och ersätta det han har förbrutit sig på till dess fulla värde och lägga femtedelen därtill, och detta skall han ge åt den han har förbrutit sig mot. (4 Mos 5:6-7) J.f.r. skuldoffer

Om någon stjälar en ox eller ett får och slaktar eller säljer djuret skall han ersätta oxen med fem oxar och fåret fyrfaldigt. Ertappas tjuven vid inbrottet och blir slagen till döds vilar ingen blodsskuld på dråparen, men hade solen gått upp när det skedde, då är det blodsskuld. Tjuven skall ge full ersättning, har han inga pengar ska han säljas till ersättning för vad ha stulit. Om det stulna djuret påträffas levande i hans våld, ska han ge dubbel ersättning. (2 Mos 22:1)

Låter någon avbeta en annans åker eller vingård skall han ersätta skadan med det bästa från sin åker eller vingård (2 Mos 22:5)

Råmärken

Du skall icke flytta din nästas råmärke, något råmärke som förfäderna hava satt upp i den arvedel du får i det land som HERREN, din Gud, vill giva dig till besittning. (5 Mos 19:14)

Mänskorov

Om en man befinnes hava stulit någon av sina bröder, Israels barn, och han behandlar denne såsom träl eller säljer honom, så skall tjuven dö: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är. (5 Mos 24:7)

Ansvar för andras egendom

Gud förväntade sig inte endast ett avhållande från all stöld. Han förväntade sig även ett aktivt ansvarstagande och omsorg om nästans egendom - också om nästan var en fiende.

1. Om du ser din broders ox eller får gå vilse, skall du icke undandraga dig att taga vara på djuret; du skall föra det tillbaka till din broder.
2. Och om din broder icke bor i din närhet, eller om du icke vet vem det är, så skall du taga djuret in i ditt hus, och det skall vara hos dig, till dess din broder frågar efter det; då skall du lämna det tillbaka åt honom.
3. På samma sätt skall du göra med hans åsna, på samma sätt med hans kläder, och på samma sätt skall du göra med allt annat som din broder kan hava förlorat, och som du hittar; du får icke draga dig undan.
4. Om du ser din broders åsna eller ox falla på vägen, skall du icke undandraga dig att bistå djuret; du skall hjälpa honom att resa upp det. (5 Mos 22:1-4)

Om du träffar på din fiendes ox eller åsna som har kommit vilse så skall du föra djuret tillbaka till honom. Om du ser din oväns åsna ligga dignad under sin börda så ska du ingalunda lämna mannen ohjälpt utan hjälpa honom att lösa av bördan. (2 Mos 23:4)

Anvisningar för ”gratisplockning”

24. När du kommer in i din nästas vingård, får du där äta druvor, så mycket dig lyster, till dess du bliver mätt, men du får icke lägga något i ditt kärl.
25. När du kommer in på din nästas sädesfält, får du plocka ax med din hand, men med skära får du icke komma vid din nästas säd. (5 Mos 23:24-25)

Ersättning för förvållad skada på nästans egendom

Öppnar någon en ny brunn, men inte täcker över den och sedan en åsna eller ox faller i skall ägaren ge ersättning i pengar till ägaren, men kroppen får han behålla. (2 Mos 21:33-34)

Om någons ox stångar en annans ox så att denne dör, så ska de sälja den levande oxen och

Lagen Sammanställning

dela betalningen för honom och därjämte dela den döda kroppen. Var det däremot känt att oxen förut hade vanan att stängas, men dess ägare ändå inte tog vara på honom så skall han ersätta oxe med oxe, men den döda kroppen ska vara hans. (2 Mos 21:36-36)

Om eld kommer lös och fattar i törnhäckar och därvid sädesskylar blir uppbrända eller oskuren säd eller annat på åkern så åskall den som vållat branden ge full ersättning. (2 Mos 22:6)

Ges något i förvar åt en annan och det när ägaren vill ha tillbaka det anförtrodda visar sig att det är borta skall husets ägare föras inför domarna (*Gud, kanske genom Urim och Tummin som prästerna använde vid speciella fall för att utreda Guds rådslut*) för att utröna om han förgripit sig på sin nästa. (2 Mos 22:7-12)

Har ett anförtrott djur blivit ihjälrivet skall han föra fram det ihjälrivna djuret som bevis. Det behövs då inte ersättas (2 Mos 22:13)

Om någon lånar ett djur som då blir skadat eller dör och dess ägare inte är på plats då det hände skall full ersättning ges. Men om ägaren var med, behöver ingen ersättning ges. Om djuret var hyrt så var hyrespengarna ersättning nog. (2 Mos 22:14)

Den som slår ihjäl ett boskapsdjur skall ersätta det. Liv för liv. (3 Mos 24:18)

När du bygger ett nytt hus, skall du förse taket med bröstvärn, för att du icke må draga blodskuld över ditt hus, om någon faller ned därifrån. (5 Mos 22:8)

Falskt vittnesbörd, partiskhet

Idag med all skvallerpress är det kanske ännu tydligare än förr vad falskt vittnesbörd kan ställa till med. Domstolsväsendet i Sverige upplevs hotat när vittnen inte vågar träda fram eller när vittnen ljuger. Alla som drabbats i olika byar och städer och fått sina liv massakrerade genom simpelt skvaller och förtal förstår vikten av att efterleva Guds lag även på den här punkten.

Du skall icke bära falsk vittnesbörd mot din nästa. (3 Mos 19:11-1, 2 Mos 20:15-17; 5 Mos 5:20)

Du ska inte gå med förtal bland dina fränder, du skall inte stå efter din nästas blod. (3 Mos 19:16)

I domstol

Det är icke nog att allenast ett vittne träder upp mot någon angående någon missgärning eller synd, vad det nu må vara för en synd som någon kan hava begått. Efter två eller efter tre vittnens utsago skall var sak avgöras. (5 Mos 19:15-20)

Du ska inte utsprida falskt rykte. Åt den som har orätt sak ska du inte ge ditt bistånd genom att bli ett orättfärdigt vittne. Du ska inte följa med hopen i vad ont är eller vittna så i någon sak att du böjer dig efter hopen och vränger rätten. (2 Mos 23:1)

Lagen Sammanställning

Du ska inte vara partisk för den ringe i någon hans sak. (2 Mos 23:3)

Du ska inte i någon sak vränga rätten för den fattige som du har hos dig (2 Mos 23:6)

I skolen icke hava anseende till personen, när I dömen, utan höra den ringe likaväl som den högre; I skolen icke frukta för någon människa, ty domen hör Gud till. (5 Mos 1:17)

Du ska hålla dig fjärran från orätt sak, du ska inte dräpa den som är oskyldig och har rätt ty jag ska inte ge rätt åt någon som är skyldig. (2 Mos 23:7)

Mutor

Du ska inte ta mutor, ty mutor förblinda de seende och förvrída de rättfärdigas sak. (2 Mos 23:8)

18. Domare och tillsyningsmän skall du tillsätta åt dig inom alla de städer som Herren, din Gud, vill giva dig, för dina särskilda stammar; de skola döma folket med rättvis dom.
19. Du skall icke vränga rätten och icke hava anseende till personen; och du skall icke taga mutor, ty mutor förblinda de visas ögon och förvrída de rättfärdigas sak.
20. Rättfärdighet, rättfärdighet skall du eftertrakta, för att du må leva och taga i besittning det land som Herren, din Gud, vill giva dig. (5 Mos 16:18-20)

Förbannad vare den som tager mutor för att slå ihjäl en oskyldig och utgjuta hans blod. Och allt folket skall säga: »Amen.» (5 Mos 27:25)

Straff för falsk anklagare

16. Om ett orättfärdigt vittne träder upp mot någon för att vittna mot honom angående någon förbrytelse,
17. så skola båda parterna träda fram inför HERRENS ansikte, inför de män som på den tiden äro präster och domare.
18. Och domarna skola noga undersöka saken; om då vittnet befinnes vara ett falskt vittne, som har burit falskt vittnesbörd mot sin broder,
19. så skolen I låta detsamma vederfaras honom som han hade tilltänkt sin broder: Du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är.
20. Och det övriga folket skall höra det och frukta, och man skall icke vidare göra något sådant ont bland eder.

Högsta tillåtna piskstraff

1. Om en tvist uppstår mellan män, och de komma inför rätta, för att man där skall döma mellan dem, så skall man fria den

- oskyldige och fälla den skyldige.
2. Om då den skyldige dömes till hudflängning, skall domaren befalla honom att lägga sig ned, och skall i sin åsyn låta giva honom det antal slag, som svarar emot hans brottslighet.
  3. Fyrtio slag får han giva honom, men icke mer, så att din broder icke bliver vanärad i dina ögon, därigenom att man giver honom oskäligt många slag, flera än som sades. (5 Mos 25:1-3)

Löften och löftesbrott

Här betonas att löften är frivilliga. Men om man gör ett löfte skall man se till att man också håller det. Förhastade överilade löften ska man alltså avhålla sig ifrån. Därefter finns det föreskrifter för vid vilka fall det går att upphäva ett löfte och hur det i så fall skall ske.

21. Om du har gjort ett löfte åt HERREN, din Gud, skall du icke dröja att infria det, ty HERREN, din Gud, skall förvisso utkräva det av dig, och synd kommer att vila på dig.
22. Men om du underlåter att göra något löfte, så kommer icke därigenom synd att vila på dig.
23. Vad dina läppar hava talat skall du hålla och göra, i enlighet med det frivilliga löfte du har givit HERREN, din Gud, och uttalat med din mun. (5 Mos 23:21-23)

Om möjligheten att upphäva givna löften

Faderns

2. Och Mose talade till Israels barns stamhövdingar och sade: Detta är vad HERREN har bjudit:
3. om någon gör ett löfte åt HERREN, eller svär en ed genom vilken han förbinder sig till återhållsamhet i något stycke, så skall han icke sedan bryta sitt ord; han skall i alla stycken göra vad hans mun har talat.
4. Och om en kvinna, medan hon vistas i sin faders hus och ännu är ung, gör ett löfte åt HERREN och förbinder sig till återhållsamhet i något stycke,
5. och hennes fader hör hennes löfte och huru hon förbinder sig till återhållsamhet, och hennes fader icke säger något till henne därom, så skola alla hennes löften hava gällande kraft, och alla hennes förbindelser till återhållsamhet skola hava gällande kraft.
6. Men om hennes fader samma dag han hör det säger nej därtill, då skola hennes löften och hennes förbindelser till återhållsamhet alla vara utan gällande kraft; och HERREN skall förlåta henne, eftersom hennes fader sade nej till henne. (4 Mos 30:2-6)

Makens

7. Och om hon bliver gift, och löften då vila på henne, eller något obetänksamt ord från hennes läppar, varmed hon har bundit sig,
8. och hennes man får höra därom, men icke säger något till henne därom samma dag han hör det, så skola hennes löften hava gällande kraft, och hennes förbindelser till återhållsamhet skola hava gällande kraft.
9. Men om hennes man samma dag han får höra det säger nej därtill, då upphäver han därmed hennes givna löfte och det obetänksamma ord från hennes läppar, varmed hon har bundit sig; och HERREN skall förlåta henne det.
10. Men en änkas eller en förskjuten hustrus löfte skall hava gällande kraft för henne, vartill hon än må hava förbundet sig.
11. Och om en kvinna i sin mans hus gör ett löfte, eller med ed förbinder sig till återhållsamhet i något stycke,
12. och hennes man hör det, men icke säger något till henne därom -- icke säger nej till henne -- så skola alla hennes löften hava gällande kraft, och alla hennes förbindelser till återhållsamhet skola hava gällande kraft.
13. Men om hennes man upphäver dem samma dag han hör dem, då skall allt som hennes läppar hava talat vara utan gällande kraft, det må nu vara löften eller någon förbindelse till återhållsamhet; hennes man har upphävt dem, därför skall HERREN förlåta henne.
14. Åt alla hennes löften och åt alla hennes edliga förbindelser till att späka sig kan hennes man giva gällande kraft, och hennes man kan ock upphäva dem.
15. Men om hennes man icke före påföljande dags ingång säger någonting till henne därom, så giver han gällande kraft åt alla hennes löften och åt alla de förbindelser till återhållsamhet, som vila på henne; han giver dem gällande kraft därigenom att han icke säger något till henne därom samma dag han hör dem.
16. Men om han upphäver dem först någon tid efter det han har hört dem, då kommer han att bära på hennes missgärning. (4 Mos 30:7-16)

J.f.r. med vad Jesus rekommenderade: att man bör undvika komplikationer i samband med eder genom att avhålla sig från dem helt. (Matt 5:33-37)

Upproriskhet/Olydnad

18. Om någon har en vanartig och uppstudsig son, som icke lyssnar till sin faders och sin moders ord, och som, fastän de tukta honom, ändå icke hör på dem,
19. så skola hans fader och hans moder taga honom och föra honom ut till de äldste i staden, till stadens port.
20. Och de skola säga till de äldste i staden: »Denne vår son är vanartig och uppstudsig och vill icke lyssna till våra ord, utan

Lagen Sammanställning

är en frossare och drinkare.»

21. Då skall allt folket i staden stena honom till döds: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är. Och hela Israel skall höra det och frukta. (5 Mos 21:18-21)

J.f.r. den som inte älskar mig mer än son eller dotter, mor eller far eller hustru, han är mig inte värdig. Du skall älska din Gud över allting. På det här sättet skulle skadan av upproriskhet - som om den tilläts sprida sig skulle orsaka katastrof för hela folket - minimeras.

Kroppsliga skador

Ersättningar

Tiden för konvalescens skall ersättas av den som orsakat skadan. (2 Mos 21:18-19)

Straff

Liv ska ges för liv, öga för ett öga, tand för en tand...2 Mos 21:24-25; 3 Mos 24:19-20

Detta är den s.k. lagen om vedergällning. Som kontexten visar var den ämnad att begränsa straffet för ett brott, så att det var anpassat efter brottets omfattning, inte överstiga det (j.f.r släktfejder - jag ska hämnas tiofalt...) Ett fysiskt öga krävdes inte som betalning, det finns inget stöd för att sådant någonsin praktiserats bland det judiska folket det var således endast en princip som uttrycktes. En motsvarande skadestånd kunde istället utmätas. I Hammurabis lagsamlingar finns liknande lagar, inte heller dessa har blivit tillämpade på annat än ett principiellt angivande att straffet inte skall överstiga brottets omfattning. (NIV; Bible Background Commentary 3 Mos 24:20)

11. Om två män träta med varandra, och den enes hustru kommer för att hjälpa sin man mot den andre, när denne slår honom, och hon därvid räcker ut sin hand och fattar i hans blygd,
12. så skall du hugga av henne handen, utan att visa henne någon skonsamhet. (5 Mos 25:11-12)

I den Assyriska lagkoden finns en nära parallell till detta. Där är kvinnans straff beroende av om huruvida mannens ena eller båda testiklar skadats. Men här verkar det mera som om straffet baseras på att kvinnan, trots att motivet var att hjälpa sin man, begått en sexuellt otillbörlig handling som drar vanära både över henne och sin man (Bible Background commentary)

Mord

De stränga straffen för mord baseras på att människan skapats till Guds avbild. Att våldföra sig på en mänska är att våldföra sig på Gud. Liksom för kroppsliga skador kunde en person i vissa enstaka fall lösas från dödsstraff även här genom att betala lösepenning. Var det en olyckshändelse kunde man fly till vissa anvisade fristäder.

30. Om någon slår ihjäl en annan, skall man, efter vittnens utsago, dräpa dråparen; men en enda persons vittnesmål är icke nog för att man skall kunna döma någon till döden.
33. I skolen icke ohelga det land där I ären; genom blod ohelgas landet, och försoning kan icke bringas för landet för det blod som har blivit utgjutet däri, annat än genom dens blod, som har utgjutit det.
34. I skolen icke orena landet där I bon, det i vars mitt jag har min boning, ty jag, HERREN, har min boning mitt ibland Israels barn. (4 Mos 35:31,33-34)

Den som utgjuter människoblod, hans blod skall av människor bli utgjutet, ty Gud har gjort människan till sin avbild (1 Mos 9:6)

Du skall inte dräpa. (2 Mos 20:13; 5 Mos 5:17)

24. Förbannad vare den som lönnligen mördar sin nästa. Och allt folket skall säga: »Amen.» (5 Mos 27:24)

Straff

Den som slår någon så att han dör, han ska straffas med döden. Men om han inte traktade efter hans liv skall han anvisas en ort dit han kan fly. Men om någon begår det dådet att han dräper sin nästa med list måste han absolut dö. (2 Mos 21:12-14; 3 Mos 24:17)

Om en ox stångar någon till döds skall oxen dödas, köttet får inte ätas, men ägaren är fri. Men om oxen haft för vana att stångas och ägaren har blivit varnad men inte brytt sig skall även ägaren stenas. Men skulle lösepenning bli honom ålagd så give han till lösen för sitt liv så mycket som ålägges honom. Är det en gosse eller en flicka som dödats skall man göra på samma sätt. Men om oxen stångar en träl skall han giva ägaren 30 siklar silver och oxen skall stenas. (2 Mos 21:28-32)

Ertappas en tjuv vid inbrottet och blir slagen till döds vilar ingen blodsskuld på dråparen, men hade solen gått upp när det skedde, då är det blodsskuld. (2 Mos 22:2-3)

Fristäder

Fristäder var en inrättning av Gud som gav möjlighet för sådana som dödat någon av en olyckshändelse att få en fristad undan blodshämnnaren. Hade mordet begåtts med berått mod skulle mördaren få hämtas och straffas även från fristaden

9. Och HERREN talade till Mose och sade:
10. Tala till Israels barn och säg till dem:
När I haven gått över Jordan, in i Kanaans land,
11. skolen I utse åt eder vissa städer, som I skolen hava till fristäder, till vilka en dråpare som ouppsåtligen har dödat någon må kunna fly.
12. Och dessa städer skolen I hava såsom tillflyktsorter undan blodshämnnaren, så att dråparen slipper dö, förrän han har stått till rätta inför menigheten.
13. Och de städer som I skolen giva till fristäder skola vara sex.
14. Tre av städerna skolen I giva på andra sidan Jordan, och de tre övriga städerna skolen I giva i själva Kanaans land;
15. dessa skola vara fristäder. Israels barn, såväl som främlingen och inhysesmannen som bor ibland dem skola hava dessa sex städer såsom tillflyktsorter, till vilka var och er som ouppsåtligen har dödat någon må kunna fly.
16. Men om någon slår en annan till döds med ett föremål av järn, så är han en sannskyldig dråpare; en sådan skall straffas med döden.
17. Likaledes, om någon i sin hand har en sten med vilken ett dråpslag kan givas, och han därmed slår en annan till döds, så är han en sannskyldig dråpare; en sådan skall straffas med döden.
18. Eller om någon i sin hand har ett föremål av trä varmed ett dråpslag kan givas, och han därmed slår en annan till döds, så är han en sannskyldig dråpare; en sådan skall straffas med döden.
19. Blodshämnnaren må döda den dråparen; varhelst han träffar på honom må han döda honom.
20. Likaledes om någon av hat stöter till en annan, eller med berått mod kastar något på honom; så att han dör,
21. eller av fiendskap slår honom till döds med handen, då skall den som gav slaget straffas med döden, ty han är en sannskyldig dråpare; blodshämnnaren må döda den dråparen, varhelst han träffar på honom
22. Men om någon av våda, utan fiendskap, stöter till en annan, eller utan berått mod kastar på honom något föremål, vad det vara må;
23. eller om han, utan att se honom, med någon sten varmed dråpslag kan givas träffar honom, så att han dör, och detta utan att han var hans fiende eller hade för avsikt att skada honom,

Lagen Sammanställning

24. då skall menigheten döma mellan den som gav slaget och blodshämnnaren, enligt här givna föreskrifter.
25. Och menigheten skall rädda dråparen ur blodshämnnarens hand, och menigheten skall låta honom vända tillbaka till fristaden dit han hade flytt, och där skall han stanna kvar, till dess den med helig olja smorde översteprästen dör.
26. Men om dråparen går utom området för den fristad dit han har flytt,
27. och blodshämnnaren då, när han träffar på honom utom hans fristads område, dräper dråparen, så vilar ingen blodskuld på honom.
28. Ty i sin fristad skall en dråpare stanna kvar, till dess översteprästen dör; men efter översteprästens död må han vända tillbaka till den ort där han har sin besittning.
29. Och detta skall vara en rättsstadga för eder från släkte till släkte, var I än ären bosatta.

30. Om någon slår ihjäl en annan, skall man, efter vittnens utsago, dräpa dråparen; men en enda persons vittnesmål är icke nog för att man skall kunna döma någon till döden.
31. I skolen icke taga lösen för en dråpares liv, om han är skyldig till döden, utan han skall straffas med döden.
32. Ej heller skolen I taga lösen för att den som har flytt till en fristad skall före prästens död få vända tillbaka och bo i landet.
33. I skolen icke ohelga det land där I ären; genom blod ohelgas landet, och försoning kan icke bringas för landet för det blod som har blivit utgjutet däri, annat än genom dens blod, som har utgjutit det.
34. I skolen icke orena landet där I bon, det i vars mitt jag har min boning, ty jag, HERREN, har min boning mitt ibland Israels barn. (4 Mos 35:9-34)

1. När HERREN, din Gud, har utrotat de folk vilkas land HERREN, din Gud, vill giva dig, och när du har fördrivit dem och bosatt dig i deras städer och i deras hus,
2. då skall du avskilja åt dig tre städer i ditt land, det som HERREN, din Gud, vill giva dig till besittning.
3. Du skall försätta vägarna till dem i gott skick åt dig; och du skall dela i tre delar det landområde som HERREN, din Gud, giver dig till arvedel. Så skall du göra, för att var och en som har dräpt någon må kunna fly dit.
4. Och under följande villkor må en dråpare fly till någon av dem och så bliva vid liv; om någon dödar sin nästa utan vett och vilja, och utan att förut hava burit hat till honom
5. -- såsom när någon går med sin nästa ut i skogen för att hugga ved, och hans hand hugger till med yxan för att fälla trädet, och järnet då far av skaftet och träffar den andre, så att denne dör -- då må en sådan fly till någon av dessa städer och så bliva vid liv.

Lagen Sammanställning

6. Detta vare stadgat, för att blodshämnan, om han i sitt hjärtas vrede förföljer dråparen, icke må hinna upp honom, ifall vägen är för lång, och slå ihjäl honom, fastän han icke hade förtjänat döden, eftersom han icke förut hade burit hat till den andre.
7. Därför är det som jag bjuder dig och säger: »Tre städer skall du avskilja åt dig.»
8. Och när HERREN, din Gud, utvidgar ditt område, såsom han med ed har lovat dina fäder, och giver dig allt det land som han har sagt att han skulle giva åt dina fäder --
9. om du då håller och gör efter alla dessa bud som jag i dag giver dig, så att du älskar HERREN, din Gud, och alltid vandrar på hans vägar, då skall du lägga ännu tre städer till dessa tre,
10. för att oskyldigt blod icke må utgjutas i ditt land, det som HERREN, din Gud, vill giva dig till arvedel, och blodskuld så komma att vila på dig.
11. Men om någon bär hat till sin nästa och lägger sig i försåt för honom och överfaller honom och slår honom till döds, och sedan flyr till någon av dessa städer,
12. då skola de äldste i hans stad sända bort och hämta honom därifrån och lämna honom i blodshämnanens hand, och han skall dö.
13. Du skall icke visa honom någon skonsamhet, utan du skall skaffa bort ifrån Israel skulden för den oskyldiges blod, för att det må gå dig väl. (5 Mos 19:1-13)

Om man inte vet vem dråparen är: (5 Mos 21:1-9)

1. Om i det land som HERREN, din Gud, vill giva dig till besittning en ihjälslagen människa påträffas liggande på marken, och man icke vet vem som har dödat honom,
2. så skola dina äldste och dina domare gå ut och mäta upp avståndet från platsen där den ihjälslagne påträffas till de städer som ligga där runt omkring.
3. Och de äldste i den stad som ligger närmast denna plats skola taga en kviga som icke har blivit begagnad till arbete, och som icke såsom dragare har gått under ok.
4. Och de äldste i staden skola föra kvigan ned till en dalgång som icke har varit plöjd eller besådd; och där i dalen skola de krossa nacken på kvigan.
5. Och prästerna, Levi söner, skola träda fram, ty dem har HERREN, din Gud, utvalt till att göra tjänst inför honom och till att välsigna i HERRENS namn, och såsom de bestämma skola alla tvister och alla misshandlingsmål behandlas.
6. Och alla de äldste i den staden, de som bo närmast platsen där den ihjälslagne påträffades, skola två sina händer över kvigan på vilken man hade krossat nacken i dalen;
7. och de skola betyga och säga: »Våra händer hava icke utgjutit detta blod, och våra ögon hava icke sett dådet.
8. Förlåt ditt folk Israel, som du har förlöslat, HERRE, och låt

icke oskyldigt blod komma över någon i ditt folk Israel.» Så bliver denna blodskuld dem förlåten.

9. Du skall skaffa bort ifrån dig skulden för det oskyldiga blodet, ty du skall göra vad rätt är i HERRENS ögon.

Äktenskap och sexuella förbindelser

Dessa lagar har den klart största omfattningen, brott mot dessa straffas också hårt. Det äktenskapliga förbundet är det starkaste förbund Gud inrättat bland människor. Det har många gemensamma drag med de förbund Gud slutit med människorna. Saknar människorna respekt för äktenskapsförbundet mellan människor börjar de också bete sig likadant mot Guds förbund med dem - trolös avfällighet. Det sexuella är något mycket fint Gud skapat oss med. Därför skall det hanteras varsamt. Därför är djävulen så intresserad av att pervertera till max på detta område. Gud vill åter med de hårda straffen minimera skadan och lidandet för folket.

Svägeräktenskap

Denna föreskrift finns för att upprätthålla släkterna i Israel, att ingen släkt skall bli utplånad.

När bröder bo tillsammans, och en av dem dör barnlös, då skall den dödes hustru icke gifta sig med någon främmande man utom slakten; hennes svåger skall gå in till henne och taga henne till hustru, och så äkta henne i sin broders ställe. Och den förste son hon föder skall upptaga den döde broderns namn, för att dennes namn icke må utplånas ur Israel. Men om mannen icke vill taga sin svägerska till äkta, så skall svägerskan gå upp i porten, till de äldste, och säga: Min svåger vägrar att upprätthålla sin broders namn i Israel; han vill icke äkta mig i sin broders ställe.» Då skola de äldste i staden där han bor kalla honom till sig och tala med honom. Om han då står fast och säger: »Jag vill icke taga henne till äkta», så skall hans svägerska träda fram till honom inför de äldstes ögon och draga skon av hans fot och spotta honom i ansiktet och betyga och säga: »Så gör man med den man som icke vill uppbygga sin broders hus.» Och hans hus skall sedan i Israel heta »den barfotades hus».

Främmande kvinnor

10. Om HERREN, din Gud, när du drager ut i krig mot dina fiender, giver dem i din hand, så att du tager fångar,
11. och du då bland fångarna får se någon skön kvinna som du fäster dig vid, och som du vill taga till hustru åt dig,
12. så skall du föra henne in i ditt hus, och hon skall raka sitt huvud och ansa sina naglar.
13. Och hon skall lägga av de kläder hon bar såsom fånge och skall bo i ditt hus och få begråta sin fader och sin moder en månads tid; därefter må du gå in till henne och äkta henne, så att hon bliver din hustru.
14. Och om du sedan icke mer finner behag i henne, så må du låta henne gå vart hon vill; du får icke sälja henne för pengar. Du får icke heller behandla henne såsom trälinna, då

Lagen Sammanställning

du nu har kränkt henne. (5 Mos 21:10-14)

Förbud mot horor

Du skall inte ohelga din dotter med att låta henne bliva en sköka, på det att landet inte må förfalla i skökoväsande och bliva uppfyllt av skändlighet. (3 Mos 19:29)

17. Ingen tempeltärna (kvinnlig prostituerad) skall finnas bland Israels döttrar, och ingen tempelbolare (manlig prostituerad) bland Israels söner.
18. Du skall icke bära skökolön och hundpenningar in i HERRENS, din Guds, hus, till gäldande av något löfte; ty det ena som det andra är en styggelse för HERREN, din Gud. (5 Mos 23:17-18)

Nära släktskapsförhållanden, Incest

Faders hustru

Om någon ligger hos sin faders hustru så blottar han sin faders blygd, de ska båda straffas med döden, blodskuld låder vid dem. (3 Mos 20:11)

Ingen skall taga sin faders hustru och lyfta på sin faders täcke. (5 Mos 22:30)

Förbannad vare den som ligger hos sin faders hustru, ty han lyfter på sin faders täcke. Och allt folket skall säga: »Amen.» (5 Mos 27:20)

Svärdotter

Om någon ligger hos sin svärdotter, så ska de båda straffas med döden, de har bedrivit en vederstygglighet (perversion), blodskuld låder vid dem. (3 Mos 20:12)

Svärmor

Förbannad vare den som ligger hos sin svärmoder. Och allt folket skall säga: »Amen.» (5 Mos 27:23)

Samtidigt mor och dotter

Om någon till hustru tar en kvinna och samtidigt hennes mor ska de alla brännas upp i eld för att någon skändlighet inte ska finnas hos er (3 Mos 20:14)

Syster, halvsystem

Om någon tar till hustru sin syster, sin faders dotter eller sin moders dotter så är det en skamlig gärning och de ska utrotas inför sitt folks ögon. (3 Mos 20:17)

Lagen Sammanställning

Förbannad vare den som ligger hos sin syster, sin faders dotter eller sin moders dotter. Och allt folket skall säga: »Amen.» (5 Mos 27:22)

Mor, far, syster

Du ska inte blotta din moders, systers eller faders systers blygd. De kommer att bära på missgärning. (3 Mos 20:19)

Farbroders hustru

Om någon ligger hos sin farbroders hustru kommer de att bära på synd, barnlösa skall de dö. (3 Mos 20:20)

Broders hustru

Om någon tar sin broders hustru så är det en oren gärning, han blottar då sin broders blygd, barnlösa skall de bli. (3 Mos 20:21)

Förbud mot sex under kvinnans mensperiod

Du skall inte komma vid en kvinna och blotta hennes blygd när hon är oren under sin månadsrening. (3 Mos 18:19)

Om någon ligger hos en kvinna som har sin månadsrening så ska de båda utrotas ur sitt folk. (3 Mos 20:18)

Homosexualitet

Du ska inte ligga hos en man såsom man ligger hos en kvinna, det är en styggelse. (3 Mos 18:22)

Om en man ligger hos en annan man såsom man ligger hos en kvinna så gör de båda en styggelse, de ska straffas med döden, blodskuld låder vid dem. (3 Mos 20:13)

Transsexuellt beteende

En kvinna skall icke bära vad till en man hör, ej heller skall en man sätta på sig kvinnokläder; ty var och en som så gör är en styggelse för HERREN, din Gud. (5 Mos 22:5)

Sex med djur

Du ska inte beblanda dig med något djur, så att du genom detta blir oren. Och ingen kvinna

Lagen Sammanställning

ska ha något att skaffa med något djur, så att hon beblandar sig därmed, det är en vederstygglighet. (3 Mos 18:23)

Var och en som beblandar sig med något djur han ska **straffas med döden**. (2 Mos 22:19)

Om en man eller en kvinna beblandar sig med något djur så ska han/hon straffas med döden och djuret ska ni döda. (3 Mos 20:15)

Förbannad vare den som beblandar sig med något djur Och allt folket skall säga: »Amen.» (5 Mos 27:21)

Äktenskapsbrott, sex innan äktenskap

Du skall inte begå äktenskapsbrott. (2 Mos 20:14; 5 Mos 5:18)

Du skall icke heller hava begärelse till din nästas hustru. (5 Mos 5:21)

Förföra en jungfru

Om någon förför en jungfru, som inte är trolovad och ligger med henne så skall han ge brudgåva för henne och ta henne till hustru. Vägrar hennes fader att ge henne åt honom då skall han böta en så stor summa som man brukar ge i brudgåva för en jungfru. (2 Mos 22:16)

28. Om däremot en man träffar en jungfru som icke är trolovad, och han tager fatt henne och lägrar henne, och de ertappas,

29. så skall mannen som lägrade flickan giva åt flickans fader femtio siklar silver och taga henne själv till sin hustru, därför att han har kränkt henne; han får icke skilja sig från henne, så länge han lever. (5 Mos 22:13-29)

Äktenskapsbrott med trolovad

Om någon låg med en kvinna som var trolovad betraktades det som ett ännu värre brott än vanligt äktenskapsbrott (se JNT jungfrufödelsen)

23. Om en jungfru är trolovad med en man, och en annan man träffar henne i staden och lägrar henne,

24. så skolen I föra dem båda ut till stadens port och stena dem till döds, flickan, därför att hon icke ropade på hjälp i staden, och mannen, därför att han kränkte en annans trolovade: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är.

25. Men om det var ute på marken som mannen träffade den trolovade flickan, och han där tog henne med våld och lägrade henne, så skall mannen som lägrade henne ensam dö.

26. Men flickan skall du icke göra något, flickan har icke begått någon synd som förtjänar döden; utan det är med denna sak, såsom när en man överfaller en annan och dräper honom.

27. Ty då det var ute på marken som han träffade den trolovade

Lagen Sammanställning

flickan, kan hon hava ropat, utan att någon fanns där, som kunde frälsa henne. (5 Mos 22:23-27)

Äktenskapsbrott med annan mans hustru

Om någon begår äktenskapsbrott med en annan mans hustru, om han begår äktenskapsbrott med sin nästas hustru, så ska de straffas med döden, både mannen och kvinnan. (3 Mos 20:10)

22. Om en man ertappas med att ligga hos en kvinna som är en annan mans äkta hustru, så skola båda dö, både mannen som låg hos kvinnan, och jämväl kvinnan: du skall skaffa bort ifrån Israel vad ont är. (5 Mos 22:22)

Kvinnan var ej jungfru vid giftermålet

20. Men om det var sanning, om tecknen till att flickan var jungfru icke funnos,
21. då skall man föra ut flickan utanför dörren till hennes faders hus, och männen i staden skola stena henne till döds därför att hon har gjort vad som var en galenskap i Israel, då hon bedrev otukt i sin faders hus: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är. (5 Mos 22:20-21)

Vid misstanke om att kvinnan ej var jungfru vid giftermålet

13. Om en man har tagit sig en hustru och gått in till henne, men sedan får motvilja mot henne,
14. och då påbördar henne skamliga ting och sprider ut ont rykte om henne och säger: »Denna kvinna tog jag till hustru; men när jag låg hos henne, fann jag icke tecknen till att hon var jungfru»,
15. så skola flickans fader och moder taga tecknen till att flickan var jungfru och bära dem ut till de äldste i staden, där de sitta i porten.
16. Och flickans fader skall säga till de äldste: »Jag gav min dotter till hustru åt denne man, men han har fått motvilja mot henne.
17. Och nu påbördar han henne skamliga ting och säger: 'Jag har icke funnit tecknen till att din dotter var jungfru'; men här äro tecknen till att min dotter var jungfru.» Och de skola breda ut klädet inför de äldste i staden.
18. Då skola de äldste i staden taga mannen och tukta honom.
19. Och de skola ålägga honom att böta hundra siklar silver (dubbla brudgåvan), vilka han skall giva åt flickans fader, därför att han har spritt ut ont rykte om en jungfru i Israel. Och hon skall vara hans hustru, och han får icke skilja sig från henne, så länge han lever.
20. Men om det var sanning, om tecknen till att flickan var jungfru icke funnos,
21. då skall man föra ut flickan utanför dörren till hennes faders

hus, och männen i staden skola stena henne till döds därför att hon har gjort vad som var en galenskap i Israel, då hon bedrev otukt i sin faders hus: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är.

Vid brist på bevis

Lag om hur man skulle göra om det förekom allvarlig misstanke om att en hustru legat med en annan man, men det fanns inga bevis. lagen var ett uttryck för omsorg om att en kvinna inte skulle bli felaktigt dömd för det mycket allvarliga brottet: äktenskapsbrott.

11. Och HERREN talade till Mose och sade:
12. Tala till Israels barn och säg till dem: Om en hustru har svikit sin man och varit honom otrogen,
13. i det att någon annan har legat hos henne och beblandat sig med henne, utan att hennes man har fått veta därav, och utan att hon har blivit röjd, fastän hon verkligen har låtit skända sig; om alltså intet vittne finnes mot henne och hon icke har blivit gripen på bar gärning,
14. men misstankens ande likväl kommer över honom, så att han får misstanke mot sin hustru, och det verkligen är så, att hon har låtit skända sig; eller om misstankens ande kommer över honom, så att han får misstanke mot sin hustru, och detta fastän hon icke har låtit skända sig:
15. så skall mannen föra sin hustru till prästen och såsom offer för henne bära fram en tiondedels efa kornmjöl, men ingen olja skall han gjuta därpå och ingen rökelse lägga därpå, ty det är ett misstankeoffer, ett åminnelseoffer, som bringar en missgärning i åminnelse.
16. Och prästen skall föra henne fram och ställa henne inför HERRENS ansikte.
17. Och prästen skall taga heligt vatten i ett lerkärl, och sedan skall prästen taga något av stoftet på tabernaklets golv och lägga i vattnet.
18. Och prästen skall ställa kvinnan fram inför HERRENS ansikte och lösa upp kvinnans hår och lägga på hennes händer åminnelseoffret, det är misstankeoffret; men prästen själv skall hålla i sin hand det förbannelsebringande olycksvattnet.
19. Därefter skall prästen besvärja kvinnan och säga till henne: »Om ingen har lägrat dig och du icke har svikit din man genom att låta skända dig, så må detta förbannelsebringande olycksvatten icke skada dig.
20. Men om du har svikit din man och låtit skända dig, i det att någon annan än din man har beblandat sig med dig»
21. (prästen besvärjar nu kvinnan med förbannelsens ed, i det han säger till kvinnan:) »Då må HERREN göra dig till ett exempel som man nämner, när man förbannar och svär bland ditt folk; HERREN må då låta din länd förvissna och din buk svälla upp;
22. ja, när du har fått detta förbannelsebringande vatten in i ditt liv, då må det komma din buk att svälla upp och din länd att

Lagen Sammanställning

- förvissna.» Och kvinnan skall säga: »Amen, amen.»
23. Sedan skall prästen skriva upp dessa förbannelser på ett blad och därefter avtvå dem i olycksvattnet
  24. och giva kvinnan det förbannelsebringande olycksvattnet att dricka, för att detta förbannelsebringande vatten må bliva henne till olycka, när hon har fått det i sig.
  25. Och prästen skall taga misstankeoffret ur kvinnans hand och vifta detta offer inför HERRENS ansikte och bära det fram till altaret.
  26. Och prästen skall av offret taga en handfull, det som utgör själva altaroffret, och förbränna det på altaret; därefter skall han giva kvinnan vattnet att dricka.
  27. Och när han så har givit henne vattnet att dricka, då skall detta ske: om hon har låtit skända sig och varit sin man otrogen, så skall det förbannelsebringande vattnet, när hon har fått det i sig, bliva henne till olycka, i det att hennes buk sväller upp och hennes länd förvissnar; och kvinnan skall bliva ett exempel som man nämner, när man förbannar bland hennes folk.
  28. Men om kvinnan icke har låtit skända sig, utan är ren, då skall hon förbliva oskadd och kunna undfå livsfrukt.
  29. Detta är misstankelagen, om huru förfaras skall, när en kvinna har svikit sin man och låtit skända sig,
  30. eller när eljest misstankens ande kommer över en man, så att han misstänker sin hustru; han skall då ställa hustrun fram inför HERRENS ansikte, och prästen skall med henne göra allt vad denna lag stadgar.
  31. Så skall mannen vara fri ifrån missgärning, men hustrun kommer att bära på missgärning. (4 Mos 5:11-31)

Skilsmässa

1. Om en man har tagit sig en hustru och äktat henne, men hon sedan icke längre finner nåd för hans ögon, därför att han hos henne har funnit något som väcker hans leda, och om han för den skull har skrivit skiljebrev åt henne och givit henne det i handen och skickat bort henne från sitt hus,
2. och kvinnan sedan, när hon har lämnat hans hus, går åstad och bliver en annans hustru,
3. och nu också denne andre man får motvilja mot henne och skriver skiljebrev åt henne och giver henne det i handen och skickar henne bort ifrån sitt hus, eller om denne andre man som har tagit henne till sin hustru dör,
4. då får icke hennes förste man, som skickade bort henne, åter taga henne till sin hustru, sedan hon har låtit orena sig, ty detta vore en styggelse inför HERREN; du skall icke draga synd över det land som HERREN, din Gud, vill giva dig till arvedel. (5 Mos 24:1-4)

Avgudadyrkan, trolldom, svartkonst

Israel togs ut ur ett avgudadyrkande folk och skulle bo mitt bland folk som var avgudadyrkare och bedrev svartkonst och trolldom.

Du skall inte ge någon av dina avkomlingar till offer åt Molok. Du skall inte ohelga din Guds namn. Jag är HERREN. (Mos 18:21)

Ni skall inte vända er till avgudar och inte göra er gjutna gudar. Jag är HERREN, er Gud. (3 Mos 19:4)

9. När du kommer in i det land som HERREN, din Gud, vill giva dig, skall du icke lära dig att göra efter hedningarnas styggelser.
10. Hos dig må icke finnas någon som låter sin son eller dotter gå genom eld, eller som befattar sig med trolldom eller teckentydning eller svartkonst eller häxeri,
11. ingen som förehar besvärjelsekonster, ingen som frågar andar, eller som är en spåman, eller som söker råd hos de döda.
12. Ty en styggelse för Herren är var och en som gör sådant, och för sådana styggelsers skull fördriver HERREN, din Gud, dem för dig.
13. Du skall vara ostrafflig inför HERREN, din Gud.
14. Hedningarna som du nu fördriver lyssna väl till sådana som öva teckentydning och trolldom, men dig har HERREN, din Gud, icke tillstatt sådant. (5 Mos 18:9-14)

Ni skall inte befatta inte med spådom eller teckentyderi. (3 Mos 19:26)

Tatuering

Ni skall inte göra något märke på er kropp för någon död, ej heller bränna in skrifttecken på eder. (3 Mos 19:28)

Spiritism

Vänd er inte till andar som talar genom besvärjare. Att vända sig för att rådfråga ett medium var ingen mindre synd än att vara ett. 3 Mos 19:31 (NIV 3 Mos 20:6)

Offra åt demoner

De ska inte mer offra sina slaktoffer åt de onda andar (demoner) som de i trolös avfällighet löpa efter. (3 Mos 17:7)

Straff

Offra barn åt Molok: Döden genom stening. Om folket i landet ser mellan fingrarna med den mannen när han giver en av sina avkomlingar åt Molok så att de inte döda honom då ska jag själv vända mitt ansikte mot honom och alla dem som i trolös avfällighet lupit efter Molok ska jag utrota ur deras folk.

Om någon vänder sig till andar: samma sak

2 Mos 22:18 En trollkvinna skall du inte låta leva

Föreskrifter om klädsel

Det enda som föreskrivs är att göra tofsar i hörnen som skulle fungera som ett pedagogiskt hjälpmedel för att komma ihåg att tänka på Guds bud och leva som ett heligt folk. Man skulle därutöver inte klä sig som en transvestit eller blanda olika sorters garn.

Hörntofsar

37. Och HERREN talade till Mose och sade:
38. Tala till Israels barn och säg till dem att de och deras efterkommande skola göra sig tofsar i hörnen på sina kläder och sätta ett mörkblått snöre på var hörntofs.
39. Och detta skolen I hava till tofsprydad, för att I, när I sen därpå, mån tänka på alla HERRENS bud och göra efter dem, och icke sväva omkring efter edra hjärtans och ögons lustar, som I nu löpen efter i trolös avfällighet.
40. Ty jag vill att I skolen tänka på och göra efter alla mina bud och vara helgade åt eder Gud.
41. Jag är HERREN, eder Gud, som har fört eder ut ur Egyptens land, för att jag skall vara eder Gud Jag är HERREN, eder Gud. (4 Mos 15:37-41)

Kvinno-manskläder

5. En kvinna skall icke bära vad till en man hör, ej heller skall en man sätta på sig kvinnokläder; ty var och en som så gör är en styggelse för HERREN, din Gud. (5 Mos 22:5)

Tyg av olika garn

11. Du skall icke kläda dig i tyg av olika garn, av ull och lin tillsammans.
12. Du skall göra dig tofsar i de fyra hörnen på överklädnaden som du höljer dig i. (5 Mos 22:11-12)

Omsorg om djur och natur

I dessa tider kanske det vore på sin plats att mera lyfta fram den omsorg om djur och natur som Bibeln lyfter fram. Man behöver sannerligen inte vara New Ageare för att bry sig om naturen. Nej, en balanserad omsorg om naturen finns verkligen i Bibeln. Skövling av naturen eller vanvård av djur är inte förenligt med vad Bibeln lär.

Sex dagar skall du arbeta och förrätta alla dina sysslor, men på sjunde dagen är Herrens, din Guds sabbat, då skall du ingen syssla förrätta, ej heller din son eller din dotter, ej heller din tjänare eller tjänarinna, eller din ox eller åsna eller någon av dina dragare, ej heller främlingen som är hos dig inom dina portar. På det att din tjänare och din tjänarinna må ha ro såväl som du. Du ska komma ihåg att du själv har varit en träl i Egyptens land. (5 Mos 5:12-15)

6. Om du på din väg träffar på ett fågelbo, i något träd eller på marken, med ungar eller ägg i, och modern ligger på ungarna eller på äggen, så skall du icke taga både modern och ungarna.
7. Du skall låta modern flyga och taga allenast ungarna; så skall du göra, för att det må gå dig väl och du må länge leva. (5 Mos 22:6-7)

Notera att löftet är detsamma som för att hedra sin fader och sin moder.

Du skall icke binda munnen till på oxen som tröskar. (5 Mos 25:4)

19. Om du måste länge belägra en stad för att erövra och intaga den, så skall du icke förstöra träden däromkring genom att höja din yxa mot dem; du må äta av deras frukt, men du skall icke hugga ned dem; träden på marken äro ju icke människor som skola belägras av dig. (5 Mos 20:19)

Jordbruksföreskrifter

9. Du skall icke, för att få två slags skörd i din vingård, så säd däri, på det att icke alltsammans, både vad du har sått och vad själva vingården avkastar, må hemfalla till helgedomen.
10. Du skall icke plöja med ox och åsna tillsammans. (5 Mos 22:9-10)

När ni kommer in i landet och planterar träd av olika slag med ätbar frukt skall ni anse deras frukt såsom deras förhud. I tre år ska ni hålla dem för oomskurna och inte äta av dem. Men under det fjärde året skall all frukt vara helgad till HERRENS lov och först under det femte året skall ni äta deras frukt. Så skall ni göra för att de må ge er så mycket större avkastning åt er. Jag är HERREN er Gud. (3 Mos 19:23-26)

Krigslagar

Följande omständigheter gjorde att man skulle bli hemförlovad

- nygift
- trolovat sig med en kvinna men ej tagit henne till sig
- byggt nytt hus men ännu ej invigt det
- planterat en vingård, men ej ännu fått skörda dess frukt
- om någon fruktar och har ett försagt hjärta

5. Om en man nyligen har tagit sig hustru, behöver han icke gå i krigstjänst, ej heller må någon annan tjänstgöring åläggas honom. Han skall vara fri ett år för att stanna hemma och glädja den hustru han har tagit. (5 Mos 24:5)

1. Om du drager ut i krig mot dina fiender, och du då får se hästar och vagnar och ett folk som är större än du. så skall du dock icke frukta för dem, ty HERREN, din Gud, är med dig, han som har fört dig upp ur Egyptens land.
2. När I då stå färdiga att gå i striden, skall prästen träda fram och tala till folket;
3. han skall säga till dem: »Hör, Israel! I stå nu färdiga att gå i strid mot edra fiender. Edra hjärtan vare icke försagda; frukten icke och ängslens icke, och varen icke förskräckta för dem,
4. ty HERREN, eder Gud, går själv med eder; till att strida för eder mot edra fiender och giva eder seger.»
5. Och tillsyningsmännen skola tala till folket och säga: »Om någon finnes här, som har byggt sig ett nytt hus, men ännu icke invigt det, så må han vända tillbaka hem, för att icke. om han faller i striden, en annan må komma att inviga det.
6. Och om någon finnes här, som har planterat en vingård, men ännu icke fått skörda någon frukt därav, så må han vända tillbaka hem, för att icke, om han faller i striden, en annan må komma att hämta första skörden av den.
7. Och om någon finnes här, som har trolovat sig med en kvinna, men ännu icke tagit henne till sig, så må han vända tillbaka hem, för att icke om han faller i striden, en annan man må taga henne till sig.»
8. Vidare skola tillsyningsmännen tala till folket och säga: »Om någon finnes här, som fruktar och har ett försagt hjärta, så må han vända tillbaka hem, för att icke också hans bröders hjärtan må bliva uppfyllda av räddhåga, såsom hans eget hjärta är.»
9. Och när tillsyningsmännen så hava talat till folket, skola hövitsmän tillsättas övar härens avdelningar, till att gå i spetsen för folket.

Krigsföreskrifter för folk utanför löfteslandet

10. När du kommer till någon stad för att belägra den, skall du först tillbjuda den fred.
11. Om den då giver dig ett fridsamt svar och öppnar sina portar för dig, så skall allt folket som finnes där bliva arbetspliktigt åt dig och vara dina tjänare.
12. Men om den icke vill hava fred med dig, utan vill föra krig mot dig, så må du belägra den.
13. Och om HERREN, din Gud, då giver den i din hand, skall du slå allt mankön där med svärdsegg.
14. Men kvinnorna och barnen och boskapen och allt annat som finnes i staden, allt rov du får där, skall du hava såsom ditt byte; och du må då njuta av det rov som HERREN, din Gud, låter dig taga från dina fiender.
15. Så skall du göra med alla de städer som äro mer avlägsna från dig, och som icke höra till dessa folks städer.

Föreskrifter för löfteslandsfolken

16. Men i de städer som tillhöra dessa folk, och som HERREN, din Gud, vill giva dig till arvedel, skall du icke låta något som anda har bliva vid liv,
17. utan du skall giva dem alla till spillo: hetiterna och amoréerna, kanaanéerna och perisséerna, hivéerna och jebuséerna, såsom HERREN din Gud, har bjudit dig.
18. Så skall du göra, för att de icke må lära eder att bedriva alla de styggelser som de själva hava bedrivit till sina gudars ära, och så komma eder att synda mot HERREN, eder Gud.

Hur göra med naturen runtomkring

19. Om du måste länge belägra en stad för att erövra och intaga den, så skall du icke förstöra träden däromkring genom att höja din yxa mot dem; du må äta av deras frukt, men du skall icke hugga ned dem; träden på marken äro ju icke människor som skola belägras av dig.
20. Men de träd om vilka du vet att de icke bära ätbar frukt, dem må du förstöra och hugga ned för att av dem bygga bålverk mot den fientliga staden, till dess att den faller (5 Mos 20)

Dödsstraff och andra stränga straff

Här kommer en sammanställning av de brott som kräver dödsstraff. Läs mera om dessa i den huvudsakliga sammanställningen av lagarna. Där finns bl.a. mera kommentarer.

16. Föräldrarna skola icke dödas för sina barns skull och barnen skola icke dödas för sina föräldrars skull; var och en skall lida döden genom sin egen synd. (5 Mos 24:16)

Dödsstraff tillämpas i en del fall vilket kan verka primitivt eller kärlekslöst. Men de hårda straffen var till för att minimera skadan och lidandet för mänskorna. Genom de hårda straffen sattes en gräns för ondskan. Den skulle inte få bli en surdeg som syrar hela degen. Det var den som hade utfört ett brott som skulle lida för sin gärning. Med vårt till synes humana straffsystem är det alltför ofta offret som lider mest eftersom förövaren ofta kommer ganska lindrigt undan. J.f.r. det lidande som kom när inte Israel lydde utan tillät upproret mot Gud att få fotfäste i landet. Det ledde till hela folkets fördrivande från löfteslandet in i Babylonisk och Assyrisk fångenskap. ”Du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är. Och det övriga folket skall höra det och frukta, och man skall icke vidare göra något sådant ont bland eder.” (5 Mos 19:19-20)

Gud föreskrev även rättsskydd även för den anklagade. Jämför det i dag kritiserade systemet i USA. Där räcker det med att en person vittnar. Då är risken mycket större för att oskyldiga blir dömda än om det alltid krävs två eller tre vittnen för en fällande dom

”Det är icke nog att allenast ett vittne träder upp mot någon angående någon missgärning eller synd, vad det nu må vara för en synd som någon kan hava begått. Efter två eller efter tre vittnens utsago skall var sak avgöras. (5 Mos 19:15-20)

Dessa brott kräver dödsstraff

- Avgudadyrkan
- Häda Guds namn
- Sabbatsbrott
- Slå eller förbanna sin far eller mor
- Människorov
- Upproriskhet
- Mord
- Sex med nära släkt/incest
- Sex under mensflödet
- Homosexualitet
- Sex med djur

Lagen Sammanställning

- Äktenskapsbrott med trolovad eller annan mans hustru
- Nyblivna frun var ej jungfru
- Barnoffer till avgudar
- Rådfråga andar

Inga avgudar

Man bör observera att Gud inte säger att så länge ni inte har någon Gud ni sätter lika högt som mig är det okej. Nej INGEN annan Gud ska fruktas, tjänas eller ens nämnas.

Hör, Israel! HERREN, vår Gud, HERREN är en. Och du skall älska HERREN, din Gud, av allt ditt hjärta och av all din själ och av all din kraft. (5 Mos 6:4-5)

Inga andra gudar

2 Mos 20:3; 5 Mos 5:7 Du skall inga andra gudar hava jämte mig.

2 Mos 23:13 Andra gudars namn skall ni inte nämna, de ska inte höras i din mun.

14. I skolen icke följa efter andra gudar, någon av de folks gudar, som bo runt omkring eder,
15. ty en nitälskande Gud är HERREN, din Gud, mitt ibland dig, och du må taga dig till vara, så att icke HERRENS, din Guds, vrede upptändes mot dig, och han utrotar dig från jorden. (5 Mos 6:14-15)

Föreskrivna straff

Här gäller strängaste möjliga straff: dödsstraff

2 Mos 22:20 Den som offerar åt andra gudar än åt HERREN allena han ska ges till spillo

2. Om bland dig, inom någon av de städer som Herren, din Gud, vill giva dig, någon man eller kvinna befinnes göra vad ont är i Herrens, din Guds, ögon, i det att han överträder hans förbund,
3. och går åstad och tjänar andra gudar och tillbeder dem, eller ock solen eller månen eller himmelens hela härskara, mot mitt bud,
4. och detta bliver berättat för dig, så att du får höra därom, då skall du noga undersöka saken; om det då befinnes vara sant och visst att en sådan styggelse har blivit förövad i Israel,
5. så skall du föra den man eller den kvinna som har gjort denna onda gärning ut till din stadsport det må nu vara en man eller en kvinna och stena den skyldige till döds.
6. Efter två eller tre vittnens utsago skall han dödas; ingen skall dömas till döden efter allenast ett vittnes utsago.
7. Först skall vittnenas hand lyftas mot honom för att döda honom, och sedan hela folkets hand: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är. (5 Mos 17:2-7)

5 Mos 13:6-11

6. Om din broder, din moders son, eller din son eller din dotter, eller hustrun i din famn, eller din vän som är för dig såsom ditt eget liv, om någon av dessa i hemlighet vill förleda dig, i det han säger: »Låt oss gå åstad och tjäna andra gudar, som varken du eller dina fäder hava känt»
7. -- gudar hos de folk som bo runt omkring eder, nära dig eller fjärran ifrån dig, från jordens ena ända till den andra --
8. så skall du icke göra honom till viljes eller höra på honom. Du skall icke visa honom någon skonsamhet eller hava misskund och undseende med honom,
9. utan du skall dräpa honom: först skall din egen hand lyftas mot honom för att döda honom, och sedan hela folkets hand.
10. Och du skall stena honom till döds, därför att han sökte förföra dig till att övergiva HERREN, din Gud, som har fört dig ut ur Egyptens land, ur trälldomshuset.
11. Och hela Israel skall höra detta och frukta, och man skall sedan icke mer göra något sådant ont bland dig.

5 Mos 13:12-18

12. Om du får höra att man i någon av de städer, som HERREN vill giva dig till att bo i, berättar
13. att män hava uppstått bland dig, onda män som förföra invånarna i sin stad, i det att de säga: »Låt oss gå åstad och tjäna andra gudar, som I icke känna»,
14. så skall du noga undersöka och rannsaka och efterforska; (*inget straff skall utmätas på alltför lösa grunder*) om det då befinnes vara sant och visst att en sådan styggelse har blivit förövad bland dig,
15. så skall du slå den stadens invånare med svärdsegg; du skall giva den och allt vad däri är till spillo; också boskapen där skall du slå med svärdsegg.
16. Och allt byte du får där skall du samla ihop mitt på torget, och därefter skall du bränna upp staden i eld, med allt byte du får där, såsom ett heloffer åt HERREN, din Gud; den skall bliva en grushög för evärdlig tid, aldrig mer skall den byggas upp.

Avgudadyrkan, trolldom, svartkonst

Israel togs ut ur ett avgudadyrkande folk och skulle bo mitt bland folk som var avgudadyrkare och bedrev svartkonst och trolldom.

Straff

Offra barn åt Molok: Döden genom stening. Om folket i landet ser mellan fingrarna med den mannen när han giver en av sina avkomlingar åt Molok så att de inte döda honom då ska jag själv vända mitt ansikte mot honom och alla dem som i trolös avfällighet lupit efter Molok ska jag utrota ur deras folk.

Lagen Sammanställning

Om någon vänder sig till andar: samma sak

2 Mos 22:18 En trollkvinna skall du inte låta leva

Missbruka/Häda inte Guds namn

De två första exemplen handlar antagligen om domstolssammanhang, eller där man tar Gud som vittne för att verka mer trovärdig, fast man ljuger. Det tredje handlar direkt om att häda.

2 Mos 20:7 Du skall icke missbruka HERRENS, din Guds namn, ty HERREN skall icke låta den bli ostraffad, som missbrukar hans namn

I skolen icke svärja falskt vid mitt namn, då ohelgar du din Guds namn. (3 Mos 19:12)

2 Mos 22:28. Gud ska du inte häda och över en hövding (ruler) i ditt folk skall du inte uttala förbannelser.

Straff

Strängaste möjliga straff utmättes: stening. Vad skulle det innebära om Israels folk kunnat häda den levande Guden och förbli ostraffad. Då skulle det lett till en störtflod av synd för en sådan Gud behöver man inte frukta eller lyda. Stränga straff är alltid till för att begränsa synden och den påföljande skadan. De minimerar skadan och lidandet och det är den som gjort sig skyldig till ett brott som får lida, inte offrena som fallet blir om inga stränga straff utmäts. Ta som exempel våldtäktsoffer som i praktiken är skyddslösa för sina plågoandar.

En man hade hädat HERRENS namn: Herren talade till Mose och sade: För ut hädaren utanför lägret, sedan må alla som hörde det lägga sina händer på hans huvud och må så hela menigheten stena honom. Och till Israels barn ska du säga: Om någon hädar sin Gud kommer han att bära på synd. Och den som smädar HERRENS namn ska straffas med döden, hela menigheten ska stena honom. Evad det är en främling eller inföding som smädar Namnet, skall han stenas. (3 Mos 24:10-16)

Sabbatsvila

Ex 31:12-17 Mina sabbater ska ni hålla, ty de är ett tecken mellan mig och er från släkte till släkte för att ni ska veta att jag är Herren som helgar eder. Så håll nu sabbaten, ty den ska vara helig. Den som ohelgar den skall straffas med döden, ty var och en som på den dagen gör något arbete han skall utrotas ur sin släkt. Sex dagar skall arbete göras men på sjunde dagen är vilosabbat, en Herrens helgdag. Och Israels barn skall hålla sabbaten, så att de fira den släkte efter släkte såsom ett evigt förbund. Den skall vara ett evärdligt tecken mellan mig och Israels barn, ty på sex dagar gjorde HERREN himmel och jord men på den sjunde vilade han och tog sig ro”

Straff för sabbatsbrott

Varför föreskriver Gud ett så strängt straff för sabbatsbrott? Kanske för att det så väl indikerar inre trolöshet. Man vill inte följa Guds vilja när det inte är lika uppenbart varför. Det är en känslig indikator för upproriskhet och inre avfällighet. Det är som ett litet tecken på en inre allvarlig sjukdom. En surdeg som skulle syra hela degen om den fick hållas i fred.

Så håll nu sabbaten, ty den ska vara helig. Den som ohelgar den skall straffas med döden, ty var och en som på den dagen gör något arbete han skall utrotas ur sin släkt. (2 Mos 31:14)

32. Medan nu Israels barn voro i öknen, ertappades en man med att samla ihop ved på sabbatsdagen.
33. Och de som ertappade honom med att samla ihop ved förde honom fram inför Mose och Aron och hela menigheten.
34. Och då det icke var bestämt vad som borde göras med honom, satte de honom i förvar.
35. Och HERREN sade till Mose: »Mannen skall straffas med döden; hela menigheten skall stena honom utanför lägret.»
36. Då förde hela menigheten ut honom utanför lägret och stenade honom till döds, såsom HERREN hade bjudit Mose. (4 Mos 15:32-36)

Att bryta sabbatsbudet ansågs som överlagt förakt mot HERRENS klara och entydiga bud. Det gjordes med "upplyft hand" och straff för onda handlingar gjorda med berått mod var döden. J.f.r. följderna av att Israels folk vägrade gå in och inta löftelandet. Skulle handlingar gjorda i överlagt uppror mot Gud förblivit ostraffade skulle följderna ha blivit total inre förruttnelse bland Israels barn och därmed deras undergång. Straffet, som var hårt, hindrade en Gudsupprorets cancersvulst att sprida sig - och minimerade således skadan

Föräldrar

Budet förenat med löfte om långt liv. Sätter klart samband mellan förakt för sina jordiska föräldrar och för sin himmelske far. Man kan inte påstå att man älskar honom om man föraktar de föräldrar Gud låtit oss få. Därav de stränga straffen

Var och en frukte sin moder och sin fader (3 Mos 19:3)

Hedra din fader och din moder. För att du må länge leva i det land HERREN din Gud vill giva dig. (2 Mos 20:12; 5 Mos 5:16)

Förbannad vare den som visar förakt för sin fader eller sin moder. Och allt folket skall säga: »Amen.» 5 Mos 27:16

Straff

2 Mos 21:15 Den som slår sin far eller mor, han ska straffas med döden.

Den som uttalar förbannelser över sin far eller mor, han ska straffas med döden. (2 Mos 21:17
3 Mos 20:9)

Slavar

Att en del människor skulle bli andra människor slavar var inget som Gud hade tänkt eller ville, den situationen är en följd av människans uppror mot Gud, ett symptom på människans själviskhet, kärlekslöshet och girighet. Bibeln är dock mycket realistisk, den utgår från de verkliga förhållanden som råder, inte en dröm- eller idealsituation. Därför ges föreskrifter som skall hindra sådana som har köpta tjänare eller slavar att behandla dem brutalt, hårt eller grymt. Gång på gång påminner Gud om att Israelerna själva varit slavar i Egypten och att de därför skall komma ihåg det och behandla sina slavar med värdighet. J.f.r. Paulus uppmaningar till både slavar och slavägare (Ef 6:5-9; Kol 3:22-4:1)

Den som stjälar en människa vare sig han säljer den stulne eller den finns kvar hos honom han skall straffas med döden. (2 Mos 21:16)

Mänskorov

Om en man befinnes hava stulit någon av sina bröder, Israels barn, och han behandlar denne såsom träl eller säljer honom, så skall tjuven dö: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är. (5 Mos 24:7)

Upproriskhet/Olydnad

18. Om någon har en vanartig och uppstudsigt son, som icke lyssnar till sin faders och sin moders ord, och som, fastän de tukta honom, ändå icke hör på dem,
19. så skola hans fader och hans moder taga honom och föra honom ut till de äldste i staden, till stadens port.
20. Och de skola säga till de äldste i staden: »Denne vår son är vanartig och uppstudsigt och vill icke lyssna till våra ord, utan är en frossare och drinkare.»
21. Då skall allt folket i staden stena honom till döds: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är. Och hela Israel skall höra det och frukta. (5 Mos 21:18-21)

J.f.r. den som inte älskar mig mer än son eller dotter, mor eller far eller hustru, han är mig inte värdig. Du skall älska din Gud över allting. På det här sättet skulle skadan av upproriskhet - som om den tilläts sprida sig - skulle orsaka katastrof för hela folket - minimeras.

Mord

Lagen Sammanställning

De stränga straffen för mord baseras på att människan skapats till Guds avbild. Att våldföra sig på en mänska är att våldföra sig på Gud. Liksom för kroppsliga skador kunde en person i vissa enstaka fall lösas från dödsstraff även här genom att betala lösepenning. Var det en olyckshändelse kunde man fly till vissa anvisade fristäder.

30. Om någon slår ihjäl en annan, skall man, efter vittnens utsago, dräpa dråparen; men en enda persons vittnesmål är icke nog för att man skall kunna döma någon till döden.
33. I skolen icke ohelga det land där I ären; genom blod ohelgas landet, och försoning kan icke bringas för landet för det blod som har blivit utgjutet däri, annat än genom dens blod, som har utgjutit det.
34. I skolen icke orena landet där I bon, det i vars mitt jag har min boning, ty jag, HERREN, har min boning mitt ibland Israels barn. (4 Mos 35:31,33-34)

Den som utgjuter människoblod, hans blod skall av människor bli utgjutet, ty Gud har gjort människan till sin avbild (1 Mos 9:6)

Du skall inte dräpa. (2 Mos 20:13; 5 Mos 5:17)

24. Förbannad vare den som lönnligen mördar sin nästa. Och allt folket skall säga: »Amen.» (5 Mos 27:24)

Straff

Den som slår någon så att han dör, han ska straffas med döden. Men om han inte traktade efter hans liv skall han anvisas en ort dit han kan fly. Men om någon begår det dådet att han dräper sin nästa med list måste han absolut dö. (2 Mos 21:12-14; 3 Mos 24:17)

Om en ox stångar någon till döds skall oxen dödas, köttet får inte ätas, men ägaren är fri. Men om oxen haft för vana att stångas och ägaren har blivit varnad men inte brytt sig skall även ägaren stenas. Men skulle lösepenning bli honom ålagd så give han till lösen för sitt liv så mycket som ålägges honom. Är det en gosse eller en flicka som dödas skall man göra på samma sätt. Men om oxen stångar en träl skall han giva ägaren 30 siklar silver och oxen skall stenas. (2 Mos 21:28-32)

Ertappas en tjuv vid inbrottet och blir slagen till döds vilar ingen blodsskuld på dråparen, men hade solen gått upp när det skedde, då är det blodsskuld. (2 Mos 22:2-3)

Foster

Knuffas en gravid kvinna så att fostret föds fram, men allt går bra och det överlever så behöver han bara betala böter vad kvinnans man kräver och efter domares prövning. Men dör fostret skall liv ges för liv. (2 Mos 21:22-23)

Här kommer det fram att fostret också är en mänska, om än ännu i moderlivet. Hon skyddas av samma lagar som för en född människa. Huruvida det fanns möjlighet att betala lösen för sitt liv i detta fall framgår inte

Äktenskap och sexuella förbindelser

Dessa lagar har den klart största omfattningen, brott mot dessa straffas också hårt. Det äktenskapliga förbundet är det starkaste förbund Gud inrättat bland människor. Det har många gemensamma drag med de förbund Gud slutit med människorna. Saknar människorna respekt för äktenskapsförbundet mellan människor börjar de också bete sig likadant mot Guds förbund med dem - trolös avfällighet. Det sexuella är något mycket fint Gud skapat oss med. Därför skall det hanteras varsamt. Därför är djävulen så intresserad av att pervertera till max på detta område. Gud vill åter med de hårda straffen minimera skadan och lidandet för folket.

Nära släktskapsförhållanden, Incest

Faders hustru

Om någon ligger hos sin faders hustru så blottar han sin faders blygd, de ska båda straffas med döden, blodskuld låder vid dem. (3 Mos 20:11)

Svärdotter

Om någon ligger hos sin svärdotter, så ska de båda straffas med döden, de har bedrivit en vederstygglighet (perversion), blodskuld låder vid dem. (3 Mos 20:12)

Samtidigt mor och dotter

Om någon till hustru tar en kvinna och samtidigt hennes mor ska de alla brännas upp i eld för att någon skändlighet inte ska finnas hos er (3 Mos 20:14)

Syster, halvsystem

Om någon tar till hustru sin syster, sin faders dotter eller sin moders dotter så är det en skamlig gärning och de ska utrotas inför sitt folks ögon. (3 Mos 20:17)

Förbannad vare den som ligger hos sin syster, sin faders dotter eller sin moders dotter. Och allt folket skall säga: »Amen.» (5 Mos 27:22)

Förbud mot sex under kvinnans mensperiod

Lagen Sammanställning

Om någon ligger hos en kvinna som har sin månadsrening så ska de båda utrotas ur sitt folk. (3 Mos 20:18)

Homosexualitet

Om en man ligger hos en annan man såsom man ligger hos en kvinna så gör de båda en styggelse, de ska straffas med döden, blodskuld låder vid dem. (3 Mos 20:13)

Sex med djur

Var och en som beblandar sig med något djur han ska straffas med döden. (2 Mos 22:19)

Om en man eller en kvinna beblandar sig med något djur så ska han/hon straffas med döden och djuret ska ni döda. (3 Mos 20:15)

Äktenskapsbrott, sex innan äktenskap

Äktenskapsbrott med trolovad

Om någon låg med en kvinna som var trolovad betraktades det som ett ännu värre brott än vanligt äktenskapsbrott (se JNT jungfrufödelsen)

23. Om en jungfru är trolovad med en man, och en annan man träffar henne i staden och lägrar henne,
24. så skolen I föra dem båda ut till stadens port och stena dem till döds, flickan, därför att hon icke ropade på hjälp i staden, och mannen, därför att han kränkte en annans trolovade: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är.
25. Men om det var ute på marken som mannen träffade den trolovade flickan, och han där tog henne med våld och lägrade henne, så skall mannen som lägrade henne ensam dö.
26. Men flickan skall du icke göra något, flickan har icke begått någon synd som förtjänar döden; utan det är med denna sak, såsom när en man överfaller en annan och dräper honom.
27. Ty då det var ute på marken som han träffade den trolovade flickan, kan hon hava ropat, utan att någon fanns där, som kunde frälsa henne. (5 Mos 22:23-27)

Äktenskapsbrott med annan mans hustru

Om någon begår äktenskapsbrott med en annan mans hustru, om han begår äktenskapsbrott med sin nästas hustru, så ska de straffas med döden, både mannen och kvinnan. (3 Mos 20:10)

22. Om en man ertappas med att ligga hos en kvinna som är en annan

mans äkta hustru, så skola båda dö, både mannen som låg hos kvinnan, och jämväl kvinnan: du skall skaffa bort ifrån Israel vad ont är. (5 Mos 22:22)

Kvinnan var ej jungfru vid giftermålet

20. Men om det var sanning, om tecknen till att flickan var jungfru icke funnos,
21. då skall man föra ut flickan utanför dörren till hennes faders hus, och männen i staden skola stena henne till döds därför att hon har gjort vad som var en galenskap i Israel, då hon bedrev otukt i sin faders hus: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är. (5 Mos 22:20-21)

Vid misstanke om att kvinnan ej var jungfru vid giftermålet

13. Om en man har tagit sig en hustru och gått in till henne, men sedan får motvilja mot henne,
14. och då påbördar henne skamliga ting och sprider ut ont rykte om henne och säger: »Denna kvinna tog jag till hustru; men när jag låg hos henne, fann jag icke tecknen till att hon var jungfru»,
15. så skola flickans fader och moder taga tecknen till att flickan var jungfru och bära dem ut till de äldste i staden, där de sitta i porten.
16. Och flickans fader skall säga till de äldste: »Jag gav min dotter till hustru åt denne man, men han har fått motvilja mot henne.
17. Och nu påbördar han henne skamliga ting och säger: 'Jag har icke funnit tecknen till att din dotter var jungfru'; men här äro tecknen till att min dotter var jungfru.» Och de skola breda ut klädet inför de äldste i staden.
18. Då skola de äldste i staden taga mannen och tukta honom.
19. Och de skola ålägga honom att böta hundra siklar silver (dubbla brudgåvan), vilka han skall giva åt flickans fader, därför att han har spritt ut ont rykte om en jungfru i Israel. Och hon skall vara hans hustru, och han får icke skilja sig från henne, så länge han lever.
20. Men om det var sanning, om tecknen till att flickan var jungfru icke funnos,
21. då skall man föra ut flickan utanför dörren till hennes faders hus, och männen i staden skola stena henne till döds därför att hon har gjort vad som var en galenskap i Israel, då hon bedrev otukt i sin faders hus: du skall skaffa bort ifrån dig vad ont är.

Lagar om rent och orent

Introduktion

Lagarna om ceremoniell renhet och orenhet är omfattande. Men innan vi studerar sammanställningen av lagarna behöver vi först förstå skillnaden mellan ceremoniell och etisk orenhet

Ceremoniell och etisk renhet

I GT talas det om två slags renhet i religiös bemärkelse, nämligen kultisk (ceremoniell, Levitisk) renhet och renhet i etisk bemärkelse. Gud kräver av sitt folk renhet i etisk bemärkelse, d.v.s. rättfärdighet. Ett pedagogiskt hjälpmedel i denna fostran var de föreskrifter om ceremoniell renhet man finner i främst 3 Mosebok.

Den ceremoniella orenheten hade alltså inget att göra med etisk synd. Den var mer allvarlig. Dessa regler var ett pedagogiskt hjälpmedel för människorna att inse Guds helighet, samtidigt som de gav ett viktigt skydd mot epidemier.

Det är även viktigt att förstå att man inte ansåg att dessa reningar kunde göras mekaniskt eller var uttryck för olika tabun. Bl.a. i fynd från Qumran inleds varje reningsceremoni med att den som skall renas ber: Välsignad vare Du Israels Gud, som... (reclaiming s. 299). De skulle göras i tro och tacksamhet till den som skänkt möjligheten till rening.

Ceremoniallagarnas funktion

Pedagogisk

Dessa lagar kan undervisa oss om människans och hela skapelsens fallna tillstånd, samt hennes totala beroende av Guds nåd som hon endast kan ta emot genom tro.

Mänskans fallna tillstånd

Också när vi inte syndar etiskt är vi orena i oss själva. Naturliga och oundvikliga funktioner

Lagen Sammanställning

såsom menstruation och sädestömningar orsakar redan orenhet. Onormala blödningar, hudsjukdomar m.m. kräver blodsoffer för rening. Mänskan måste således, såsom det också tydligt kommer fram i övriga offerlagar helt lita på Guds nåd. Denna nåd kan hon endast ta emot genom tro, genom att lita på att Gud förlåter, renar, och tillräknar henne rättfärdighet som en fri gåva. Mänskan är alltså inte ren inför Gud även om hon skulle lyckas hålla alla etiska föreskrifter. Jfr I synd är jag född och i synd har min moder avlat mig (Ps 51:7). Hela hennes väsen är genomsyrat av följderna av syndafallet.

Vid reningsföreskrifterna för särskilt spetälska kan man se många paralleller till hur Gud renar från ”syndens spetälska” genom Jesu blod som rann på korsets trä.

Hela skapelsens orenhet

Att hela skapelsen är drabbad av syndens konsekvens kommer fram när många djur i sig själva är orena. Kontakt med döda djur ger automatiskt orenhet

Medicinsk

Gud ville att hans folk skulle vara ett friskt folk. Föreskrifterna uttrycker hälsomässigt sunda principer. Idag har vi lättare att förstå och rätt värdesätta de sunda principer rörande diet, hygien och medicin som uttrycks i dessa kapitel. Lagarna om rent och orent motarbetade spridningen av många farliga och smittosamma sjukdomar i ett hett klimat.

Hälsosam kost

Gud ville att Hans folk skulle äta hälsosam mat av djur som inte var typiska smittobärare.

Skydd mot smitta genom beröring

Ceremoniellagarnas föreskrifter vill minimera fysisk kontakt med smittobärande djur - levande och döda, samt människor. Samma sak gällde vid fysisk kontakt under kvinnans mensperiod och när mannen haft sädesuttömning. I ett hett klimat är blod och sädesvätska goda tillväxthärdar för bakterier.

Det var bättre att en var sjuk och måste gå i karantän än att stora delar av lägret blev sjukt, den här lösningen gav minsta möjliga lidande i en fallen värld. Jfr våra karantänsbestämmelser vid smittosamma sjukdomar. De är inga lagar gjorda för att förnedra någon. De är en nödvändighet för att minimera sjukdomar och lidande.

Att lagarna gav avsedd verkan finns vittnesbörd om bl.a. från medeltidens europa. Då insjuknade inte lika många judar som andra folk i de sjukdomsepidemier som drog fram. En delförklaring till det var utan tvekan att många judar följde renhetsföreskrifterna i Moseböckerna.

Översikt av reningsföreskrifterna

Föreskrifterna gick från den mildaste formen, att endast vänta till aftonen till mycket detaljerat föreskrivna blodsoffersritualer under flera dagars tid.

Orenhet som inte krävde annat än vänta

Kontakt med kvinna som har mens. (till aftonen)

Beröring av sak som placerats på material som kvinna suttit eller legat på under mensperioden. (till aftonen)

Efter samlag under kvinnans mensperiod då mannen fått något av hennes blodflöde på sig. (7 dagar)

Efter födsel (pojke 7 dagar, flicka 14 dagar. Efter totala reningstidens slut dock blodsoffer)

Orenhet som krävde tvagning i vatten av kläderna

Beröring med orent djur (dött eller levande)

Efter misstanke om spetälska.

Orenhet som krävde tvagning av kroppen

Mannens sädesutgjutning (oren till aftonen)

Efter samlag, både mannen och kvinnan. (oren till aftonen)

Orenhet som krävde tvagning av såväl kroppen som kläderna

Beröring med sår som varas, eller det material som blivit orent p.g.a. flytningar. (Oren till aftonen)

Beröring med material som en kvinna legat eller suttit på under mensperioden.

Orenhet som krävde bestänkning av det speciella stänkelsevattnet (se d.o.)

Beröring med död mänska. (Dessutom skulle man tvätta såväl sin kropp som sina kläder.)

Orenhet som krävde rening med blodsoffer

Den som haft sår som varas (Efter att flytningarna upphört, räkna först sju dagar)

Onormalt blodflöde. (Räkna först 7 dagar)

Spetälska (Dessutom skall personen tvätta såväl sina kläder som sig själv i vatten. Därutöver skall han även raka av allt sitt hår och vänta i sju dagar (se d.o.))

Efter att den totala reningstiden var slut efter barnafödelse.

Israel var ett heligt folk

Var helig därför att HERREN är helig

Jag är Herren er Gud och ni skall hålla er heliga och vara heliga, ty jag är helig...

45. Ty jag är HERREN, som har fört eder upp ur Egyptens land, för att jag skall vara eder Gud. Så skolen I nu vara heliga, ty jag är helig. (3 Mos 11:43,45)

Helighet är nyckeltemat i hela tredje Mosebok. Ordet helig förekommer oftare i tredje Mosebok än in någon annan bok i Bibeln. Israel skulle vara helt helgad åt Herren. Israels helighet, avskildhet, skulle uttryckas i varje aspekt av hennes liv till den grad att alla delar av livet hade en ceremoniell kvalitet. P.g.a. vad och vem Gud är och vad han gjort måste hans folk hänge sig själva helt och fullt till honom. (NIV)

HERREN finns mitt bland Israels folk

Guds närhet och närvaro var orsaken till detta behov av renhet. Hade Gud inte velat ha något att göra med Israels folk eller mänskan i allmänhet skulle inga renhetsföreskrifter behövt. Kraven på ceremoniell renhet är alltså ett sigill på Guds kärlek och Hans vilja till gemenskap med människan.

9. När du drager ut mot dina fiender och slår läger, skall du taga, dig till vara för allt vad orent är.
10. Om bland dig finnes någon som icke är ren, därigenom att något har hänt honom under natten, så skall han gå ut till något ställe utanför lägret; han får icke komma in i lägret.
11. Och mot aftonen skall han bada sig i vatten, och när solen går

Lagen Sammanställning

ned, får han gå in i lägret. --

12. Du skall hava en särskild plats utanför lägret, dit du kan gå avsides.
13. Och du skall jämte annat som du bär hava en pinne, och när du vill sätta dig därute, skall du med den gräva en grop och sedan åter täcka över din uttömning.
14. Ty HERREN, din Gud, vandrar fram i ditt läger för att hjälpa dig och giva dina fiender i ditt våld; därför skall ditt läger vara heligt, så att han icke hos dig ser något som väcker hans leda och fördenskull vänder sig bort ifrån dig. (5 Mos 23: 9-14)

De ceremoniellt orena uteslöts från lägerområdet. Gud var närvarande i lägret på ett speciellt sätt därför kunde "inget orent" komma inför honom. I det nya Jerusalem kommer det på samma sätt inte att finnas rum för någon kompromiss. Inget orent kan komma inför Gud. (Upp 21)

”Bjud Israels barn att de skaffa bort ur lägret var och en som är spetälsk eller har flytning och var och en som har blivit oren genom någon död. En sådan vare sig man eller kvinna skall ni skaffa bort till något ställe utanför lägret ska ni skicka honom för att han inte må orena deras läger, jag har ju min boning mitt ibland dem. (4 Mos 5:3)

31. Så skolen I bevara Israels barn från orenhet, på det att de icke må dö i sin orenhet, om de orena mitt tabernakel, som står mitt ibland dem. (3 Mos 15:31)

Detaljerade föreskrifter gav skydd mot orenhet

43. Gören eder icke själva till en styggelse genom något sådant djur, och ådragen eder icke orenhet genom sådana, så att I bliven orenade genom dem.
44. Ty jag är HERREN, eder Gud; och I skolen hålla eder heliga och vara heliga, ty jag är helig. Och I skolen icke ådraga eder orenhet genom något av de smådjur som röra sig på jorden.
46. Detta är lagen om fyrfotadjuren, och om fåglarna, och om alla slags levande varelser som röra sig i vattnet, och om alla slags smådjur på jorden, (3 Mos 11:43-46)

För att skilja mellan rent och orent

Det skulle inte behöva finnas några gråzoner, inga tolkningsmöjligheter. Nej tydligt och klart anger Gud vilka djur som är rena och vilka som är orena.

47. för att man skall kunna skilja mellan orent och rent, mellan de djur som få ätas och de djur som icke få ätas. (3 Mos 11:47)

För icke-judar frivilligt

I NT blir det klart att för hedningar som kommer till tro så är detta något man kan praktisera eller så låter man bli - för icke-judar är det här helt frivilligt, liksom iakttagandet av speciella judiska högtider, handtvagningar m.m. (Kol 2:16 JNT)

21. I skolen icke äta något självdött; åt främlingen som bo inom dina portar må du giva sådant, och han må äta det; eller ock må du sälja det åt en utlänning. Ty du är ett folk som är helgat HERREN, din Gud.

Tydiligen var mat alltså inte orent i sig själv. Eftersom icke-judar kunde äta det utan att det var "synd"

Översikt av orsaker till ceremoniell orenhet

Ceremoniell orenhet för mänskan medfördes av

1/ Kontakt med orena djur

2/ Beröring med offret av röda kvigan

3/ Beröring med en död människa

4/ Orena flytningar (variga sår, mens och sädesuttömning)

5/ Barnafödande

6/ Spetälska och andra kroniska hudsjukdomar

Rena och orena djur

Denna uppdelning mycket gammal

Skillnaden mellan rena och orena djur är lika gammal åtminstone som Noa (1 Mos 7:2).

Orsaken - heligt och friskt folk

Orsaken till denna uppdelning är antagligen primärt att bevara Israel som ett heligt folk. Men hälsoaspekter har ändå mycket att göra med denna indelning. Gud som kung och ledare för sitt folk ville ha ett friskt folk därför ville han att de skulle äta hälsosam mat. Listan är långt ifrån en katalog över tabubelagd föda, uppgjord med uppfinningsrik fantasi. Dessa listor understryker ett faktum som man inte har upptäckt förrän sent detta århundrade: att en del djur bär på sjukdomar som är farliga för människan. (Ill)

Fyrfotade landdjur

Rena

Idisslare med helkluvna hovar

De däggdjur som är rena hör endast till en typ, vare sig de är husdjur eller vilda. De är idisslare och är ännu våra mest betydelsefulla köttdjur. (Ill)

Dessa äro de djur som I fån äta bland alla fyrfotadjur på jorden:

3. alla de fyrfotadjur som hava klövar och hava dem helkluvna, och som idissla, dem fån I äta. (3 Mos 11:2-3)
4. Dessa äro de fyrfotadjur som I fån äta: fäkreatur, får och getter, hjort,
5. gasell, dovhjort, stenbock, dison, teoantilop och semer,
6. alla de fyrfotadjur som hava klövar och hava dem helkluvna i två hälfter, och som idissla; sådana fyrfotadjur fån I äta. (5 Mos 14:4-6)

Orena

Ej helkluvna klövar, de som inte idissla

Här nämns specifikt kamelen, klippdassen, haren och svinet. Av de däggdjur som är orena är det endast svinet som idag har nämnvärd betydelse som köttproducent. Idag vet man dock att det kan vara bärare av många parasiter som är farliga för människan. Svinet kan endast ätas om det kokas eller steks omsorgsfullt. Svinet är vidare en allätare och kan dessutom på ett mekaniskt sätt sprida sjukdomar om det får röra sig fritt.

26. alla de fyrfotadjur som hava klövar, men icke helkluvna, och som icke idissla, de skola gälla för eder såsom orena. Var och en som kommer vid dem bliver oren. (3 Mos 11:26)
4. Men dessa skolen I icke äta av de idisslande djuren och av dem som hava genomkluvna klövar: kamelen, ty han idisslar väl, men har icke klövar, han skall gälla för eder såsom oren; klippdassen, ty han idisslar väl
5. men har icke klövar, han skall gälla for eder såsom oren; haren, ty han idisslar väl,
6. men har icke klövar, han skall gälla för eder såsom oren; svinet,
7. ty det har väl klövar och har dem helkluvna, men det idisslar icke, det skall gälla för eder såsom oren. (3 Mos 11:4-7)

Av dessa djurs kött skolen I icke äta, ej heller skolen I komma vid deras döda kroppar. (5 Mos 14:8)

Alla djur med tassar

Rovdjuren är oftast "tassdjur". Sådana skulle lätt åstadkomma infektioner i ett varmt klimat där köttet rutnade snabbt.

27. Och alla slags fyrfotade djur som gå på tassar skola gälla för eder såsom orena. (3 Mos 11:27)

Smådjur, kräldjur och ormar

Denna grupp benämns direkt för en styggelse

41. Och alla slags smådjur som röra sig på jorden äro en styggelse; de skola icke ätas.
  42. Varken av det som går på buken eller av det som går på fyra eller flera fötter, bland alla de smådjur som röra sig på jorden, skolen I äta något, ty de äro en styggelse. (3 Mos 11:41-42)
29. Och bland de smådjur som röra sig på jorden skola dessa gälla för eder såsom orena: vesslan, jordråttan, ödlan med dess arter,

30. anakan, koadjuret, letaen, hometdjuret och kameleonten.
31. Dessa äro de som skola gälla för eder såsom orena bland alla smådjur. Var och en som kommer vid dem, sedan de äro döda, skall vara oren ända till aftonen. (3 Mos 11:29-31)

Djur i vattnet

Fiskar skall ha fenor och fjäll, varför bara vanlig fisk kunde ätas. Alla kräftdjur, musseldjur etc är uteslutna. Det fanns inga kylskåp och frysar i öknen, räkor fångas i Ishavet. Skaldjur är än idag de djur som, trots alla moderna frysar och kyldiskar, oftast förorsakar matförgiftning och tarmkatarr

Rena - med fenor och fjäll

9. Detta är vad I fån äta av allt det som lever i vattnet: allt det i vattnet, vare sig i sjöar eller i strömmar, som har fenor och fjäll, det fån I äta. (3 Mos 11:9; 5 Mos 14:9)

Övriga - en styggelse

10. Men allt det i sjöar och strömmar, som icke har fenor och fjäll, bland allt det som rör sig i vattnet, bland alla levande varelser i vattnet, det skall vara en styggelse för eder.
11. Ja, de skola vara en styggelse för eder; av deras kött skolen I icke äta, och deras döda kroppar skolen I räkna såsom en styggelse.
12. Allt det i vattnet, som icke har fenor och fjäll, skall vara en styggelse för eder. (3 Mos 11:10-12; 5 Mos 14:10)

Flygande djur

Alla rena fåglar fån I äta. (5 Mos 14:11)

Orena fåglar

Fåglar förekommer i så många arter att de inte kunnat klassificeras enligt någon enkel regel utan de förbjudna arterna nämns vid namn.

Rov- och asfåglar

Rov- och asfåglar är sjukdoms- och smittospridare

Lagen Sammanställning

13. Och bland fåglarna skolen I räkna dessa såsom en styggelse, de skola icke ätas, de äro en styggelse: örnen, lammgamen, havsörnen, *raafågeln*
14. gladan, falken med dess arter,
15. alla slags korpar efter deras arter,
16. strutsen, tahemasfågeln, fiskmåsen, höken med dess arter,
17. ugglan, dykfågeln, uven,
18. tinsemetfågeln, pelikanen,
19. asgamen, hägern, regnpiparen med dess arter, härfågeln och flädermusen. (3 Mos 11:13-19; 5 Mos 14:12-18)

Alla flygande fyrfotadjur

20. Alla de flygande smådjur som gå på fyra fötter skola vara en styggelse för eder. De skall inte ätas. (3 Mos 11:20; 5 Mos 14:19)

Vissa gräshoppor tillåtna

21. Av alla flygande smådjur, som gå på fyra fötter fån I allenast äta dem som ovanför sina fötter hava två ben att hoppa med på jorden.
22. Dessa fån I äta bland gräshopporna: arbe med dess arter, soleam med dess arter, hargol med dess arter och hagab med dess arter. (3 Mos 11:21-22)

Trots deras stora antal var endast ett fåtal insekter ätbara. Termiter (vita myror) kan vara användbara lokalt, men gräshopporna - lätt igenkännbara genom ett benpar för hoppning - är mest betydelsefulla. Dessa är de enda rena insekterna i den Mosaiska lagen. Ett slags gräshoppor som lever i flock är helt och hållet vegetarianer och är värdefulla på grund av hög proteinhalt och har varit standardföda sedan långa tider, och det är troligt att de åts allmänt under ökenvandringen.

(Från Illustrerad Bibelhandbok s. 176 "Rena och orena djur" av George Cansdale)

Översikt av vad som orsakar orenhet samt reningsföreskrifter

Att äta eller röra orena djurs kroppar

8. Av dessa (orena) djurs kött skolen I icke äta, ej heller skolen I komma vid deras döda kroppar; de skola gälla för eder såsom orena. (3 Mos 11:8)
3. Du skall icke äta något som är en styggelse. (5 Mos 14:3)

Att äta kött av ett självdött eller ihjälrivet rent djur

40. Och den som äter kött av en sådan död kropp (av ett rent djur), han skall två sina kläder och vara oren ända till aftonen. (3 Mos 11:40)
21. I skolen icke äta något självdött; (5 Mos 14:21)
15. Och var och en som äter ett självdött eller ihjälrivet djur, evad han är inföding eller främling, skall två sina kläder och bada sig i vatten och vara oren ända till aftonen; då bliver han ren.
16. Men om han icke tvår sina kläder och icke badar sin kropp kommer han att bära på missgärning. (3 Mos 17:15-16)

Att bära bort ett dött rent djur

39. Och om något fyrfotad djur som får ätas av eder dör, så skall den som kommer vid dess döda kropp vara oren ända till aftonen. (3 Mos 11:39)

Oren till aftonen

24. Genom följande djur ådragen I eder orenhet; var och en som kommer vid deras döda kroppar skall vara oren ända till aftonen, (3 Mos 11:24 m.fl.)

Rening

3 Mos 11:32-40 anger vad man skall göra för att förhindra att föda och vattenförråd blir förorenade. Samma principer är än idag vägledande för den allmänna hälsovården. (Ill)

Två sina kläder med vatten

25. och var och en som har burit bort någon sådan död kropp (eller på annat sätt blivit oren p.g.a. djurs orenhet) skall två sina kläder och vara oren ända till aftonen: de skola gälla för eder såsom orena. (3 Mos 11:25,28)

Allt som ett dött orent djur vidrör blir orent

32. Och allt varpå något sådant djur faller, sedan det är dött, bliver orent, vare sig det är något slags träkärl, eller det är kläder, eller något av skinn, eller en säck, eller vilken annan sak det vara må, som användes till något behov. (3 Mos 11:32)

Renas med vatten

Man skall lägga det i vatten, och det skall vara orent ända till aftonen; så bliver det rent. (3 Mos 11:32b)

Skall slå sönder lerkärl

33. Och om något sådant faller i något slags lerkärl, så bliver allt som är i detta orent, och kärlet skolen I slå sönder. (3 Mos 11:33)

All mat och dryck blir oren

34. Allt slags mat däri, allt som man äter tillrett med vatten, det bliver orent; och allt slags dryck i något slags kärl, allt som man dricker, det bliver orent därav. (3 Mos 11:34)

En ugn eller härd skall förstöras

35. Och allt varpå någon sådan död kropp faller bliver orent. Är det en ugn eller en härd, skall den förstöras, ty den bliver oren. Och den skall gälla för eder såsom oren. (3 Mos 11:35)

Följande förblir dock rent

En källa eller en brunn

36. Men en källa eller en brunn, en plats dit vatten samlar sig, skall förbliva ren; men kommer någon vid själva den döda kroppen, bliver han oren. (3 Mos 11:36)

Utsädeskorn

37. Och om en sådan död kropp faller på något slags utsädeskorn, något man sår, då förbliver detta rent. (3 Mos 11:37)

...om inte vatten kommit på det

38. Men om vatten har kommit på säden och någon sådan död kropp sedan faller därpå, så skall den gälla för eder såsom oren. (3 Mos 11:38)

Offret av den röda kvigan - stänkelsevattnet

Detta mycket speciella offer som hade helt annorlunda föreskrifter än alla övriga offer och gav som resultat det högheliga stänkelsevattnet som användes till vissa rituella reningar t.ex. efter beröring med en död människa.

(4 Mos 19:1-10)

En röd felfri kviga

2. Detta är den lagstadga som HERREN har påbjudit: Säg till Israels barn att de skaffa fram till dig en röd, felfri ko, en som icke har något lyte, och som icke har burit något ok.

Förs utanför lägret för att slaktas

3. Denna skolen I lämna åt prästen Eleasar; och man skall föra ut henne utanför lägret och slakta henne i hans åsyn.

Detta gjordes alltså vid det tredje altaret vid templet, det yttre altaret,. Efter det att templet byggts fanns altaret rakt österut, vid den södra toppen av Oljeberget.

Blodet stänks sju gånger mot uppenbarelsetältet

4. Och prästen Eleasar skall taga något av hennes blod på sitt finger, och stänka med hennes blod sju gånger mot framsidan av uppenbarelsetältet.

Hela kvigan bränns upp

5. Sedan skall man bränna upp kon inför hans ögon; hennes hud och kött och blod jämte hennes orenlighet skall man bränna upp.

Tillsammans med cederträ, isop och rosenrött garn

6. Och prästen skall taga cederträ, isop och rosenrött garn och kasta det i elden vari kon brännes upp.

Prästen ska tvätta sig och sina kläder

Lagen Sammanställning

7. Och prästen skall två sina kläder och bada sin kropp i vatten; därefter får han gå in i lägret.

Oren till aftonen

Dock skall prästen vara oren ända till aftonen.

Den som brände upp kvigan - likadant

8. Också den som brände upp henne skall två sina kläder i vatten och bada sin kropp i vatten, och vara oren ända till aftonen.

Askan samlades in och förvarades till stänkelsevatten

9. Och en man som är ren skall samla ihop askan efter kon och lägga den utanför lägret på en ren plats. Den skall förvaras åt Israels barns menighet, till stänkelsevatten. Det är ett syndoffer.

Mannen som samlade in askan - tvätta sina kläder och oren till aftonen

10. Och mannen som samlade ihop askan efter kon skall två sina kläder och vara oren ända till aftonen. Detta skall vara en evärdlig stadga för Israels barn och för främlingen som bor ibland dem.

Jfr Hebr 9:13-14 (Hur mycket mer skall då inte Kristi blod rena...)

Beröring med en död människa

(4 Mos 19:11-22)

Oren i sju dagar

Den som kommer vid någon död, vid en människas lik, han skall vara oren i sju dagar. (4 Mos 19:11)

Rena sig på tredje och sjunde dagen

12. Han skall rena sig härmed på tredje dagen och på sjunde dagen, så bliver han ren. Men om han icke renar sig på tredje dagen och på sjunde dagen, så bliver han icke ren. (4 Mos 19:12)

När någon dör i tält

Alla in i tältet oren i sju dagar

14. Detta är lagen: När en människa dör i ett tält, skall var och en som kommer in i tältet och var och en som redan är i tältet vara oren i sju dagar. (4 Mos 19:14)

Alla öppna kärl orena

15. Och alla öppna kärl, alla som icke hava stått överbundna, skola vara orena. (4 Mos 19:15)

Död ute på marken

Oren i sju dagar

16. Och var och en som ute på marken kommer vid någon som har fallit för svärd eller på annat sätt träffats av döden, eller vid människoben eller vid en grav, han skall vara oren i sju dagar. (4 Mos 19:16)

Reningsritual

Ta askan efter offret av den röda kvigan

17. Och för att rena den som så har blivit oren skall man taga av askan efter det uppbrända syndoffret och gjuta friskt vatten därpå i ett kärl. (4 Mos 19:17)

Askan blandat med vatten stänks på de som orenats

18. Och en man som är ren skall taga isop och doppa i vattnet och stänka på tältet och på allt bohaget, och på de personer som hava varit därinne, och på honom som har kommit vid benen eller vid den fallne eller vid den som har dött på annat sätt, eller vid graven. (4 Mos 19:18)

Upprepas den tredje och den sjunde dagen

19. Och mannen som är ren skall på tredje dagen och på sjunde dagen bestänka den som har blivit oren. (4 Mos 19:19a)

Tvätta sig själv och sina kläder

När så på sjunde dagen hans rening är avslutad, skall han två sina kläder och bada sig i vatten, så bliver han ren om aftonen. (4 Mos 19:19b)

Mannen som stänkte vattnet skall tvätta sina kläder

21. Och detta skall vara för dem en evärdlig stadga. Mannen som stänkte stänkelsevattnet skall två sina kläder; (4 Mos 19:21a)

Rör någon annan stänkelsevattnet - oren till aftonen

och om någon annan kommer vid stänkelsevattnet, skall han vara oren ända till aftonen.

22. Och allt som den orene kommer vid skall vara oren, och den som kommer vid honom skall vara oren ända till aftonen. (4 Mos 19:21b-22)

Den som inte renar sig måste dö

Underlåtelse att rena sig var ett uttryck för likgiltighet och direkt uppror mot Gud. Man föraktade Guds helighet och Hans heliga stadgar.

13. Var och en som kommer vid någon död, vid liket av en människa som har dött, och sedan icke renar sig, han orenar HERRENS tabernakel, och han skall utrotas ur Israel. (4 Mos 19:13a)

Förblir oren p.g.a. att stänkelsevattnet inte renat

Därför att stänkelsevatten (från offret av den röda kvigan) icke har blivit stänkt på honom, skall han vara oren; orenhet låder alltjämt vid honom. (4 Mos 19:13b)

20. Men om någon har blivit oren och sedan icke renar sig, skall han utrotas ur församlingen; ty han har orenat HERRENS helgedom; stänkelsevatten har icke blivit stänkt på honom, han är oren. (4 Mos 19:20)

Orena flytningar

Hit räknas varande sår, menstruation eller andra blodflöden samt sädesuttömning. Alla tre är substanser som erbjuder en närande växtplats för bakterier och andra sjukdomsspridare. De föreskrifter som anges är utmärkta försiktighetsåtgärder för att hindra/begränsa spridningen av farliga smittor inom lägret/befolkningen.

Sår som varas

3. Om någon får flytning ur sitt kött, så är sådan flytning oren. Och angående hans orenhet, medan flytningen varar, gäller följande: Evad hans kött avsöndrar flytningen, eller det tillsluter sig för flytningen, så är han oren. (3 Mos 15:3)

Allt som ligger på blir orent

4. Allt varpå den sjuke ligger bliver orent, och allt varpå han sitter bliver orent. (3 Mos 15:4)

Den som rör något orent

5. Och den som kommer vid det varpå han har legat (3 Mos 15:5a)

Skall tvätta sina kläder och vara oren till aftonen

skall två sina kläder och bada sig i vatten och vara oren ända till aftonen.

6. Och den som sätter sig på något varpå den sjuke har suttit skall två sina kläder och bada sig i vatten och vara oren ända till aftonen. (3 Mos 15:5b-6)
7. Och den som kommer vid den sjukes kropp skall två sina kläder och bada sig i vatten och vara oren ända till aftonen.
8. Och om den sjuke spottar på någon som är ren, skall denne två sina kläder och bada sig i vatten och vara oren ända till aftonen.
9. Och allt varpå den sjuke sitter när han färdas någonstades, bliver orent.
10. Och var och en som kommer vid något, vad det vara må, som har legat under honom skall vara oren ända till aftonen; och den som bär bort något sådant skall två sina kläder och bada sig i vatten och vara oren ända till aftonen. (3 Mos 15:5b-10)

Om inte den sjuke sköljt sina händer

11. Och var och en som den sjuke kommer vid, utan att hava sköljt sina händer i vatten, skall två sina kläder och bada sig i vatten och vara oren ända till aftonen. (3 Mos 15:11)

Ett lerkärl skall sönderslås

12. Och ett lerkärl som den sjuke kommer vid skall sönderslås; (3 Mos 15:12a)

Ett träkärl sköljs med vatten

men är det ett träkärl, skall det sköljas med vatten.(3 Mos 15:12b)

Reningsritual

Räkna sju dagar, därefter tvätta kropp och kläder

13. När den som har flytning bliver ren från sin flytning, skall han, för att förklaras ren, räkna sju dagar och därefter två sina kläder, och sedan skall han bada sin kropp i rinnande vatten, så bliver han ren. (3 Mos 15:13)

Offer - två turturduvor till synd- och brännoffer

14. Och på åttonde dagen skall han taga sig två turturduvor eller två unga duvor och komma inför HERRENS ansikte, till uppenbarelsetältets ingång, och giva dem åt prästen.
15. Och prästen skall offra dem, den ena till syndoffer och den andra till brännoffer; så skall prästen bringa försoning för honom inför HERRENS ansikte, till rening från hans flytning. (3 Mos 15:14-15)

Sädesutgjutning

Bada sin kropp i vatten - oren till aftonen

16. Och om en man har haft sädesutgjutning, så skall han bada hela sin kropp i vatten och vara oren ända till aftonen. (3 Mos 15:16)

Allt underlag m.m. skall tvås i vatten - orent

17. Och allt slags klädnad och allt av skinn, varpå sådan sädesutgjutning har skett, skall tvås i vatten och vara orent ända till aftonen. (3 Mos 15:17)

Efter samlag

Båda bada sig i vatten - orena till aftonen

18. Och när en man har legat hos en kvinna och sädesutgjutning har skett, så skola de båda bada sig i vatten och vara orena ända till aftonen. (3 Mos 15:18)

Normal sexuell aktivitet fordrade inga offer och endast en minimal period av orenhet.

Menstruation

Blod är en av de bästa tillväxthärdarna för bakterier. Den orenhet som det handlar om här kräver inga blodsoffer bara tvagning i vatten och vänta tills orenhetsperioden är förbi.

Oren i sju dagar

19. Och när en kvinna har sin flytning, i det att blod avgår ur hennes kött, skall hon vara oren i sju dagar, (3 Mos 15:19a)

Den som rör vid henne - oren till aftonen

och var och en som kommer vid henne skall vara oren ända till aftonen. (3 Mos 15:19b)

Allt hon ligger på - orent

20. Och allt varpå hon ligger under sin månadsrening bliver orent, och allt varpå hon sitter bliver orent. (3 Mos 15:20)

Den som rör det hon legat på - tvätta kläder och sig själv i vatten

21. Och var och en som kommer vid det varpå hon har legat skall två sina kläder och bada sig i vatten och vara oren ända till aftonen.
22. Och var och en som kommer vid något varpå hon har suttit skall två sina kläder och bada sig i vatten och vara oren ända till aftonen.
23. Och om någon sak lägges på det varpå hon har legat eller suttit, och någon då kommer vid denna sak, så skall han vara oren ända till aftonen. (3 Mos 15:21-23)

Kontakt vid samlag

Oren i sju dagar

24. Och om en man ligger hos henne, och något av hennes månadsflöde kommer på honom, skall han vara oren i sju dagar, och allt varpå han ligger bliver orent. (3 Mos 15:24)

Onormalt blodflöde

Samma som vid normal mensperiod

25. Och om en kvinna har blodflöde under en längre tid, utan att det är hennes månadsrening, eller om hon har flöde utöver tiden för sin månadsrening, så skall om henne, så länge hennes orena flöde varar, gälla detsamma som under hennes månadsreningstid; hon är oren.
26. Om allt varpå hon ligger, så länge hennes flöde varar, skall gälla detsamma som om det varpå hon ligger under sin månadsrening; och allt varpå hon sitter bliver orent, likasom under hennes månadsrening.
27. Och var och en som kommer vid något av detta bliver oren; han skall två sina kläder och bada sig i vatten och vara oren ända till aftonen. (3 Mos 15:25-27)

Reningsritual

Räkna sju dagar

28. Men om hon bliver ren från sitt flöde, skall hon räkna sju dagar och sedan vara ren. (3 Mos 15:28)

Två turturduvor till synd- och brännoffer

29. Och på åttonde dagen skall hon taga sig två turturduvor eller två unga duvor och bära dem till prästen, till uppenbarelsetältets ingång.
30. Och prästen skall offra den ena till syndoffer och den andra till brännoffer; så skall prästen bringa försoning för henne inför HERRENS ansikte, till rening från hennes orena flöde.
31. Så skolen I bevara Israels barn från orenhet, på det att de icke må dö i sin orenhet, om de orena mitt tabernakel, som står mitt ibland dem. (3 Mos 15:29-31)

Rening efter barnafödelse

I Kanaan hörde prostitution och fruktbarhetsriter samman med gudstjänster till avgudarnas ära. I Israel är det däremot bannlyst därifrån. Regeln om strikt renhet i allt som har med sexuallivet att göra gällde också att på ett positivt sätt slå vakt om hälsan. (Ill)

Även de här ceremoniella renhetsreglerna pekar på hur allt hos människan, även det naturligaste saker, är nersmutsat efter syndafallet. Det finns inget annat hopp än att lita på, tro, att Gud verkligen låter mig bli ren tack vare de ställföreträdande offren Han föreskriver.

En pojke

Oren i sju dagar

2. Tala till Israels barn och säg: När en kvinna föder barn och det är ett gossebarn som hon har fött, så skall hon vara oren i sju dagar; lika många dagar som vid sin månadsrening skall hon vara oren. (3 Mos 12:2)

På åttonde dagen omskärelse

3. Och på åttonde dagen skall barnets förhud omskäras. (3 Mos 12:3)

Den åttonde dagen är den första dagen då barnets blod koagulerar

Sedan stanna hemma tills 40 dagar gammalt

4. Och sedan skall hon stanna hemma trettiofyra dagar, under sitt reningsflöde. Hon skall icke komma vid något heligt och får icke heller komma till helgedomen, förrän hennes reningsdagar äro ute. (3 Mos 12:4)

Detta innebar att modern fick vara för sig själv och återhämta sig i lugn och ro utan förpliktelser att ta emot eller gå på besök, gå på gudstjänster m.m. Dessutom är det en känslig tid för smittor att överföras både till barnet och mamman.

En flicka

Oren i 14 dagar

5. Men om det är ett flickebarn som hon har fött, så skall hon vara oren i två veckor, på samma sätt som vid sin månadsrening; (3 Mos 12:5a)

Stanna hemma 80 dagar

och sedan skall hon stanna hemma i sextiosex dagar, under sitt reningsflöde. (3 Mos 12:5b)

Efter reningstiden - offer

Lamm som brännoffer

6. Och när hennes reningsdagar äro ute, vare sig efter son eller efter dotter, skall hon föra fram ett årsgammalt lamm såsom brännoffer, (3 Mos 12:6a)

Duva som syndoffer

och en ung duva eller en turturduva såsom syndoffer, till uppenbarelsetältets ingång, till prästen. (3 Mos 12:6b)

Så blir hon ren...

7. Och han skall offra detta inför HERRENS ansikte och bringa försoning för henne, så bliver hon ren från sitt blodflöde. Detta är lagen om en barnaföderska, när hon har fött ett gossebarn, och när hon har fött ett flickebarn. (3 Mos 12:7)

Om hon är fattig

8. Och om hon icke förmår bekosta ett får, så skall hon taga två turturduvor eller två unga duvor, en till brännoffer och en till syndoffer. Och prästen skall bringa försoning för henne, så bliver hon ren. (3 Mos 12:8)

Hudsjukdomar

Även om ordet "spetälska" används genomgående är dock spetälska endast en av de sjukdomar som avses. I den engelska bibelöversättningen "New International Version" används uttrycket "Infectious skin disease". Det som åsyftas är sjukliga förändringar på huden. Sådana områden kunde vara svullna, vätskande eller flagnande. Före Alexander den stores tid (ca 350 f.Kr.) finns det inte klara indikationer på att spetälska (Hansens sjukdom) förekom i mellanöstern. (Bible Background commentary; NIV)

Kapitel 13 i tredje Mosebok är ett slags professionell handbok i diagnoser, som skall göra det möjligt för prästen att skilja mellan akuta och kroniska former av de olika sjukdomarna. Detta är den tidigaste formulering man känner till från främre Orienten vad gäller karantän och förebyggande medicin. Vad kläder eller byggnader avser spetälska mögel eller svamp. (Ill)

Föras till prästen

2. När någon på sin kropps hud får en upphöjning eller ett utslag eller en ljus fläck, och därav uppstår ett spetälskeartat ont på hans kropps hud, så skall han föras till prästen Aron eller till en av hans söner, prästerna. (3 Mos 13:2,9)

Vid klara fall - förklara genast oren

3. Om då prästen, när han beser det angripna stället på hans kropps hud, finner att håret på det angripna stället har vitnat, och att det angripna stället visar sig djupare än den övriga huden på kroppen, så är han angripen av spetälska; och sedan prästen har besett honom skall han förklara honom oren. (3 Mos 13:3)
10. Om då prästen, när han beser honom, finner en vit upphöjning på huden, och ser att håret där har vitnat, och att svallkött bildar sig i upphöjningen,
11. så är det gammal spetälska på hans kropps hud, och prästen skall förklara honom oren; han skall då icke stänga honom inne, ty han är oren. (3 Mos 13:10-11)

Vid oklara fall

4. Och om det är en vit fläck som synes på hans kropps hud, men den icke visar sig djupare än den övriga huden, och håret därpå icke har vitnat, (3 Mos 13:4)

Karantän 2 x 7 dagar

så skall prästen hålla den angripne inestängd i sju dagar.

5. Om då prästen, när han på sjunde dagen bese honom, finner att det angripna stället visar sig oförändrat, och att det onda icke har utbredd sig på huden, så skall prästen för andra gången hålla honom inestängd i sju dagar. (3 Mos 13:4b-5)

Om fläcken är oförändrad

6. Om då prästen, när han på sjunde dagen bese honom för andra gången, finner att det angripna stället har bleknat, och att det onda icke har utbredd sig på huden, så skall prästen förklara honom ren, ty då är det ett vanligt utslag, och (3 Mos 13:6)

är han ren efter att ha tvätt sina kläder

sedan han har tvätt sina kläder, är han ren. (3 Mos 13:6b)

Om utslaget breder ut sig

7. Men om utslaget utbreder sig på huden, sedan han har låtit bese sig av prästen för att förklaras ren, och han nu för andra gången låter bese sig av prästen (3 Mos 13:7)

skall han förklaras oren

8. och prästen då, när han bese honom, finner att utslaget har utbredd sig på huden, så skall prästen förklara honom oren, ty då är det spetälska. (3 Mos 13:8)

Vid spetälska på hela kroppen

Utan svallkött - ren

12. Men om spetälskan så har brutit ut på huden, att på den angripne hela huden, från huvud till fötter, överallt där prästen ser, är betäckt av spetälska
13. och prästen alltså, när han bese honom, finner att spetälska betäcker hela hans kropp, så skall han förklara den angripne ren. Hela hans kropp har blivit vit; han är ren. (3 Mos 13:12-13)

Som i inledningen betonas så är det nog inte spetälska det här fallet är fråga om

Lagen Sammanställning

Med svallkött - oren

14. Men så snart svallkött visar sig på honom, är han oren.
15. När prästen ser svallköttet, skall han förklara honom oren; svallköttet är orent, det är spetälska. (3 Mos 13:14-15)

Försvinner svallköttet - ren igen

16. Men om svallköttet förändrar sig och stället bliver vitt, så skall han komma till prästen.
17. Om då prästen, när han beser honom, finner att det angripna stället har blivit vitt, så skall prästen förklara den angripne ren, han är då ren. (3 Mos 13:16-17)

Efter bulnad som läkt

18. När någon på sin kropps hud har haft en bulnad som har blivit läkt,
19. men sedan, på det ställe där bulnaden var, en vit upphöjning eller en rödvit fläck visar sig, så skall han låta bese sig av prästen. (3 Mos 13:18-19)

Vid klara fall - oren

20. Om då prästen, när han beser honom, finner att stället visar sig lägre än den övriga huden, och att håret därpå har vitnat, så skall prästen förklara honom oren; ty då är han angripen av spetälska, som har brutit ut där bulnaden var. (3 Mos 13:20)

Oklara fall -karantän 1 x 7 dagar

21. Men om prästen, när han beser stället, finner att vitt hår saknas där, och att stället icke är lägre än den övriga huden, och att det är blekt, så skall prästen hålla honom inestängd i sju dagar. (3 Mos 13:21)

Breder ut sig - oren

22. Om då det onda utbreder sig på huden, så skall prästen förklara honom oren, ty då är han angripen. (3 Mos 13:22)

Oförändrad - ren

23. Men om den ljusa fläcken bliver oförändrad där den är och icke utbreder sig, då är det ett märke efter bulnaden, och prästen skall förklara honom ren. (3 Mos 13:23)

Efter brännsår

Exakt samma föreskrift som vid bulnader

24. Men om någon på sin kropps hud får ett brännsår, och om av ärrbildningen i brännsåret sedan bliver en rödvit eller vit fläck (3 Mos 13:24)

Vid klara fall

25. och prästen, när han beser stället, finner att håret på fläcken har vitnat, och att den visar sig djupare än den övriga huden, så är mannen angripen av spetälska, som har brutit ut där brännsåret var; och prästen skall förklara honom oren, ty då är han angripen av spetälska. (3 Mos 13:25)

Oklara fall - karantän 1 x 7 dagar

26. Men om prästen, när han beser stället, finner att vitt hår saknas på den ljusa fläcken, och att stället icke är lägre än den övriga huden, och att det är blekt, så skall prästen hålla honom innestängd i sju dagar. (3 Mos 13:26)

Utbrett sig - oren

27. Om då prästen, när han på sjunde dagen beser honom, finner att det onda har utbrett sig på huden, så skall prästen förklara honom oren ty då är han angripen av spetälska. (3 Mos 13:27)

Oförändrad - ren

28. Men om den ljusa fläcken bliver oförändrad där den är och icke utbreder sig på huden och förbliver blek, då är det en upphöjning efter brännsåret, och prästen skall förklara honom ren, ty det är ett märke efter brännsåret. (3 Mos 13:28)

Märken på huvudet eller hakan

29. När på en man eller en kvinna något ställe på huvudet eller på hakan bliver angripet (3 Mos 13:29)

Vid klara fall

30. och prästen, då han beser det angripna stället, finner att det visar sig djupare än den övriga huden och att gulaktigt tunt hår finnes där, så skall prästen förklara den angripne oren, ty då är det spetälskeskorv, huvud- eller hakspetälska. (3 Mos 13:30)

Oklara fall - karantän 1 x 7 dagar

31. Men om prästen, när han beser det angripna stället med skorven, finner, att om det än icke visar sig djupare än den övriga huden, svart hår likväl saknas där, så skall prästen hålla den av skorven angripne inestängd i sju dagar. (3 Mos 13:31)

Om skorven inte utbrett sig

32. Om då prästen, när han på sjunde dagen beser det angripna stället, finner att skorven icke har utbrett sig, och att där icke finnes något gulaktigt hår, och att skorven icke visar sig djupare än den övriga huden, (3 Mos 13:32)

Rakas och ny karantän

33. så skall den sjuke raka sig, utan att dock raka det skorviga stället, och prästen skall för andra gången hålla den skorvsjuka inestängd i sju dagar. (3 Mos 13:33)

Fortfarande oförändrad - ren efter att ha tvättat sina kläder

34. Om då prästen, när han på sjunde dagen beser den skorvsjuka, finner att skorven icke har utbrett sig på huden, och att den icke visar sig djupare än den övriga huden, så skall prästen förklara honom ren, och sedan han har tvättat sina kläder, är han ren. (3 Mos 13:34)

Om skorven senare ändå breder ut sig - oren

35. Men om skorven utbreder sig på huden, sedan han har blivit förklarad ren,

Lagen Sammanställning

36. och prästen, när han beseer honom, finner att skorven har utbrett sig på huden, så behöver prästen icke efterforska om där finnes något gulaktigt hår, ty han är oren. (3 Mos 13:35-36)

Förblir oförändrad - ren

37. Men om skorven visar sig oförändrad, och svart hår har vuxit upp på stället, då är skorven läkt, och han är ren, och prästen skall förklara honom ren. (3 Mos 13:37)

Vita fläckar på huden

38. När någon, man eller kvinna, på sin kropps hud får fläckar, vita fläckar, (3 Mos 13:38)

Blekvita - ofarliga

39. och prästen, när han beseer den angripne, finner att fläckarna på hans kropps hud äro blekvita, då är det ett ofarligt utslag som har kommit fram på huden; han är ren. (3 Mos 13:39)

Hårbortfall

Vanlig skallighet

40. När på en mans huvud håret utan vidare faller av, är det vanlig bakskallighet; han är ren.
41. Och om håret utan vidare faller av på främre delen av huvudet, så är det vanlig framskallighet; han är ren. (3 Mos 13:40-41)

Om rödvit fläck uppstår - spetälska

42. Men när på det skalliga stället, baktill eller framtill, en rödvit fläck uppstår, då är det spetälska som har brutit ut på det skalliga stället baktill eller framtill.
43. Om alltså prästen, när han beseer honom, finner att den upphöjda fläcken på det skalliga stället, baktill eller framtill, är rödvit, och att den visar sig lik spetälska på den övriga kroppens hud,
44. så är mannen spetälsk, han är oren; prästen skall strax förklara honom oren, ty han är angripen på sitt huvud. (3 Mos 13:42-44)

Föreskrifter för den spetälske

Sönderrivna kläder, oordnat hår, ropa ”oren”

45. Den som är angripen av spetälska skall gå med sönderrivna kläder, han skall hava sitt hår oordnat och skyla sitt skägg, och han skall ropa: »Oren! Oren!» (3 Mos 13:45)

Skall bo avskild

46. Så länge han är angripen av spetälska, skall han vara oren; oren är han. Han skall bo avskild; utanför lägret skall han hava sin bostad. (3 Mos 13:46)

Dessa regler var till för att minimera smittoriskerna och lidandet i samhället.

Reningsritual för spetälsk

Skall föras till prästen

Han skall föras till prästen; (3 Mos 14:2)

Utanför lägret

3. och prästen skall gå ut utanför lägret. (3 Mos 14:3a)

Offer

Om då prästen, när han beser den spetälske, finner att han är botad från den spetälska varav han var angripen, (3 Mos 14:3b)

Offerdjur och tillbehör

4. så skall prästen bjuda att man för dens räkning, som skall renas, tager två levande rena fåglar, cederträ, rosenrött garn och isop. (3 Mos 14:4)

Ena fågel offras

5. Och prästen skall bjuda att man slaktar den ena fågeln över ett lerkärl med friskt vatten i.

Lagen Sammanställning

6. Sedan skall han taga den levande fågeln, så ock cederträet, det rosenröda garnet och isopen, och detta alltsammans, jämväl den levande fågeln, skall han doppa i den fågelns blod, som har blivit slaktad över det friska vattnet. (3 Mos 14:5-6)

Stänka sju gånger på den nu friske

7. Och han skall stänka sju gånger på den som skall renas från spetälskan; och sedan han så har renat honom, (3 Mos 14:7a)

Släppa den andra fågeln fri

skall han släppa
den levande fågeln fri ute på marken. (3 Mos 14:7b)

Tvätta sina kläder och sig själv - sen ren

8. Och den som skall renas skall två sina kläder och raka av allt sitt hår och bada sig i vatten, så bliver han ren och får sedan gå in i lägret. (3 Mos 14:8a)

Stanna utanför sitt tält i sju dagar

Dock skall han stanna utanför sitt tält i sju dagar. (3 Mos 14:8b)

Sjunde dagen - raka allt hår och tvätta sig

9. Och på sjunde dagen skall han raka av allt sitt hår, både huvudhåret och skägget och ögonbrynen: allt sitt hår skall han raka av. Och han skall två sina kläder och bada sin kropp i vatten, så bliver han ren. (3 Mos 14:9)

Åttonde dagen - nya offer

10. Och på åttonde dagen skall han taga två felfria lamm av hankön och ett årsgammalt felfritt lamm av honkön, så ock tre tiondedels efa fint mjöl, begjutet med olja, till spisoffer, och därtill en log olja. (3 Mos 14:10)

Inför HERRENS ansikte

11. Och prästen som förrättar reningen skall ställa den som skall renas och allt det andra fram inför HERRENS ansikte, vid ingången till uppenbarelsetältet. (3 Mos 14:11)

Skuldoffer

12. Och prästen skall taga det ena lammet och offra det till ett skuldoffer, jämte tillhörande log olja, och vifta detta såsom ett viftoffer inför HERRENS ansikte.
13. Och man skall slakta lammet på samma plats där man slaktar synd- och brännoffersdjuren, på en helig plats; ty skuldoffret tillhör prästen, likasom syndoffret; det är högheligt. (3 Mos 14:12-13)

Blodet stryks på den friskas öra, tumme och stortå

14. Och prästen skall taga något av skuldoffrets blod, och därmed skall prästen bestryka högra örsnibben på den som skall renas, så ock tummen på hans högra hand och stortån på hans högra fot. (3 Mos 14:14)

Olja stänks inför HERREN

15. Sedan skall prästen taga av tillhörande log olja och gjuta i sin vänstra hand,
16. och prästen skall doppa sitt högra pekfinger i oljan som han har i sin vänstra hand och stänka något av oljan med sitt finger sju gånger inför HERRENS ansikte. (3 Mos 14:15-16)

Samt bestryks på den friskes öra, tumme och stortå

17. Och med det som bliver över av oljan i hans hand skall prästen bestryka högra örsnibben på den som skall renas, så ock tummen på hans högra hand och stortån på hans högra fot, ovanpå skuldoffersblodet. (3 Mos 14:17)

Resten hålls över huvudet

18. Och det som sedan är över av oljan i prästens hand skall han gjuta på dens huvud, som skall renas; så skall prästen bringa försoning för honom inför HERRENS ansikte. (3 Mos 14:18)

Synd- och brännoffret

19. Därefter skall prästen offra syndoffret och bringa försoning för den som skall renas, så att han bliver fri ifrån sin orenhet; sedan skall han slakta brännoffersdjuret.
20. Och prästen skall offra brännoffret på altaret och tillika spisoffret. När så prästen bringar försoning för honom, då bliver han ren. (3 Mos 14:19-20)

Om den friske är fattig

21. Men om han är fattig och icke kan anskaffa så mycket, så skall han taga allenast ett lamm till skuldoffer, och vifta det för att bringa försoning för sig, och allenast en tiondedels efa fint mjöl, begjutet med olja, till spisoffer, och därtill en log olja,
22. så ock två turturduvor eller två unga duvor, efter som han kan anskaffa; den ena skall vara till syndoffer, den andra till brännoffer.
23. Och han skall, för att förklaras ren, bära allt detta till prästen på åttonde dagen, till uppenbarelsetältets ingång, inför HERRENS ansikte.
24. Och prästen skall taga skuldofferslammet och tillhörande log olja, och detta skall prästen vifta såsom ett viftoffer inför HERRENS ansikte.
25. Och man skall slakta skuldofferslammet, och prästen skall taga av skuldoffrets blod och bestryka högra örsnibben på den som skall renas, så ock tummen på hans högra hand och stortån på hans högra fot.
26. Sedan skall prästen gjuta något av oljan i sin vänstra hand,
27. och prästen skall stänka med sitt högra pekfinger något av oljan som han har i sin vänstra hand sju gånger inför HERRENS ansikte.
28. Och prästen skall med oljan som han har i sin hand bestryka högra örsnibben på den som skall renas, så ock tummen på hans högra hand och stortån på hans högra fot, ovanpå skuldoffersblodet.
29. Och det som är över av oljan i prästens hand skall han gjuta på dens huvud, som skall renas, till att bringa försoning för honom inför HERRENS ansikte.
30. Därefter skall han offra den ena av turturduvorna eller av de unga duvorna, vad han nu har kunnat anskaffa;
31. efter som han har kunnat anskaffa: skall han offra den ena till syndoffer och den andra till brännoffer, tillika med spisoffret. Så skall prästen bringa försoning inför HERRENS ansikte för den som skall renas.
32. Detta är lagen om den som har varit angripen av spetälska, men icke kan anskaffa vad som rätteligen hör till hans rening. (3 Mos 14:21-32)

Mögelangrepp på hus

Om HERREN låter något hus bli angripet

34. När I kommen in i Kanaans land, som jag vill giva eder till besittning, och jag låter något hus i det land I få till besittning bliva angripet av spetälska, (3 Mos 14:34)

Anmälas för prästen

35. så skall husets ägare gå och anmäla det för prästen och säga:
»Det synes som om mitt hus vore angripet av spetälska.» (3 Mos 14:35)

Huset utryms

36. Då skall prästen bjuda att man, innan prästen går in för att bese det angripna stället, utrymmer huset, för att icke allt som är i huset skall bliva orent. Och därefter skall prästen gå in för att bese huset. (3 Mos 14:36)

Misstänkt fall - huset stängs 7 dagar

37. Om han då, när han beser det angripna stället, finner att det angripna stället på husets vägg bildar grönaktiga eller rödaktiga fördjupningar, som visa sig lägre än den övriga väggen,
38. så skall prästen gå ut ur huset, till dörren på huset, och stänga huset för sju dagar. (3 Mos 14:37-38)

Har fläcken spritts - bryt ut aktuella stenar

39. Om då prästen, när han på sjunde dagen kommer igen och beser det, finner att fläcken har utbredd sig på husets vägg,
40. så skall prästen bjuda att man bryter ut de stenar som äro angripna, och (3 Mos 14:39-40a)

Kastas på oren plats

kastar dem utanför staden på någon oren plats. (3 Mos 14:40b)

Huset skrapas

41. Men huset skall man skrapa överallt innantill och kasta det avskrapade murbruket utanför staden på någon oren plats. (3 Mos 14:41)

Stenar byts ut

42. Och man skall taga andra stenar och sätta in dem i de förras ställe och taga annat murbruk och rappa huset därmed. (3 Mos 14:42)

Om likväl nya fläckar uppstår

43. Om likväl en fläck åter kommer fram på huset, sedan man har brutit ut stenarna, och sedan man har skrapat huset, och sedan det har blivit rappat, (3 Mos 14:43)

Skall prästen förklara huset orent

44. så skall prästen gå in och bese det, och om han då finner att fläcken har utbredd sig på huset, så är detta en elakartad spetälska på huset, det är orent. (3 Mos 14:44)

Hela huset rivs

45. Och man skall riva ned huset, med dess stenar och trävirke och allt murbruk på huset, (3 Mos 14:45a)

och förs till oren plats

och föra bort alltsammans utanför staden till någon oren plats. (3 Mos 14:45b)

Gick någon in i huset...

46. Och om någon har gått in i huset under den tid det skulle vara stängt, så skall han vara oren ända till aftonen.
47. Och om någon har legat i huset, skall han två sina kläder, och om någon har ätit i huset, skall också han två sina kläder. (3 Mos 14:46-47)

Om fläcken inte hade utbredd sig

48. Men om prästen, när han går in och beseer huset, finner att fläcken icke har utbredd sig på huset, sedan det har blivit rappat, (3 Mos 14:48a)

Skall huset förklaras rent

- så skall han förklara huset rent, ty då är det onda hävt. (3 Mos 14:48b)

Reningsritual (*jfr efter spätelska på människor*)

49. Och han skall till husets rening taga två fåglar, cederträ, rosenrött garn och isop.
50. Och han skall slakta den ena fågeln över ett lerkärl med friskt vatten i.
51. Sedan skall han taga cederträet, isopen, det rosenröda garnet och den levande fågeln, och doppa alltsammans i den slaktade fågelns blod och det friska vattnet, och stänka på huset sju gånger.
52. Så skall han rena huset med fågelns blod och det friska vattnet och med den levande fågeln, cederträet, isopen och det rosenröda garnet.
53. Och han skall släppa den levande fågeln fri ute på marken utanför staden. När han så bringar försoning för huset, då bliver det rent. (3 Mos 14:49-53)

Mögelangrepp på kläder

Vad kläder eller byggnader avser spetälskan mögel eller svamp. (Ill)

59. Detta är lagen om det som bliver angripet av spetälska, antingen det är en klädnad av ylle eller linne, eller det är vävt eller virkat tyg, eller någon skinnsak, vad det vara må -- den lag efter vilken det skall förklaras rent eller orent. (3 Mos 13:59)

När kläder angrips - visa prästen

47. När en klädnad bliver angripen av spetälska, vare sig klädnaden är av ylle eller av linne,
48. eller när så sker med något vävt eller virkat tyg, vare sig av linne eller av ylle, eller med skinn eller med något, vad det vara må, som är förfärdigat av skinn,
49. och det angripna stället visar sig grönaktigt eller rödaktigt, på klädnaden eller skinnet, eller på det vävda eller virkade tyget, eller på skinnsaken, vad det vara må, då är stället angripet av spetälska och skall visas för prästen. (3 Mos 13:47-49)

Förvar i 7 dagar

50. Och när prästen har besett det angripna stället, skall han hava den angripna saken inlåst i sju dagar. (3 Mos 13:50)

Om skadan utbredd sig - oren

51. Om han då, när han på sjunde dagen beser det angripna stället, finner att skadan har utbredd sig på klädnaden, eller på det vävda eller virkade tyget, eller på skinnet, vadhelst det vara må, som är förfärdigat av skinnet, så är stället angripet av elakartad spetälska; sådant är orent. (3 Mos 13:51)

Klädnaden skall brännas

52. Och man skall bränna upp klädnaden, eller det vävda eller virkade tyget, vare sig det är av ylle eller av linne, eller skinnsaken som är angripen, vad det vara må; ty det är en elakartad spetälska; allt sådant skall brännas upp i eld. (3 Mos 13:52)

Om fläcken inte utbrett sig

53. Men om prästen, när han beser stället, finner att fläcken icke har utbrett sig på klädnaden, eller på det vävda eller virkade tyget, eller på skinnsaken, vad det vara må, (3 Mos 13:53)

Tvättas och ny förvaring 7 dagar

54. så skall prästen bjuda att man tvår den sak på vilken det angripna stället finnes, och han skall för andra gången hava den inlåst i sju dagar. (3 Mos 13:54)

Om fläcken finns kvar - orent skall brännas

55. Om då prästen, när han efter tvagningen beser det angripna stället, finner att det angripna stället icke har förändrat sitt utseende, så är en sådan sak oren, om ock fläcken icke vidare har utbrett sig; du skall bränna upp den i eld; det är en frätfläck, vare sig den sitter på avigsidan eller på rätsidan. (3 Mos 13:55)

Om fläcken bleknat - riv bort den aktuella biten

56. Men om prästen, när han beser det angripna stället, finner att det efter tvagningen har bleknat, så skall han riva bort det från klädnaden eller skinnet, eller från det vävda eller virkade tyget. (3 Mos 13:56)

Visar sig fläck på nytt - bränn upp

57. Om likväl sedan en fläck åter visar sig på klädnaden, eller på det vävda eller virkade tyget, eller på skinnsaken, vad det vara må, så är det spetälska som har brutit ut; den sak på vilken det angripna stället finnes skall du bränna upp i eld. (3 Mos 13:57)

Ingen fläck - tvättas på nytt - förklaras ren

58. Men om genom tvagningen fläcken har gått bort på klädnaden, eller på det vävda eller virkade tyget, eller på skinnsaken, vad det vara må, så skall det för andra gången tvås, och så bliver det rent. (3 Mos 13:58)

